HAN ER JØDE

Fire Fortællinger

af

Fanny Svenssen.

HAN ER JØDE.

HAN ER JØDE.

FIRE FORTÆLLINGER

AF

FANNY SUENSSEN,

FORF. TIL «AMALIE VARDUM», «I TUSMØRKE» OSV.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1892.

INDHOLD.

HAN ER JØDE.

Første Kapitel.

Det var Morgen, en dejlig frisk Morgen, ingensinde, saalænge Grosserer Haase havde ejet «Nizza», forekom det ham, at Vaaren var saa henrivende, som det Aar.

Villaen laa paa en høj Bakke, der var bevoxet med Plataner, i Udkanten fandtes der Naaletræer, som trivedes fortræffelig og kastede et mørkt Skær over det lyse Foraarsløv, der paa enkelte Steder, hvor Solen ikke rigtig var trængt hen, endnu laa i Bladhylstret, som det vel havde sprængt, men ikke rigtig frigjort sig for.

Syrenerne bugnede med en Blomsterfylde — hvid og lila — saa tunge, at den formelig bøjede Grenene, som følte de i Ydmyghed, at al den duftende Skønhed kun vilde fryde Øjet i en stakket Stund. Guldregnen viftede i den milde Vaarluft og spredte sit Guld over Busk og Græs, medens Stæren majestætisk gik over det gyldne Tæppe

og udsendte nu og da en sagte Fløjten, som vilde den sige op til Reden:

«Vær rolig lille Mutter, nu bringer jeg Føde til Ungerne.»

Ja, hele Naturen drømte en dejlig Drøm om den kommende Sommers Skønhed og Rigdom, den tænkte ikke paa Hvirvelvind, Tørke og Hagelbyger . . . Nej, alle Fuglene jublede: «Det er Vaar, dejlig Vaar.»

I Spisestuen paa «Nizza» sad Haase og røg sin Pibe, i Hjemmet foretrak han den langt for Cigaren.

Hans Halvdel stod og syslede ved Bordet, de vare lige blevne færdige med Morgenkaffen.

Ægteparret var omtrent af samme Alder: paa Skyggesiden af de fyrretyve, han var mørk, hun blond, begge godt ved Magt og høje af Væxt. De havde været gifte i tyve Aar, og man læste i deres aabne friske Træk, at Livet havde taget blidt paa dem, og at de forstod at vurdere deres Lykke.

«Herre Gud, Bertha, lad dog Ro falde paa Dig,» sagde Grosserer Haase og rykkede urolig frem og tilbage paa Stolen, «Du hopper jo om som en Skade — her og der og alle Vegne, kan Du ikke blot for et Øjeblik sætte Dig og høre paa mig, jeg vil læse en Artikel for Dig om Jødeforfølgelsen.»

«Hopper jeg som en Skade, kære Paps, saa snakker Du som en Skade . . . jeg har mine Husholdningspligter, som jeg ikke kan forsømme, det véd Du godt . . . ja, Du især, der har saa skarpt et Blik for tilfældig indtraadte Mangler.»

«Saa—aa, naa, ja, ja da . . . men derfor kan Du dog gærne skænke mig et Øjebliks Opmærksomhed, blot imedens jeg læser for Dig, naa, jeg véd da, det er ikke for min egen Fornøjelses Skyld.»

«Det vil vi nu sætte et Spørgsmaalstegn ved, min kære Ven, hvem af os to, der har størst Fornøjelse af din Højtlæsning . . . naa, du véd jo godt, lille Paps, at jeg er villig til at høre paa Dig, skønt jeg ærlig talt, holder af at læse Aviserne selv, men Du vælger altid Morgenstunden, naar jeg har mest at bestille, ja, især naar jeg staar paa springende Fod . . . Saa, nu sidder jeg stiv og tavs — læs bare væk, jeg er lutter Øre.»

Dog, hun holdt ikke Ord, langsomt gled Tanken bort fra det, som blev læst. Først tog Solskinnet paa den grønne Plæne den til Fange, saa fik hun et Glimt af sin Datter, der hurtig strejfede Havedøren . . . og lidt efter lidt kom Mindet listende og fængslede hende, hun tænkte paa sin Ungdom, paa den Dag, hun første Gang havde set sin Mand, og hun syntes,

hun havde elsket ham fra samme Stund, hendes Øje havde hvilet paa ham; hvor ung, kæk og frejdig saa han ikke ud, da han kom paa hendes Faders Kontor, hvor mandig havde han ikke kæmpet for at opnaa en Stilling, som han kunde byde den unge forvænte Pige, og saa var der pludselig kommet et Krach, som havde styrtet hendes Faders Hus, og paa Ruinerne havde den unge Mand langsomt og sikkert bygget en lille Forretning, som voxede for hvert Aar, der gik, saaledes, at hendes gamle Forældre havde fundet et Hjem hos Svigersønnen.

Disse Aar, fulde af Kamp og Arbejde, havde hun trofast delt med ham, og lidt efter lidt var Huset voxet sig stort og rigt — til hun næsten ikke kendte et uopfyldt Ønske . . . Hvor hun elskede ham og deres eneste Barn, den unge Pige, som gik der ude i Haven.

I Begyndelsen kaldte hun sin Mand: Heinrich, saa blev det til Haase, men fra den Stund deres lille Doris første Gang sagde: «Paps» i Stedet for «Papa», beholdt han dette Navn, og det var ikke blot hans Hustru og Barn, der gav ham det, nej, for alle Doris' Veninder var han: Paps . . . Ungdommen vidste godt, at han holdt af dem og altid vilde blive en trofast Støtte for dem, naar de behøvede Raad eller Hjælp.

Doris gik fra Bed til Bed og glædede sig

over hver Blomst, der var skudt frodig op, Vegetationen var rig, hele Haven var et stort Løfte fra Vaar til Høst.

Den unge Pige var høj og slank, hun tog ved første Øjekast Interessen. Formerne vare saa blide og barnlige, at Karakteren endnu ikke havde haft Tid til at præge sit Stempel, men livlig og sød saa hun ud. Øjnene vare dybe og intelligente, man følte ved at se ind i dem, at det gik hende som Haven, der var fuldt op af Løfter for Fremtiden.

Hun gik hen til Havestuedøren og raabte ind til Forældrene:

«Kære Paps, læg den kedelige Avis og kom ud med Mor, saa dejlig en Morgen maa man nyde i Naturen.»

Om de opfyldte hendes Ønske! Ja, naar følge Forældre ikke Børnenes Kalden, og Doris var Familiens eneste Barn.

Avisen blev lagt til Side, Piben hængt hen og Cigaren tændt, medens Moderen rent glemte hvor travlt hun havde; Hat og Shawl blev hentede, og i næste Øjeblik slyngede Doris Armene om Moderens Hals og drog Faderen tæt ind til sig, af Glæde over at have faaet dem ud til sig.

«Aa, Paps og Mor, hvor her er dejlig, og hvor jeg er lykkelig!»

Forældrene fik Taarer i Øjnene.

«Ja, Solstraale, kan Far og Mor holde Sorgen fra Dig, skal Du altid være glad,» sagde Grossereren rørt.

«Det vil I, men Mor har saa ofte sagt, at man kun kan være rigtig lykkelig, naar man gør andre glade.»

Faderen løste lempelig hendes Arm fra sin Hals og svarede med paatagen Alvor:

«Ja, den Lærdom har jeg maattet betale dyrt, Du er mig en kostbar Pige,» men Smilet om Munden og Udtrykket i Øjet modsagde Alvoren i Stemmen, de udtrykte alt for tydelig:

«Jeg vilde ikke have hende anderledes end hun er, ikke for alt i Verden.»

Saa fortsatte han ganske rolig:

«I Dag vil vi glæde os, kun os selv, det var jo Naturen vi skulde beundre sammen . . . Ja, min Pige, her er dejlig, men Stedet har ogsaa kostet dejlige Penge, og jeg har maattet slide haardt, før jeg fik kørt Sten til den Bygning, og saadan en Have voxer ikke paa den bare Bakke, nej, Mor og jeg har trællet for at Du en Gang skulde faa det godt, og det mindste, Du kan gøre til Gengæld er: at være rigtig lykkelig, hvad duede mit Arbejde ellers til.»

Det var Grosserer Haases Stolthed at være «a selfmade man», og hvor det var mulig, vidste han altid at anbringe det.

«Men, lille kære Haase, Barnet forsikrer Dig jo netop om, at hun er lykkelig!»

«Nej, Paps, jeg havde virkelig ingen skumle Planer imod din Porte-monnaie, jeg mente blot, at min Lykke først blev rigtig varig, naar jeg kunde gøre Dig og Moder glad . . . Naa, Du store Egoist, er Du saa fornøjet?»

«Barn, Barn, hvor længe var Adam i Paradis.»

«Ikke en Time længere end Eva.»

«Aa, Snak, jeg mener bare, at der nok kommer en Adam, og han er lige ved os, som vil tage min Solstraale fra os . . . Du er snart nitten Aar, lille Doris.»

«Saa har jeg endnu nogle dejlige Aar, som jeg rigtig vil nyde sammen med Eder, hvor ingen skal faa Lov til at tage mig fra Jer, I to kære gamle, som jeg holder saa meget af.»

I det samme saa hun ud over Vejen, der snode sig op til Villaen.

«Vi faar fremmede, Paps, Du har skarpere Øjne end jeg, hvem kan det være?»

«Lille Tosse, kan Du ikke gætte bedre, det er Rudolph og Doktor Meyer; de lovede at overraske os en Morgenstund, og der ere de; se, de svinger med Hatten, den ene af dem danner en Raaber af sine Hænder, hvad er det, han siger?»

«Jeg kan ikke høre det, de ere saa langt borte, kan Du, Mor?»

«Nej, mit Barn, men vift med dit Lommetørklæde, se, Paps har allerede sit fremme, han har altid et «Velkommen» til sine Gæster.»

Tre Lommetørklæder viftede i Morgenvinden, og Doris glædede sig til at faa et Parti Krocket, Paps og Mor vare daarlige Spillere.

Stemmerne kom nærmere, nu kunde man skelne de enkelte Ord, og lidt efter blev der vexlet kraftige Haandslag.

Kun et flygtigt Blik blev kastet paa Vaarskønheden i Haven, Sulten havde taget en fremskudt Plads, og lidt efter lidt var de alle plaserede om det rigt dækkede Bord, hvor Maskinen snurrede og Kaffen duftede.

Passiaren gik livlig, der var saa meget nyt at fortælle fra Byen, skønt det kun var fem Dage siden de unge Mennesker havde gæstet «Nizza».

Andet Kapitel.

Rudolph Bahnsen var Grossererens Søstersøn og erklærede Yndling. I mange Aar havde han hemmelig ønsket, at den Dag maatte komme, hvor han kunde afstaa sin Forretning til ham, da han selv ingen Søn havde.

Paps og Mor byggede videre paa denne Plan, de saa allerede i Tanken Rudolph og Doris som et lykkeligt Ægtepar og dem selv som værdige Bedsteforældre.

Dog, det gik her, som det saa ofte gaar i Livet, da Bahnsen blev gammel nok til at gøre et Valg, foretrak han Præstegerningen til hvilken han følte sig hendraget med Hjærte og Sjæl.

Det var en Skuffelse, men Skuffelse er dødeliges Lod — det er blevet fortalt os indtil Trivialitet, og Haase kendte det gamle Ord fra sin Barndom og blev snart fortrolig med sit fejlslagne Haab; det varede ikke længe før baade Far og Mor vænnede sig til at tænke paa Doris

som Præstekone og de fandt, hun egnede sig fortræffelig dertil.

Dog derom talte de gamle aldrig til Ungdommen.

Naar Fru Haase mærkede, at hendes lidt uforsigtige Halvdel kom paa Glatis, sagde hun advarende:

«Lad Vorherre raade, han raader dog bedst.»

Saaledes gik Tiden, Doris var snart nitten Aar, Rudolph fem og tyve, han havde taget sin Examen med Glans til stor Glæde for hans Onkel, der snart haabede at se ham som Præst; men paa Bryllup gjorde han endnu ikke Regning, da han med den bedste Vilje ikke kunde opdage det mindste Spor af gryende Kærlighed hos sin Datter, der kun betragtede sin Fætter som en god Ven og Broder . . . ingen blussende Kinder, ingen sænkede Øjne, alt var ligefrem og broderlig imellem dem.

Paa en Udenlandsrejse havde Rudolph gjort Meyers Bekendtskab, og Lægen og Theologen kom til at holde saa meget af hinanden, at de snart bleve uadskillelige Venner.

Der fandtes saa meget uoverensstemmende i deres Karacter, saa meget, der kunde skille to unge Mænd, her forenede det dem kun fastere. Meyer var Jøde, Bahnsen en begejstret Kristen, men hver af dem respekterede den andens Over-

bevisning og ingen af dem søgte at rokke ved den Tro, som var Grundlaget for den andens Sjæleliv.

Rudolph elskede og agtede sin Onkel, der var kun ét Punkt, hvor de stedse karambolerede, hvor de aldrig kunde blive enige, det var i et blindt Jødehad, som Onklen omhyggelig indarbejdede sig i og gav Næring ved hver Lejlighed, uden at han kunde udpege nogen gyldig Grund til denne Fordom.

Naar Rudolph planmæssig vilde bekæmpe denne Svaghed hos Onkelen, der manglede al Logik og kun var et Fantasispøgelse, der gjorde ham uretfærdig imod et helt Samfund — saa forsøgte Haase først at forsvare sig med «gode Grunde», som altid blev kuldkastede af hans Neveu, og endte med at sige:

«Jeg opgiver Kampen; i Logik og saadanne Sager, er Du klogere end jeg, men jeg kan nu en Gang ikke udstaa Jøderne, de ere mig imod. Katte har heller ikke gjort mig Fortræd, men jeg taaler alligevel ikke at være i Stue med dem.»

Rudolph indsaa til sidst, at han intet udrettede med Bevisførelse, Grossereren var uimodtagelig for alle Grunde, han havde kun ét Middel, som endnu var uforsøgt, det vilde han prøve, han vilde føre en elskværdig intelligent Jøde ind i Onkelens Hus, uden at han vidste, at den unge Mand hørte til den forhadte Slægt, og saa lade

ham forsøge at vinde Haases Agtelse og Venskab; var først det Resultat naaet, at Onkelen blev tvunget til at indrømme Undtagelser, vilde han snart lære at blive retfærdig, han plejede ikke at gøre noget halvt.

Ingen kunde bedre være skikket til dette Experiment end hans Ven, Julius Meyer, hans aandelige Uddannelse stod paa et højt Trin, han var i Besiddelse af et godt Humeur, der i Forening med Humanitet og Elskværdighed, let indtog alle for ham. Hans Ydre lagde dem ingen Hindringer, det lyse Haar, den græske Næse og de graablaa Øjne, mindede ikke om hans Herkomst.

Ingen af de unge Mennesker følte Skrupler over det uskyldige Bedrag, saa meget mindre, som de holdt sig strængt inden for Sandhedens Grænser, de undlod kun at underrette deres Vært om hans Gæsts Trosbekendelse og undgik at bringe Emner frem, som let kunde forraade dem.

Som Rudolphs Ven blev Meyer modtaget med aabne Arme i det gæstfrie Hus, og lidt efter lidt begyndte han at bygge paa deres Godhed for ham personlig, som voxede for hver Gang han kom der i Familien.

Han forstod langt bedre end Rudolph at sætte sig ind i Grossererens Tankegang, og meget, som endnu laa i Svøb hos den ældre

Mand, havde han Evne til at udvikle og bringe frem for Lyset.

Rudolph havde aldrig haft fjærneste Interesse for hans Handelsaffairer, men Meyer kunde gaa ind paa disse og gav ham stundum gode Raad, som Haase lo ad, men paa samme Tid forsikrede: vare udmærkede.

«De har taget fejl af deres Kald, min gode Doktor, De burde have været Handelsmand . . . stol paa mit Ord, De havde ganske vist bragt det vidt; det er denne hovmodige Fru Minerva, der berøver os Hundreder af dygtige Forretningsmænd . . . som om der ikke hørte Hoved til at spekulere! Det er daarlige Forældre, der sætter Undermaalere til Handelen, de bringer det aldrig til noget, vi har Brug for et stærkt Hoved og en klar Tanke, hvorledes tror De ellers, at jeg havde naaet saa langt.»

«Deri har De sikkert Ret, Hr. Grosserer, men et daarligt begavet Menneske bringer det næppe vidt i nogen Stilling, de Stakler maa nøjes med den lille Gærning, hvortil de bliver satte, de maa tage smaa Skridt, men langsomt kan man ogsaa naa frem, det har mange smaa Evner givet Exempel paa.»

«Ja, tidligere kunde det gaa an, min kære Ven, nu nøjes man ikke længere med Dampen — Elektriciteten er tagen i Tjeneste. «Lang-

somhed» er rent ude af Kurs, den ene iler den anden forbi og Efternølerne bliver trampede ned, og intet Sted er Konkurrencen saa stor, som i Handelsverdenen, og intet Sted er Udbyttet større, naar man blot har Held med sig. Nej, Merkur og Minerva vil snart komme til at kæmpe om Magten — og endnu er Manden den stærkeste — selv iblandt Guder. Ja, min Ven, vi trænge til alle de gode Hoveder, vi kan faa . . . desuden skal der en forfærdelig stor Lyskraft til at trænge igennem for Videnskabsmanden, hvad der bliver rejst i Dag — kommer en anden og styrter i Morgen, jeg stoler aldrig paa store Opfindelser — naar det ikke er i den rent praktiske Verden, hvad der synes stort i Aar, bliver overstraalet om kort Tid — og skønt den ene staar paa den andens Skuldre — saa ramler han dog ned, det ser vi saa ofte Beviser paa, nej, Penge beholder deres Vært, og det er Penge, vi fortjener.»

«Ja, Penge har et stort Ord at sige, men Penge er en rivende Strøm, de føres lige saa hurtig bort, som Bølger i Storm, men Videnskaben har en Understrøm, et skjult Liv, der altid virker fremad — og da, som De siger, den ene staar paa den andens Skuldre, saa naar den højt op over os andre, som kun er Soldater i den store Hær, kun Myrer, der fører et lille

Bytte til Tuen, der langsomt skal voxe til et Bjærg.»

«Min gode Meyer, De er Fantast! Lad os holde os til Jorden, de høje Bjærge, De taler om, kan vi dødelige ikke naa at skabe — tænk blot paa Babeltaarnet. Der findes ganske vist flinke Folk iblandt os, men lidt maa vi dog overlade til Vorherre . . . jeg har stor Angest for Overvurdering af Evner . . . Naa, Dem naar jeg nok ikke at erobre for Handelsstanden, men en flink Fyr vil De blive, hvor i Verden De saa faar Plads.»

Rudolph og Doris havde talt sagte sammen, og dog havde hver især af dem fulgt denne Samtale.

Doris glædede sig, naar Paps traf paa nogen, som havde Interesse af at sætte sig ind i hans Tankegang og Taalmodighed til at høre paa hans smaa Angreb paa Kunstnere og Videnskabsmænd kontra Handelsstanden; han benyttede enhver Lejlighed til at komme frem med dem, maaske netop fordi han satte Kunst og Videnskab højt — men til Trods for disse uskyldige Angreb, var han altid villig til at støtte dem, hvor hans Rigdom gav ham Anledning dertil.

Rudolph tænkte med Glæde: «Han vinder Terrain, ja, den Fyr holder alle af.»

«Det er Skade, Hr. Grosserer, at De ingen

Søn har, jeg tror, det vilde have voldt Dem særlig Glæde at opdrage en Arvtager til Deres store Forretning, De har Ideer og Handlekraft for to . . . ja næsten alt for megen for en.»

«Det er sandt, Meyer, — der traf De det ømme Punkt af min Tilværelse, det er et uopnaaet Ønske, og det lægger ofte en Dæmper paa min Virksomhed, især nu, da jeg begynder at blive gammel, jeg tænker tit: For hvem arbejder Du egentlig saa strængt, Du har Penge nok til at gøre din Datter rig, men ingen Søn til at fortsætte din Gerning . . . Naa, jeg har ingen Grund til Klage, hvis jeg selv havde haft Lov til at forme mit Liv, kunde jeg ikke have gjort det bedre, kun denne ene Skuffelse fratagen, men fik jeg ingen Søn, saa har «Vorherre» givet mig en herlig Datter, en ægte Perle, kærlig og god, blid og føjelig, hendes Vilje er Vox i min Haand.»

«Tilgiv mig, Hr. Grosserer, men tager De ikke lidt Fejl, skulde der ikke findes en lille Smule Staal skjult under det bløde Lag — jeg tror det næsten — som Kærlighed til Forældrene har holdt tilbage. Jeg havde slet ikke forstaaet Frøken Doris, om hun ikke havde en Vilje, som hun kunde kæmpe for, naar hun ansaa det for sin Pligt. De maa huske, at hun er et forkælet Barn, hvis mindste Ønske altid er blevet opfyldt . . . forstaa mig rigtig, jeg mener paa ingen

Maade, at hun ikke skulde kunne bøje sin Vilje ind under Deres, men det vil aldrig ske som en selvfølgelig Sag, men som en Opofrelse fra hendes Side.»

Haase saa længe paa ham, som vilde han vurdere hans Evne til at bedømme andres Karakter, saa tænkte han lidt over den unge Mands Ord og sagde:

«Ja, De har Ret, hun er kun bleven føjet, alle har rettet sig efter hende, hun har aldrig haft Brug for sin Vilje, hun behøvede kun at have Ønsker. Det er ikke godt for den personlige Udvikling at være «eneste Barn»; naar vi er døde, kan hun faa Brug for en selvstændig Vilje, gid De havde Ret, gid den var der.»

Han afbrød pludselig Samtalen og gik ud i Haven, og Meyer fulgte ikke med, hans Øjne hvilede paa Doris, paa de dunede Kinder, de bløde Træk, og et let Suk trængte sig frem hos ham, i det samme hævede hun sit Blik og saa paa ham; hvor de Øjne vare smukke og udtryksfulde, de fortalte om en rig Sjæl, der baade ejede Kærlighed og Vilje.

Der kom en underlig Uro over ham, som han ellers intet kendte til, han rejste sig for at følge Grossereren ud i Haven, men Doris' bløde Stemme kaldte ham tilbage.

«Hr. Doktor, vent lidt, jeg vilde gærne tale

med Dem, De forstaar saa godt at hjælpe andre ud af Forlegenheder.»

«Er De i Forlegenhed, Frøken Haase? Det skal være mig en sand Glæde at raade Dem efter bedste Evne.»

«De har formodentlig hørt min Fætter tale om, at det en af Dagene er en vis ung Dames Fødselsdag? Ser De, jeg har saa ofte hørt sige, at den egentlige vaarfriske Ungdom ikke gaar over det tyvende Aar, i det mindste ikke for Kvinder . . . i Dag otte Dage fylder jeg nitten Aar, saa har jeg ét Aar tilbage, før Alvoren har Lov til at tage mig i Tjeneste, dette Aar vil jeg rigtig more mig, og alle mine Venner maa hjælpe mig dermed, min Fødselsdag skal gøre Begyndelsen, giv mig nu et godt Raad, hvad skal vi foretage os?»

«Hvad vi skal foretage os — dette «os» siger, at jeg er indbuden, og vil følgelig stille mig fuldkommen til Fødselsdagsbarnets Tjeneste. Ærlig talt har jeg aldrig egnet mig til Fornøjelsesraad, men alligevel — hvad siger De om en Fodtur i stor Stil? Vejret er netop tilpas, ikke for varmt og Meteorologisk Institut lover Stadighed, vi beder en Del Ungdom at slaa Følge med os, bestille Frokost ét Sted og Middag et andet; Madkurve og den Slags befatte vi os ikke

med, og saa slutter vi Dagen med en lille Dans i Hjemmet, unge Folk bliver aldrig trætte.»

«Det er prægtig, netop efter min Smag. Jeg har ofte tænkt at indbyde Kursuskammerater, her er en god Anledning, de vil alle blive glade for en Fodtur. De og min Fætter maa sørge for Herrer, vi maa være Par om Par for Dansens Skyld . . . Paps, søde Paps, kom lidt ind, Du gaar der ude med saadan en mørk Pande, kom ind og hør min Plan for den en og tyvende, vi skal have det saa morsomt.»

«Skal vi, min Pige, naa, hvori bestaar saa din Plan?»

«En Fodtur, Paps, en rigtig lang Fodtur, Du maa bestille en flot Frokost paa ét Sted og en endnu flottere Middag paa et andet, og saa gaar vi og fryder os i Naturen, og naar vi har faaet nok af Friluftslivet, slutte vi med en Dans her hjemme. Du maa vide, lille Paps, at vi næsten ingen Ulejlighed gør, det er blot Dansen, alt det andet overlader vi til Restauranterne, ikke en Gang Indbydelseskortene skal Du skrive, Rudolph og Doktor Meyer sørger for Herrer og jeg inviterer alle mine Kursuskammerater, det bliver meget morsomt.»

«Dine Kursuskammerater! De fleste har jeg set her hjemme, nette og velopdragne Piger, men

jeg har en hemmelig Frygt for de øvrige, havde de været presentable, havde Du nok bedt dem.»

«Du tager Fejl, Paps, de ere alle presentable, som Du udtrykte Dig, men jeg undlod at bede en Del af dem, for ikke at saare to — de bedste og dygtigste af alle — ja, det er nu dit ulykkelige Jødehad, som er Skyld deri, ellers havde jeg først og fremmest indbudt disse to søde unge Piger.»

«Det var kun, hvad Du skyldte mig, to Jødinder vil jeg ikke se indenfor mine Døre; . . . at Du indsvøber Undtagelserne i Bomuld ved at forbigaa flere, det ligner dit varme Hjærte. Naa, hvor mange skal saa agere Bomuld den 21.?»

«Ikke en eneste, lille Paps, jeg vil have dem alle og først og fremmest Marie Levi og Karen Morits. Du véd af Erfaring, at Fødselsdagsbarnet er regerende Dronning paa én Dag; Du har at respektere min Vilje.»

I samme Øjeblik hun saa bestemt udtalte sit Ønske, fik han Lyst til at prøve hendes Vilje. Da hun saa det alvorlige Udtryk i hans ellers saa godmodige Ansigt, føjede hun hurtig til:

«Søde Paps, jeg véd godt, at det slet ikke er din Mening at gøre mig imod . . . Du holder ikke af Jøder, og derfor vil jeg ikke vælge dem til min daglige Omgang, men naar jeg inviterer hele Kursuset og undlader at bede dem, bliver

det en personlig Fornærmelse, og desværre, dem faar de nok af i disse afskyelige antisemitiske Tider, jeg vil paa ingen Maade være med dertil . . . Altsaa, søde kære Paps, bliver de to Jødinder mine Gæster paa min Fødselsdag.»

Hun var saa sikker paa sin Sejr, at hun ikke en Gang ventede paa Faderens Indvilligelse, hun ilede bort for at fange Moderen, der kom fra Spisestuen. Da følte hun en Haand paa sin Skulder, hun syntes, den var tung, og hun vendte sig lidt ængstelig om og saa Faderen ind i Øjnene, de vare saa underlig bestemte, det Udtryk havde hun aldrig før mødt i dem.

«Du er saa vant til at faa din Vilje, at Du ikke en Gang venter paa mit Svar, tror Du, Barn, at din Vilje kan være eneraadende hele Livet igennem.»

«Det gør mig ondt at sætte imod dit Ønske, men denne Gang vil jeg raade, jeg forbyder Dig at invitere Karen og Marie eller hvad de nu hedder.»

Hun saa forundret paa ham, saa kom Smilet tilbage, hun stak fortrolig sin Arm ind under hans og sagde med blid indsmigrende Stemme:

«Paps, det er min nittenaarige Fødselsdag . . . kan Du virkelig modstaa din lille Pige?»

Hans Stemme skælvede let, men der var dog Bestemthed i den, da han svarede:

«Denne Gang har jeg besluttet at være «Far» —, «Paps» er altfor svag, Barn, Du faar at rette Dig efter min Vilje!»

Hun slap hans Arm og saa paa ham, Smilet forlod lidt efter lidt hendes Ansigt, men Stemmen var alligevel blød og venlig, da hun sagde:

«Saa retter jeg mig efter din Vilje, Fader, men min Overbevisning om, hvad der er Ret, kan jeg ikke opgive, det vilde være grusomt af mig at slette deres Navne: altsaa beder jeg ingen af dem. «Doktor Meyer,» sagde hun med lidt højere Stemme, «vor Plan er opgiven, vi faar ingen Dans paa min Fødselsdag, vi maa lade os nøje med en snævrere Kreds og en lille Fodtur.»

Debatten imellem Fader og Datter havde haft to Tilhørere: Moder og Doktor Meyer.

Fru Haase saa forundret paa sin Mand, hun forstod ham ikke, hvad skulde dog den unødvendige Grusomhed betyde at nægte Doris en lille Glæde paa hendes Fødselsdag, det var ligefrem uhørt og blev til en hel Begivenhed i Moderens Øjne, men hun sagde ikke et Ord; hvad Fader havde besluttet, kunde Moder ikke gøre om, men et lille Suk trængte sig frem fra hendes Bryst, der var alt for fuldt, og hun var i høj Grad utilfreds med sin Ægtefælle, det var kun med Overvindelse, hun lod være at trykke det «stakkels Barn» til sit Hjærte.

Meyer forstod Grossereren strax og fulgte den lille Kamp med Interesse. Han saa det vexlende Udtryk i Faders og Datters Ansigt, og han vidste, at ingen af dem vilde give efter.

Hans Hjærte bankede stærkt, han formaaede næppe at drage Vejret, da han hørte paa hendes Svar: «Saa retter jeg mig efter din Vilje . . .» dog, der var noget i Øjet, der modsagde Ordene og saa fulgte lidt langsomt efter: «men min Overbevisning om hvad der er Ret, kan jeg ikke opgive . . .»

Ja, han vidste saa godt i Forvejen, at hun vilde bevare sin Overbevisning, hun kunde kun gøre, hvad hun ansaa for Ret, og det var for hans Trosfæller, hun havde optaget Kampen.

I samme Øjeblik, Grossereren havde faaet sin Vilje, var den strænge Fader forsvunden, og Paps i al sin Godmodighed var vendt tilbage; nu kunde hun gøre med ham, hvad hun vilde, han var rede til at lyde hendes mindste Vink, i alt hvad hun ellers kunde ønske sig; men underlig nok havde hun slet intet at bede om, det var som om dette ene uopfyldte Ønske havde taget alle andre med sig, hun kunde spøge og le, være kærlig og god, men af Ønsker havde hun denne Dag og længe efter ingen flere.

Tredie Kapitel.

Fra Doris kunde trippe om paa Gulvet, havde Rudolph altid behandlet hende som «lille Søster» og det vedblev hun at være i mange Aar. Hun havde altid holdt meget af ham, han havde trøstet hende i de smaa Barnesorger, der øjeblikkelig syntes saa uforholdsmæssig store fra det lille Standpunkt, og trolig havde han hjulpet Far og Mor med at forkæle hende. I hendes Tanke stod han ved Forældrenes Side — akkurat som «store Bror» vilde have gjort, hvis hun havde haft ham. Hun ansaa ham som sin personlige Ejendom, han var altid villig til at bringe hende smaa Ofre og bære over med hendes Luner, der dog aldrig var af nogen ubehagelig Beskaffenhed; men alt hvad han gjorde for hende, var: en selvfølgelig Ting, noget, der tilkom hende.

Naar han var nærværende, tog hun ikke synderlig Notice af ham, men var han borte, savnede hun ham, og han var altid sikker paa et

Smil og et venligt Blik, naar han uventet traadte ind til hende.

I den senere Tid var der foregaaet en lille Forandring i deres gensidige Opførsel imod hinanden, han var altid god og venlig imod hende, men paa den anden Side var han ophørt at være hendes lydige Slave. Der var indtraadt en Gæringsperiode hos ham, som han selv ikke kunde gøre Rede for, men der var noget, der saarede i den ugenerte søsterlige Maade, hun behandlede ham paa.

Naar de vare ene, gik det nogenlunde an, men var hans bedste Ven, Meyer, til Stede, saa pinte det ham.

Der var kommet en underlig Utilfredshed over ham, en nagende Følelse, som gjorde ham ubillig selv imod Onkelen og Tanten, der dog satte ham saa højt.

Naar han var ude paa «Nizza», ønskede han snarest mulig at tage hjem igen, og ikke saa snart havde han forladt det gæstfrie Hus, før han gærne havde vendt om, hvis han ikke havde skammet sig over sit Vægelsind.

Han plejede at fortælle Julius Meyer alt, hvad der rørte sig i ham, hver Higen og Tragten, han ejede, hvert lille fejlslaget Haab, der saarede ham; men paa én Gang var denne Fortrolighed ophørt, ofte vilde han tvinge sig selv til at tale

med ham som i gamle Dage, men det var ham umulig.

En Aften sad han i sit Studereværelse, han havde gaaet en lang Tur med Meyer og var træt; den legemlige Træthed havde langsomt sneget sig over hans Tanker, der ellers plejede at være klare. Hver Gang, han søgte at bunde i sig selv, kom der en aandelig Lede over ham, som tvang Tanken tilbage. Han hvilede Hovedet imod Stoleryggen og lukkede Øjnene, han vilde sove for at blive alle de trætte Tanker kvit, der summede i hans Hjærne, som Bier i en Kube, og hvoraf ikke en eneste var klar nok til at kaste Lys over de andre. Dog, at sove var rent umulig, og altid var det Meyers Træk, der jog Søvnen bort. Snart saa han ham diskutere livlig med Onkelen, der synlig satte ham højt, saa opdagede han Tantens Øjne, som hvilede med Interesse paa den unge Mand og til sidst stod én Tanke klart for ham, som han forgæves søgte at skjule i sit Indre . . . det var Meyer, hans bedste Ven, som var ham i Vejen.

I et Nu var han oppe af Lænestolen og gik rastløs op og ned ad Gulvet.

«Det skulde da aldrig være Misundelse, der har hærjet mig i al denne Tid — jeg misundelig! Herre Gud, jeg har jo selv saa inderlig ønsket, at Julius skulde vinde Terrain i Onkels Hus, at

han skulde hjælpe mig at drive det Jødehad bort fra hans ellers saa pletfri Karakter . . . Nej, at jeg skal være bleven misundelig, det forstaar jeg ikke.»

I samme Øjeblik viste Meyer sig i hans Tanke, staaende bøjet over Doris og synge en Duet med hende. Hvor var hans Stemme bedaarende — saa blød og melodisk . . . langt, langt smukkere end hans Kusines. Pludselig standsede hendes Stemme, hun sang ikke mere, hun lyttede blot, med Hovedet lidt forover bøjet og et drømmende Udtryk i Øjnene, saa holdt han ogsaa op og saa paa hende; de smilede begge, det Smil delte han ikke med dem!

Det var dette Billede, der inderst inde forfulgte ham, nu vidste han det, og et eneste Blik i hans eget Hjærte vist ham, at Doris ikke længer var «lille Søster», men den Kvinde, han elskede af hele sin Sjæl.

Han kunde ikke forstaa, at han saa længe havde været uvidende om en Følelse, der beherskede ham saa fuldkommen . . . den blotte Tanke berusede ham, han følte sig svimmel og maatte sætte sig.

Der stod en Buket dejlige Roser paa hans Bord, dem havde Doris skaaret af sine Potteplanter og givet ham med hjem. Hvor de duftede! Var det en Hilsen fra hende, havde hun læst i

hans Hjærte og kendte hun hans Hemmelighed før han selv havde anet den . . . ?

Nej, hun var den samme, som hun altid havde været imod ham . . . og Meyer, hvad var vel Meyer for hende: en fremmed, som aldrig kunde komme hende nær, selv Troen skilte dem ad.

Den Tanke paatrængte sig ham: havde han ikke handlet uforsvarlig, da han indførte sin Ven i Onkelens Hus, uden at sige ham, at han var Jøde; udsatte han ikke sin Kusine for den Fare, at hun kunde komme til at holde af ham, saa meget mere, som hans sjældne Elskværdighed let vandt ham Hjærter?

Med Magt skød han denne Tanke fra sig, nej, Meyer vilde aldrig søge at vinde en ung Pige, som en uovervindelig Skranke skilte ham fra, dertil var han for hæderlig, og Doris vilde aldrig binde sit Hjærte til en Mand, som ikke havde søgt det. Nej, endnu var der ingen Fare, men han vilde vogte nøje paa dem begge, det var kun hans Pligt.

For første Gang angrede han at have indført sin Ven i Onkelens Hus.

«Der kommer aldrig noget godt ud af at gaa Snigveje, selv om Hensigten er aldrig saa god,» sagde han mismodig, og den Utilfredshed, som den sidste Tid havde bragt med sig, vilde

ikke rigtig forlade ham. Han kæmpede tappert for at blive den samme over for Julius, som han tidligere havde været, men den gamle Fortrolighed var borte.

Meyer mærkede nok, at der var foregaaet en Forandring med Rudolph, han havde gærne spurgt ham om Grunden, men han hørte til de Naturer, der med Taknemlighed tager imod den Fortrolighed, som bliver givet med fuldt Hjærte . . . bede om den, kunde han ikke, og han trøstede sig med, at det kun var en øjeblikkelig Indesluttethed, der var kommet over hans Ven, og haabede, at alt snart igen vilde blive godt. Paa Overbærelse fra hans Side skulde det ikke mangle.

Han fik Ret, der kom en Tid, hvor Rudolph med fuldt Hjærte sluttede sig til ham, hvor han støttede og trøstede Vennen, delte Sorg og bitter nagende Smerte med ham.

Antisemiternes Tal voxede med rivende Fart i Tyskland, det ene Overgreb afløste det andet. Jøderne havde faaet trange Dage i det Land, som var deres Fødeland og burde være et «Fædreland for dem.»

Fra Øst kom der endnu tungere Efterretninger, det saa saa mørkt ud for dem, som om «Jødehadet» truede med at jage hele den jødiske Nation ud af Landet.

Der blev kæmpet mangen haard Strid Mand imod Mand, Pen imod Pen, og mangen bitter Sæd blev saat i de Dage.

Det saa sørgelig ud i de jødiske Hjem, og Angesten voxede med hver ny Efterretning om de Ødelæggelser, der ramte deres Trosfæller i andre Lande.

Paa Korfu nøjedes man ikke med at plyndre og mishandle Jøderne, Pøbelen fortrængte Militæret, som skulde beskytte de forfulgte, Husene bleve stormede og Beboerne dræbte, Rædselen tog til.

Grosserer Haase fordømte vel strængt de Overgreb og Umenneskeligheder, der blev begaaede, men alligevel tog hans Had rig Næring, og han glemte ikke at tale om, at han hørte til de moderate Antisemiter. Han tænkte ikke paa, at ethvert Had bærer en kraftig Spire til Uretfærdighed i sig.

I de Dage faldt der mange bitre Ord i Grossererens Hus, som saarede Meyer og holdt ham borte fra «Nizza» i længere Tid.

Han følte Trang til at rejse sig op og sige: «Ogsaa jeg er en af de forhadte Jøder.»

Men der var noget, som bandt Ordet paa hans Tunge, han havde ikke Mod til at lukke Døren for sig paa Villaen . . . skønt Haabet blev mindre og mindre, alt som Tiden gik —

han ventede ikke længere, at han skulde have Magt til at omvende Haase . . . nej, nu var det ikke ene Grossereren, han vilde vinde for sit Folk, men en dragende Magt tvang hans Fod til at gaa den vante Vej.

Sagen var, de Forfølgelser, der ramte hans Trosfæller, havde gjort ham blind for, hvad der foregik i hans eget Hjærte, han gjorde sig ikke Rede for, at det var Kærlighed, der beherskede ham; han vidste kun, at han trængte til Trøst og Hvile, og begge Dele kunde han finde der ude i landlig Ro hos den Familie, som havde Fred og Kærlighed i sit Skød.

Den sidste Tid havde lagt Centnervægt paa hans Skuldre og Aar til hans Alder.

De grusomme Beskyldninger, der var rettede imod Jøderne om Mord paa en ung Pige, som de skulde have ofret til deres Paaskefest, en Beskyldning der har gentaget sig næsten i hvert Aarhundrede, var den mørkeste Plet imellem alle de Anker, som blev rettede imod dem.

Dog, det Stille, som næsten altid afløser en Storm, var fulgt efter, og med Ungdommens Elastisitet, haabede han paa bedre Tider og begyndte igen paa sine Studier.

Saa kom der pludselig Efterretning om de ny Forfølgelser paa Korfu, og Nøden i Rusland forstørrede dem og fik Bægeret til at løbe over;

hans ensomme Hjem blev ham for trangt og Længslen efter hans Venner uudholdelig.

Hans Beslutning ikke at vende tilbage til Nizza var vejret hen, med hurtige Skridt ilede han ud til Villaen . . . men da han var nær ved den, kom Uro og Angest over ham: hvad, om Haase havde faaet at vide, at han var Jøde, og i det Tilfælde, hvorledes vilde hans Modtagelse saa blive? . . . det Spørgsmaal trængte sig ind paa ham og Svaret kom aldrig fra Grossereren, nej, to søde Pigeøjne saa deltagende paa ham, og han tænkte:

«Hos hende vil det ikke gøre nogen Forandring, hun vil kun blive endnu mere venlig og gæstfri imod mig, naar hun véd, hvor sorgfuld jeg er.»

Han standsede neden for Bakken, som førte op til «Nizza», et lille Lysthus laa paa Udkanten af Platformen, saa tæt op til en Trætop, hvis Rod var betydelig længere nede paa Bakken, at det næsten lignede en Fuglerede. Det var Doris' Yndlingssted, der sad hun og læste og tegnede.

Meyer tog Hatten af og strøg Haaret fra Panden, saa traadte han et Skridt til Siden for bedre at kunne rette sit Blik mod Lysthuset. I samme Nu, han bøjede Hovedet tilbage, faldt der en Blomsterregn ned over ham og en klar Pigelatter lød ned til ham.

Han samlede Blomsterne op, ikke en fik Lov at ligge paa Jorden, saa bøjede han sit Ansigt tæt ned imod dem, og da han hævede Hovedet var han ikke længer bleg, en klar Rødme bragte Liv i de alvorsfulde Træk og Øjnene lyste af Glæde.

Med hurtige Skridt ilede han op ad Bakken, Doris var gaaet ham i Møde.

«Velkommen til «Nizza», Doktor Meyer, De maa rigtig skamme Dem, saa længe det er siden, De var her; Fader har savnet Dem, ja, han har længtes efter Dem; jeg trode, De havde glemt os.»

«Glemt Dem!» Han sagde ikke mere, men hendes Ordstrøm standsede pludselig; det Blik, der fulgte det lille Udraab, sagde mere end tusinde Ord, dog derom var han aldeles uvidende.

Hun gik foran ham, han fulgte efter ind i Dagligstuen, hvor Fru Haase sad og strikkede.

«Hvor Paps vil blive glad, Moder, her har vi Doktor Meyer.»

«Nej, er det virkelig Dem! Jeg trode, De var rejst bort fra Landet uden at tage Afsked; naa, jeg skulde skænde, men det gør jeg ikke, dertil er jeg alt for glad, kom nu og sæt Dem ned . . . fortæl os saa, hvorledes De har tilbragt den sidste Tid.»

«Kære Fru Haase, det gaar mig som Marie Stuart skrev i sit smukke Digt, da hun forlod

Frankrig for at drage sin Skæbne i Møde: den bedste Del af mig, min Sjæl og mit Hjærte, lod jeg blive tilbage paa Nizza for at minde Dem om, at kun Arbejdsmennesket var draget til Byen for at besørge sine Forretninger og bære sine alvorsfulde Byrder, og imidlertid har Rudolph, det lykkelige Menneske, spillet Krocket med Deres Frøken Datter og Skak med Deres Mand . . . De ser, hvor let jeg kan erstattes.»

Lige bag ham nynnede Doris:

«Snart er den glade Tid forbi,
de gaar paa Perlefiskeri.»

Han vendte sig hurtig om imod hende:

«Nej, Frøken Haase, jeg fisker ikke, — selv ikke Perler; har man lidt Erfaring, véd man, at den ene Bølge skyller hen over den anden og sletter dens Spor ud . . . saaledes gaar det også os Mennesker; der er ingen, som er uundværlig, ja, der er ingen, som i Længden bliver savnet; der kommer snart en anden og indtager hans Plads, hver enkelt kan undværes, naar blot det hele bestaar.»

Hun svarede intet, men saa paa ham; der laa saa megen Alvor i hans Træk, at det berørte hende smertelig, og hendes Moder sagde deltagende:

«Har De haft Sorg, siden De forlod os, saa

fortæl os det, De véd, at her har De trofaste Venner.»

«Det véd jeg, Fru Haase . . . personlig har intet Ondt ramt mig, og alligevel bærer jeg en tung Sorg, jeg skal senere fortælle Dem det hele.»

«Det er godt at se, De ingen Moder har, der kan pleje Dem, De er bleven bleg og mager.» Hun vendte sig om til Datteren: «Ikke sandt, Doris, han faar ikke Lov at tage hjem i Dag, vi vil beholde ham her ude i nogen Tid . . . Rudolphs Værelse i Gavlen er ledigt, der er en henrivende Udsigt og en fortræffelig Luft, det er det I Byfolk trænger til. Min kære Meyer, De skal lade alle Forretninger og Sorger hvile — slette dem rent ud af Deres Liv kan De jo ikke — og kun tænke paa at nyde Landluften og more Paps, De har en høj Stjærne hos ham.»

«Har jeg! Naa, vi faar se; jeg kan vel nok ordne det; men først vil jeg takke Dem hjærtelig for Indbydelsen og tage imod den; jeg føler, at jeg trænger til nogle Dages Hvile og Fred; hvor skulde jeg vel kunne finde det, naar det ikke var her.»

Fru Haase skyndte sig ud for at skaffe Forfriskninger til sin Gæst og for at faa Gavlværelset bragt i Orden.

Imidlertid satte de unge sig ud paa den

kølige Veranda. De vare begge tavse, Doris følte sig saa underlig betagen, hun havde ikke Mod til at tale om Hverdagsbegivenheder og Meyer var for optagen af sine egne Tanker; han grublede over, hvorledes han skulde faa sagt det, som han nu ansaa for sin Pligt at underrette Familien om, uden at det vilde skille ham fra sine Venner. Han var saa optagen af disse Betragtninger, at han ikke følte det pinlige i Situationen, men Doris trykkede den.

Solen skinnede varmt der ude, Luften var klar og Himmelen blaa, Træerne saa saa lyse og ungdomsfriske ud, at alt fik et Skær af det lyse Haab, en Duft af Kærlighed og Lykke — to unge Sjæle bliver let berørte af én Tanke — to varme Hjærter faar let ét Slag, der fører dem sammen for hele Livet.

De vare hinanden saa nær i den Stund. Hun syntes, at Verden var rig og skøn, han glemte sine Sorger og saa kun hende. For hende havde Livet været en sollys Dag, Modgang havde ikke sat sin Milepæl paa hendes Vej, med hende ved sin Side havde han et Øjeblik glemt al den Kummer, der tyngede hans Hjærte — saadan en Stund er desværre kun saare kort — en let Vind førte Jasminduft ind paa Verandaen og fik Slyngroserne til at sitre —; det vidste Doris, og Tavsheden begyndte at trykke

hende; hun havde en Følelse af, at den maatte brydes, Ord kunde hun ikke finde, saa trak hun lidt i Tæppet, der laa paa Bordet, og Vasen, som var fyldt med Blomster, væltede, og Vandet løb ned i hendes Skød. Hurtig rejste hun sig op, han stod strax ved hendes Side for at raade Bod paa det lille Uheld.

«Hvorledes blev den væltet, det var da ikke mig, som gjorde det?» spurgte han.

Hun gav sig til at le: «Nej, Dem var det ikke, men hvorfor var De saa tavs, De plejer ellers at have saa meget at fortælle,» sagde hun lidt tvungen.

«Var det min Tavshed, der væltede Vasen?» spurgte han spøgende.

«Netop . . . ser De, Doktor Meyer, saadan en milelang Tavshed har noget højtidelig ved sig, som et almindeligt Ord ikke har Mod til at afbryde, men en væltet Vase, en lille Styrtesø, har intet Ansvar, den kaldte Dem tilbage fra Skyerne ned til os andre Hverdagsmennesker. Saa længe de smilte, lod jeg Dem have Ro, men da der pludselig kom tunge Skyer paa Deres Pande, saa vækkede jeg Dem, de mindede mere om Skærsilden end om den syvende Himmel.»

«De har Ret, Frøken Haase — den syvende Himmel har ikke længer Plads til mig — det var meget alvorlige Tanker, De rev mig bort fra.

Og nu, medens vi ere alene, er der noget, som jeg længe har ønsket at tale med Dem om, noget som jeg vil bede Dem fortælle Deres Fader, naar jeg ikke er til Stede.»

«Her er jeg tilbage, har De ventet paa mig? Anna følger lige efter med en Flaske af Paps' bedste Rhinskvin, den er saa læskende. Jeg bringer Dem noget solidt Smørrebrød; Kager og saadanne Slikkerier holder Herrer ikke af.»

Doris var bleven blussende rød, hun misforstod synlig den Bekendelse, der blev afbrudt, hun trak Vejret tungt, som vilde hun vælte en Byrde fra sit Bryst . . . det, som hun trode, Meyer vilde sige, kom altfor tidlig, hun var endnu ikke klar paa sine egne Følelser og var taknemlig over den Afbrydelse, hendes Moders Komme bragte. Hun lovede sig selv, at han og hun — ikke saa snart skulde blive alene igen.

Fjerde Kapitel.

En Aften kom Grossereren lidt senere hjem end han plejede, Rudolph fulgte ham.

Doris holdt sig sky tilbage fra Meyer, hun var ligesom bleven lidt bange for ham, og skønt hun fulgte alt, hvad han sagde, med stor Interesse, holdt hun sine Øjne borte fra ham, hun havde ikke Mod til at møde hans Blik.

I disse faa Feriedage, som han tilbragte i hendes Faders Hus, lærte hun ham først rigtig at kende; hvert Ord han sagde, tænkte hun over, og om Natten, imedens de andre sov, levede hun Dagen om igen, og hun sagde sig selv, at hverken hendes Fader eller Rudolph havde den Indflydelse paa hende, som denne fremmede Mand; hun følte, at han havde en egen Evne til at klare hendes Tanke og udvikle den, hun syntes, at hun blev klogere og bedre i hans Selskab, og ønskede blot, at han vilde blive længe — længe hos dem.

Doris var ikke forundret over, at han, ligesom lidt sky, trak sig bort fra hende, hun trode jo, at hun kun behøvede at gøre et Skridt imod ham, og de hørte hinanden til.

Det mere fremmede Forhold, som var kommet imellem dem, beroligede Rudolph. I den korte Kampens Tid, hvor hans Jalousi var vakt, voxede hans Kærlighed til Kusinen. Han havde trot, at han var lige saa sikker paa hendes Kærlighed som paa Forældrenes Samtykke, men fra det Øjeblik, han havde set Faren, blev han mere opmærksom imod hende, og da han havde en vis Sky for med rene Ord at betro sig til Vennen, besluttede han ved sin Opførsel at lade ham se den Kærlighed, som fra Fantasien var gaaet over i Hjærtet og nu opfyldte hele hans Sjæl.

Efter Middagsbordet tændte Herrerne deres Cigarer og gik ud paa Verandaen for at tale sammen.

Fru Haase var beskæftiget i Dagligstuen, Doris gik ude i Haven.

De talte om ligegyldige Ting. Grossereren havde spist godt og var træt, der kom en vis Døsighed over ham, og han svarede kun med Enstavelsesord.

Rudolph blinkede til Meyer og rejste sig sagte op, han pegede ud paa Doris for at lade ham forstaa, at han foretrak hendes Selskab for

Søvnens, og lidt efter var han i livlig Passiar med hende.

Meyer fulgte dem med Øjnene, han følte en stikkende Smerte, han taalte ikke det Syn og følte en næsten uimodstaaelig Lyst til at styrte ud og skille dem ad.

Rudolph gik tæt ind til hende og bøjede sig ned for at fange hendes Blik, og da de gik forbi den aabne Dør, hørte Meyer ham tydelig sige:

«Min elskede lille Pige, Du er saa ung endnu, vi har Fremtiden for os.»

Han rejste sig hurtig, som vilde han flygte, han havde en Følelse, som om Taget brændte over Hovedet paa ham, bort maatte han, for ikke at brændes, og han blev alligevel —, han ønskede ikke at frelses.

Pludselig vaagnede Grossereren og saa sig om, Meyer satte sig rolig ned og strøg Asken af den udgaaede Cigar, men hans Øjne fulgte endnu Parret der ude.

«De tog Dem nok et lille Blund, Hr. Grosserer, Luften er bleven kølig i Aften, De forkøler Dem vel ikke ved at sidde her ude?»

«Hvor vil De hen, her er jo næsten varmt, se blot paa de unge der ude, de have ikke en Gang Hat paa; naa, naar man er varm indvendig, har den ydre Temperatur ikke stort at sige.

Hvad var det nu, jeg vilde have sagt, jo, nu har jeg det, lige da jeg skulde til at gaa fra Kontoret, hørte jeg, at der er kommet et Telegram, som bragte Efterretning om nye Forfølgelser imod Jøderne paa Korfu. De ved, jeg kan ikke udstaa Jøderne, kunde jeg med et Pennestrøg fjærne dem fra Tyskland, vilde det være mig en Glæde, men de ere dog Mennesker, det er grusomt at behandle dem saaledes.»

Meyer kastede sin Cigar og rejste sig op.

Rudolph og Doris standsede udenfor Verandaen og lyttede.

«De ere dog Mennesker,» gentog Meyer, saa satte han sig rolig ned igen og sagde med en kold haard Stemme, der rent savnede det bløde Tonefald, der ellers gav hans Ord saa let Adgang til Hjærtet:

«Sig mig, Hr. Grosserer, hvad have egentlig disse Jøder, der dog ere Mennesker, gjort Dem, for at paadrage sig saa stort et Had; er det ikke en himmelraabende Uretfærdighed at hade en hel Nation, blot fordi de ere Jøder. Er de mindre hæderlige end de Kristne, daarlige Borgere, slettere Fædre og Sønner! De betale deres Skatter, elske deres Fødeland og forsvare det i Krigstid . . . og deres fattige falde ikke Staten til Byrde; enhver Jøde er opdragen til fra Dreng af at staa

Ryg mod Ryg med deres Trosfæller, at hjælpe, støtte og stole paa hverandre . . .»

«Rigtig, og paa den Maade blive de en Stat i Staten, de ere ikke Tyskere, de ere Jøder! De taler kun om de hæderlige Mosaiter, men tænker ikke paa det lave Standpunkt, hvorpaa mange Tusinder af dem staar; tænk paa de russiske og polske Jøder, og løft dem ikke saa højt op paa vore Skuldre, men lad dem blive paa Jorden.»

«De behøver ikke mere end de Kristne andres Skuldre at staa paa, naar de blot fik Lov til at udvikle sig frit og uhindret. Jøderne har i Almindelighed lyse Hoveder og dygtige Hænder, og naar De taler om Udskud iblandt dem, glem saa ikke at tilføje, at de Kristne ogsaa har deres store Procentantal af daarlige Mennesker. Et gammelt Ord siger: «Hvert Land har de Jøder, det fortjener at have.» Hvor Jøderne ikke bliver underkuede, leverer de deres Del af Videnskabsmænd, Kunstnere, dygtige Finantsmænd og flittige Haandværkere. Hvad faar de til Gengæld?

De blive taalte! Selv i England er kun de Jøder, der blive akademisk uddannede, betragtede som engelske Borgere, alle de andre blive behandlede som Udlændinge ... Nej, skønt Jøderne opfylde alle deres Borgerpligter, har de kun et Fødeland, men intet «Fædreland».

«Hvorfor skaber de sig ikke et Fædreland i

Palæstina? Der hører de hjemme . . . men der er ikke Millioner at vinde, ikke Theatre og Koncertsale, ikke en tusindaarig Kultur, der forfiner og forskønner Livet. Ser De, min Ven, det er alle disse Goder, som Jøderne ikke vil undvære, og derfor faar vi Lov at beholde dem . . . det er hele Sagen.»

«De tager Fejl, Hr. Grosserer, kunde de virkelig skabe den jødiske Nation et Fædreland, uden Forfølgelse, saa vilde ingen være mere rede til at bringe Ofre end Jøden; men Palæstina har ikke Plads til de Millioner af Jøder, der er spredte over Jorden, hvoraf en stor Del maa lide, som kun en Jøde formaar at lide; thi i Mod til at bære Ulykke og Forfølgelse, staar Jøder højt.»

«Jeg afskyr al Forfølgelse,» sagde Grossereren, «den er ligefrem en nedarvet Plet paa Menneskenaturen.»

«Jeg er bange for, at denne Plet bærer vi alle Mærke af, den er kun mere eller mindre udviklet hos os — Forfølgelsen begynder med en Smule «uskyldig Sladder» — gaar saa let over til Bagtalelse og derfra udvikler den sig videre . . . ja, jeg giver Dem Ret i, at Forfølgelse er en hæslig Plet.»

«Naa, for at fortsætte vor Samtale, De hører altsaa ikke til dem, som vil drive Jøderne til Palæstina . . . de ere for mange, det har De

maaske Ret i, men en Del af dem vilde dog kunne finde Plads derovre . . . Dog, Tyrkerne vilde ikke respektere deres Ejendom, nej, Muhamedanerne vilde neppe være mere tolerante end vi. Oprigtig talt, ser jeg kun én Maade at jævne det hele paa . . . ja, det er kun set fra et jødisk Standpunkt; jeg er helst fri for hele Nationen . . . de maa lidt efter lidt blive Kristne og frem for alt denationalisere sig og saaledes indlemme sig i de forskellige Lande, hvor de have søgt Ophold — kun det kan hæve deres Fødeland til et Fædreland, tro mig, min unge Ven, der findes ingen anden Udvej.»

«Opgive deres Fædres Tro og denationalisere sig . . . det var haarde Vilkaar, De giver dem! Denationalisering er den første Bølge, der skal udslette den gamle jødiske Stamme . . . det vil ske en Gang i Tiden, jeg tror det, men det er en smertelig Tro; det gamle historiske Folk, som fylder Biblen, skulde ikke mere finde Plads paa Jorden, det er grusomt, men snart vil det ikke finde Sted, thi Forfølgelsen skaber Martyrer og befæster Troen, et forfulgt Folk holder sammen, det er kun den fejge, der svigter sin Tro og sin Nationalitet, saa længe der maa kæmpes for den; det er Freden, der gør Proselyter, og Jøden kan ikke vente Fred i mange Aar — Jødehadet voxer!»

«Det er sandt,» sagde Rudolph og traadte ind paa Verandaen, «det er taget sørgeligt til i de sidste Aar, og har Heinrich Heine Ret, naar han siger:

«Jødehadet vil først uddø her paa Jorden sammen med Daarskaben, og Daarskaben er udødelig» — saa ser det mørkt ud med: Én Hjord og én Hyrde, og dog staar Jøden den Kristne saa nær, de have én Gud, og naar de tro paa Faderen, skal der kun et Skridt til for at tro paa Sønnen.»

«Men dette ene Skridt er det største en Jøde kan gøre her paa Jorden, og det drager saa mange andre efter sig,» svarede Meyer med et dybt Suk.

Doris stod paa det øverste Trin til Verandaen, hendes Øjne var hele Tiden rettede paa ham, det dybe Suk fandt et ufrivilligt Ekko hos hende, og det naade Rudolphs Hjærte; han vendte sig pludselig imod hende og saa det sorgfulde Blik, hun sendte hans Ven, hendes Øjne havde saa varmt et Udtryk, de sagde saa uudsigelig meget, at det fik hendes Fætter til at blegne.

Den raske Vending, Rudolph havde gjort, vakte Meyers Opmærksomhed, ogsaa han vendte sig om imod den unge Pige, og han rødmede af Lykke og Smerte —.

Kun Grossereren var rolig, han tændte sig

en ny Cigar og vilde fortsætte, da Rudolph med Besvær rejste sig; det var, som han pludselig var bleven ældre, som hans Legemes Elasticitet havde forladt ham, og han var bleven tung og gammel. Han lagde sin Haand haardt paa Doris' Arm og sagde med skælvende Stemme:

«Doris, véd Du, at Meyer er Jøde.»

Hun blev ligbleg, lukkede Øjnene og skjalv saa stærkt, at hun næppe formaaede at holde sig oprejst. Pludselig stod hele Sandheden for hende — hun elskede ham — og han, som havde bedraget hende, han havde skjult sin Tro for dem paa samme Tid, han havde vundet hendes Kærlighed. En dyb Smerte greb hende, hun følte sig som indviet til Sorg og Kamp. Hendes hellige Barnetro — imod Kærligheden. Gud hjælpe hende for Ulykke, der havde ramt hende.

Hun hævede Øjnene, og hendes Blik mødte Meyers. Aldrig havde hun set saa stor en Smerte og Sjælelidelse hos noget Menneske, som hans Træk udtalte.

Og hun mindedes pludselig, at han flere Gange havde villet betro hende noget — men, at hun havde undgaaet ham. Nu vidste hun, at det var det, han vilde sige hende, før han friede. Saa tog Kærligheden Magten — hun kunde ikke taale at se hans Smerte, hun tog Mod til sig og svarede, uden at se paa Rudolph eller Faderen:

«Jeg véd det, Rudolph.»

«Ja, saa har jeg intet at tilføje — jeg har gjort min Pligt, maaske for sent — tilgiv mig.»

Grossereren sprang op saa let som en Yngling.

«Hvad skal alt dette sige . . . Rudolph, Meyer og Du, Doris . . .»

«Stille Onkel — hele Skylden er min — sig ikke et uoverlagt Ord nu, Du vilde angre det — nu gaar vi — i Morgen skal jeg forklare Dig det hele — — kom saa Meyer — vi to gamle Venner følges ad.»

Meyer rejste sig — han var bleven saa bleg som et Lig — og formaaede ikke at faa et Ord frem til Afsked; dog, pludselig stod Doris ved hans Side og rakte ham begge sine Hænder, men vendte Hovedet om til Fætteren:

«Tak, Rudolph, fordi Du bragte din Ven til os, vi er alle blevne hans Venner i den korte Tid, vi har kendt ham, og, ikke sandt, min velsignede Paps, han har bragt Dig megen Glæde, og «Nizza» vil altid have aabne Døre for ham, hvad enten han er Jøde eller Kristen.» Saa skød hun ham lempelig ud ad Døren, før Grossereren fik sagt et Ord, og raabte efter begge de unge Mænd: «Kom snart igen, vi vil alle længes efter Eder.»

Femte Kapitel.

Det var, som om Solen havde taget Afsked fra Jorden, ikke en eneste Straale lyste op for det Mørke, der laa tungt over «Nizza». Sortegraa Skyer drev urolig paa Himmelen, og selv naar de sønderreves af stærke Vindstød og blæste videre, saa man ikke en blaa Stribe, der kunde vække Haab om Forandring af Vejret, ikke et Lysglimt kom til Syne, der lovede Solskin.

Regnen øste ned i Strømme, det var som om Himmelen havde aabnet sine Sluser — vilde de idelige Skybrud vedvare i længere Tid, kom man uvilkaarlig til at tænke paa Syndfloden og alle længtes efter Duen med Oliebladet.

De mørke Skyer, som hvilede over Naturen, laa ogsaa tungt over Familielivet paa «Nizza», der hvor Livet havde været saa lyst, hvor Kærligheden havde været den Sol, der varmede dem alle, hvis Straaler naade langt udenfor selve Hjemmet og traf Slægt og Venner, bedrøvede

og syge; der var nu bleven saa trist og koldt, ikke en Lysstraale trængte ind til dem.

Grossereren kørte hver Morgen ind til Byen, akkurat som han plejede, og vendte først hen ad Aften hjem, hans Hustru stod bleg og stille og modtog ham; alt gik tilsyneladende sin vante Gang, men han savnede to bløde Arme om sin Hals, naar han traadte ind i Spisestuen, to søde Øjne, der saa kærlig paa ham, og et Smil, der plejede at trænge lige til hans Hjærte, som hver Dag fortalte ham: «jeg er lykkelig, velsignede Paps.»

«Paps» var rent glemt der i Huset, det lød ham aldrig mer bedende, lokkende kærlig i Møde, nu var han kun: Haase og Far.

Hvor han længtes efter gamle Dage, og dog vidste han, at de aldrig mere vilde vende tilbage for ham. Han selv kunde ikke se Livet med de glade Øjne, som før havde formildet saa mange smaa Stød, der kom ude fra, og ladet ham glemme Modgang for blot at huske, at han og alle hans var Lykkens Skødebørn.

Nu var han modtagelig for hvert lille Tryk, der mødte ham, alt saarede og opirrede ham, hans Kontorpersonale, som elskede ham, fandt ham nu ofte vanskelig og urimelig; ogsaa der var Glæden og det friske Liv som bortblæst.

Principalens lunefulde og daarlige Humør var smitsomt.

En eneste Dag, med sine smertelige Skuffelser, havde bragt dette Forfald.

Da Doris holdt sin Fader tilbage, imedens Rudolph gik bort med Meyer, frigjorde Grossereren sig lempelig for hendes Arme og saa forskende paa hende:

«Sig mig, Doris, hvad betyder alt dette — men søg ikke at skjule noget. Du véd, jeg har et skarpt Blik, som alligevel vil trænge igennem og opdage Sandheden, altsaa uden alle Omsvøb, Meyer, som jeg stolede blind paa, er Jøde . . . ogsaa han var kun en Løgn, en Sæbeboble, som brast og intet har efterladt her i Huset undtagen Skuffelse og Foragt.»

Doris stod for sin Fader med blussende Kinder, i det første Øjeblik formaaede hun ikke at sige et Ord, hun vidste, at hendes Stemme vilde skælve, hendes Øjne fyldes med Taarer, og hun havde Brug for Fasthed; men Blikket slog hun ikke ned, hun vedblev at se paa Faderen med sine store alvorsfulde Øjne, som sagde ham, at her var Kamp og ingen Fred at vente. Endelig fik hun saa megen behersket Ro, at hun kunde sige:

«Hos mig, Fader, har han hverken efterladt Skuffelse eller Foragt, havde jeg givet ham Lov

til at tale, saa havde han nok klaret for sig, det véd jeg — men tilgiv mig, Far, at jeg bandt hans Ord, jeg véd, hvor god Du er, men jeg kender ogsaa din Heftighed, skønt den aldrig har ramt mig; en hidsig Mand kan ikke være retfærdig, og jeg vilde ikke have ham saaret her i Huset, det var kun af Kærlighed til mig, at han gik tavs her fra, han vidste godt, at han efterlod en, som vilde kæmpe for ham og forsvare ham.»

Vreden begyndte at blusse op hos Grossereren, men han tvang den ned og sagde rolig:

«Du kæmpe for ham og forsvare ham; hvad er da den Jøde for Dig, at Du tager Parti for ham imod din egen Fader?»

«Jeg vilde tage Parti for enhver, som blev uretfærdig behandlet og mest naar det var min egen kære Fader, som begik denne Uretfærdighed; men Meyer er ingen fremmed hverken for Dig eller mig, han er vor allerbedste Ven, og Du har selv givet ham Plads i dit Hus ved Rudolphs Side, og Moder holder af ham, som var han hendes Søn.»

I det samme traadte Fru Haase ud paa Verandaen, hun havde siddet inden for Døren og hørt enkelte Ord, der lige som Stormsvalen bebudede Uvejr. Hun holdt sig lidt tilbage for at kunne træde frem, naar det rette Øjeblik kom.

Med Forundring saa hun, at begge de unge

Mennesker vare borte, og hun anede, at her var foregaaet noget, som vilde bære skæbnesvangre Følger.

For første Gang saa hun det samme bestemte Træk om Doris' Mund, som hun kun en enkelt Gang havde fundet hos sin Mand; men naar det var der, saa opgav hun enhver Kamp, saa vidste hun, at det var hendes Tur at give efter.

Fra Datteren saa hun over paa sin Ægtefælle, det samme Træk hvilede om hans Mund, men langt mere udpræget, ja, om man saa kan bruge det Udtryk: mere raat tilhugget; der var ingen dunbløde Kinder, ingen ungdommelige kirsebærrøde Læber til at dække over det. De saa ikke paa hinanden, som Fader og Datter, men som to faste Viljer, der ikke vilde vige et Haarsbred fra den Bestemmelse, de havde taget.

Det gøs i hende, hun elskede dem begge lige højt, hun kunde ikke give den ene mere af sit Hjærte uden at berøve den anden noget, og dog vilde hun gærne have flyttet sig over til Datterens Side for at hjælpe hende imod Faderen, som hun vilde have hjulpet hende til at kæmpe imod sig selv, thi hun og Paps var jo ét, de vare begge til for at beskytte deres eneste lille Pige.

Hvad var der dog hændet, som havde fremkaldt denne Storm?

Haase gentog langsomt, men med en skærende haard Stemme, som vilde han ridse hvert Ord ind i Doris' Hjærte:

«Hendes Søn»! det bliver han aldrig, hør mine Ord og forstaa dem rigtig . . . Du er mit eneste elskede Barn, og dog vilde jeg heller se Dig ligge i den sorte Kiste, før jeg gav Dig til en Jøde.»

«Jøde,» gentog Fru Haase med klangløs Stemme.

Haases Træk blev mildere. «Jeg haaber, at jeg har taget Fejl af Rudolphs Opførsel og af dine Ord, hvorledes skulde det være muligt for ham at vinde dit Hjærte uden at have søgt det. Jeg har aldrig set ham vise Dig større Godhed, end han viste din Moder og mig. Det er Rudolph, som bærer hele Skylden, han kendte min Avertion, han skal staa mig til Regnskab for, hvad han her har gjort.»

«Rudolph faar at forsvare sig selv, for ham bliver det en let Sag, han har dit Hjærte, men Meyer, som Du saa ofte forsikrede om din Godhed, som Du flere Gange har sagt om: «Gid Vor Herre havde givet mig en saadan Søn,» ham har Du forstødt uden Grund; han er det ædleste, det bedste Menneske, jeg har kendt, og

længe før jeg selv vidste det, har jeg elsket ham, skønt jeg først blev rigtig klar paa min Følelse, da jeg saa ham lide . . . og, ser Du, Fader, jeg kan ikke, som Du, træde min Kærlighed under Fod i samme Øjeblik, jeg hører, at han har en anden Tro, hvor dybt det end smerter mig, saa længe han har det samme trofaste Hjærte.

«Din Kærlighed!» Med Guds Hjælp er Du ene om den. Hvem siger Dig, at han, der er saa optaget af sine Trosfællers Lidelser, skulde have opdaget din barnagtige Følelse for ham og dele den —, nej, Barn, Du skuffer Dig! Jeg er villig til at tilgive ham, at han er trængt ind i vort fredelige Familieliv, jeg tilgiver ham, at han er Jøde, jeg tilgiver ham alt — — naar hans Fod blot aldrig mere vil komme her i Huset, naar blot Du faar Ro til at glemme din Daarskab, Du er jo kun et Barn endnu.»

Hun gik et Skridt nærmere ind til sin Fader:

«Du siger, at jeg er et Barn, det mener Du ikke, jeg er en Kvinde med en Kvindes Hjærte og Vilje. Du har intet set til denne Vilje, Du kender den ikke, men jeg føler i denne Stund, at jeg har den, og intet i Verden vil kunne bøje den, naar den følger min Overbevisning; kæmp ikke imod den, Far, det er til ingen Nytte.»

Saa blev hun pludselig blød og gik tæt ind til ham, som vilde hun lægge sit Hoved paa

hans Skulder, som hun saa ofte plejede at gøre, naar hun vilde bede om noget:

«Gode velsignede Paps, han elsker ogsaa mig, han venter paa mit Svar; det var Moder, som kom tids nok til at standse det Løfte, jeg vilde givet ham.»

Uvilkaarlig slappedes de stive strænge Udtryk, der havde forandret hans Ansigt saa meget, at det var hans Hustru fremmed, hans Haand gik hen over Datterens Hoved, som vilde han skyde al den Sorg bort, han havde lagt paa hende.

Fru Haase havde med Angest og Sorg lyttet til Faders og Datters Ord, og, skønt hun selv følte dyb Smerte over, at Meyer var Jøde, trængte hun sin egen Følelse tilbage over Datterens Sorg; hun slyngede sin Arm om ham, uden at sige et Ord, men i et Nu frigjorde han sig for alle Baand, og saa paa dem som paa Modstandere.

«Har jeg virkelig to at kæmpe med? Er min egen Hustru imod mig? Du burde i det mindste kende mig saa meget, at Du vidste, at her kan jeg umulig give efter. Du, Doris, kalder ham en ædel Mand . . . Hvori bestaar det ædle, Du taler om, er det ædelt at bejle til min Datter uden mit Vidende, og under et falskt Skin? Jeg kan ikke se det; var han aaben og ærlig kommen til mig og havde sagt: «Jeg er Jøde, men

jeg elsker Deres Datter, saa havde jeg givet ham et bestemt Afslag, men han var gaaet med min Agtelse; nu har han kun opnaaet min Foragt, han har handlet falskt og uhæderlig, min Svigersøn bliver han aldrig.»

«O, Haase — «aldrig» er et grusomt Ord, det burde ikke komme over en Faders Læber,» sagde hans Kone grædende.

«Fader,» sagde Doris med blød Stemme, «jeg vil ikke sige mit sidste Ord i denne Sag, som ligger mig saa nær; jeg véd, at Vejen fra mit Hjærte til dit har aldrig været lang, jeg vil forsøge hvad Taalmod, Kærlighed og Bønner formaar; i Længden kan Du ikke være haard imod din lille Pige . . . kan Du vel, min velsignede Paps!»

«Alt andet kunde jeg gøre for Dig, kun ikke dette, mit elskede Barn, hvis jeg nu kyssede og klappede Dig og lod Dig beholde et falskt Haab, handlede jeg slet imod Dig, det vilde kun være en Vaabenhvile, ingen Fred. I Sorg og Kamp har Troen, min faste Tro, altid hjulpet mig at bære hvad Herren gav, min kristne Tro har holdt mig borte fra mange Fristelser og Fald, her er det ikke alene mit Had til Jøderne, der taler, naar jeg forbyder Dig at ægte Meyer, det bringer ingen sand Lykke at skilles ad paa den

Vej, som fører til Kirken. Ægtefæller maa kunne mødes i Troen, ellers ere de skilte ad.»

«Du har Ret, Fader; naar den ene har en fast Tro, og den anden ingen ejer, saa er der et Brud, men hvor Troen bliver helligholdt i begges Hjærte, hvor den ene har Agtelse for den andens Overbevisning, der kan Kløften ikke blive saa stor — vi tilbede begge én Gud . . .»

«En Gud — men . . .»

«Jeg véd, hvad du vil sige — jeg føler det smertelig, Du har Ret, min Lykke kan ikke blive fuldkommen; men at vide ham staa ene i de tunge Kampe, som hans Trosfæller maa stride, den Tanke kan jeg ikke bære, min Plads maa være ved hans Side . . . hører Du, velsignede Paps, mit Hjærte gør mig det til en hellig Pligt.»

«Din første Pligt er at lyde dine Forældre og ikke at følge den Mand, som har bedraget os; jeg kunde tilgive ham meget, men aldrig i al Evighed tilgiver jeg ham, at han lokkede dit Hjærte fra os, skønt han vidste, at jeg afskyr Jøder. Lad mig lige saa godt sige Dig det strax: jeg forbyder Dig at se ham igen, jeg forbyder Dig at ægte den Mand, som har bedraget os alle.»

«Du glemmer, Far, at Kærlighed har en Ret, som Gud selv har lagt ned i vort Hjærte, en Ret, som jeg hverken kan eller vil kæmpe

imod . . . véd Du desuden, hvor tungt han har stridt imod, før han bukkede under for sin Kærlighed? Havde Du sét ham, som Mor og jeg saa ham, den Dag, han sidste Gang kom her ud, han vilde ikke tale, men hvert Blik fortalte os om hans Prøvelser . . . da saa Sorgen over hans Trosfællers Lidelse forenede sig med Haabløsheden for hans egen Lykke, da blev Kærligheden saa stærk, at den brød alle Baand . . . aa, Gud, havde jeg den Gang ikke standset hans Ord, men givet ham mit Løfte, havde jeg sparet os begge for megen Sorg.»

«Haase, Du maa jo selv have set den store Forandring, som er foregaaet med ham, Du véd, hvor længe han blev borte fra vort Hus, Du saa, hvor han havde skæmmet sig, han har kæmpet haardt imod sit eget Hjærte.»

«Det nytter ikke, hvad I siger . . . her er I begge ufornuftige Børn. De, som ikke har Tro sammen, kan heller ikke have Haab sammen, og tror Du saa, Barn, at Kærligheden kan trives i Længden, jeg er vis paa, at den ikke kan, og derfor vil jeg bevare Dig for Skuffelse i Fremtiden. Det er bedre at Du nu, imedens Du er ung, faar en lille — — ja, kald det i Guds Navn en stor Sorg, end at bære en Skuffelse hele Livet . . . ser Du, Doris, det er derfor, at jeg paa det allerbestemteste forbyder Dig at indgaa nogen

Forbindelse med en Jøde og sidst af alle med en Mand, som har svigtet min Tillid.

Fru Haase stod med foldede Hænder og bøjet Hoved, hun syntes, at hendes Mand havde Ret, men hendes Hjærte blødte, naar hun saa paa sit elskede Barn, som hun gærne vilde skaane for hver Kummer; Sorgen stod saa tydelig i de alvorsfulde Træk, at hun uvilkaarlig slyngede Armene om hende og trykkede hende til sit Hjærte.

Det var kun et Øjeblik, Doris lod sig imponere af Faderens Ord, Blodet skød varmt op til hendes Hoved og blindede næsten hendes Øjne, det hamrede i hendes Tindinger, og havde ikke Moderens stærke Arme støttet hende, var hun segnet om.

Den Kærlighed, hun havde til Meyer, var i Kampens Stund voxet fra en rolig Følelse til Lidenskab. Hun elskede ham, fordi han var den Mand, som havde vundet hendes Hjærte og optaget hendes Tanker; men nu, da Lidelse og Sorg naade ham, blev han hende tusende Gange kærere, og Faderens Angreb paa hans Karakter, som hun i Stilhed havde studeret og satte saa uendelig højt, pustede til Ilden; da hun rejste sit Hoved fra Moderens Bryst, havde hun en Følelse af, at der kun gaves ét Menneske i hele Verden, som hun tilhørte, og det var ham,

der nu sad trøstesløs og ene i sit Værelse, som ikke en Gang vidste, at han havde Ret til at eje den Kvinde, han elskede.

Hun løsnede de trofaste Arme, der var slynget om hende, hun saa bedrøvet paa sine Forældre og begyndte langsomt at gaa ind, men Faderens Haand holdt hende tilbage.

«Før Du forlader dine Forældre, fordrer jeg dit alvorsfulde Løfte — sværg: aldrig at ville forsøge paa at se og tale med Meyer, aldrig at skrive til ham, eller besvare hans Breve.»

Hun saa med et koldt Blik paa Faderen, al den Ømhed, hun havde vist ham, saalænge hun henvendte sig bedende til hans Kærlighed, var forsvunden, og lige saa koldt, som hendes Blik var, lige saa haard var hendes Stemme, da hun sagde:

«Jeg sværger Dig til, Fader, at jeg vil tale med Meyer, jeg vil søge ham og skrive til ham og besvare hvert Brev, han sender mig . . . saa sandt, hjælpe mig Gud og min Frelser, som jeg aldrig vil glemme . . . Dette sidste, Moder, siger jeg for din Skyld, det skal være din Trøst i Fremtiden, Du har aldrig sagt et ondt Ord om den Mand, som jeg vil elske, saa længe jeg lever.»

Fru Haase begyndte at græde, hun var i ingen Retning Situationen voxen, Faderen traadte et Skridt tilbage, som skræmmede den Kvinde

ham, der saa saa koldt paa ham, men hans Blik blev ikke mildt og hans Hjærte ikke blødt ved hendes Ord; han syntes, at det ikke kunde være hans egen lille Doris, men en fremmed, som intet Krav havde paa hans Kærlighed.

«Jeg kunde svare Dig, Doris, at din Gøren og Laden fra denne Stund var mig ligegyldig, Du har selv løst det Baand, der bandt os sammen; men som din Formynder har jeg endnu en Pligt at opfylde — saalænge Du er mindreaarig, forbyder jeg Dig at indgaa Ægteskab med ham, Du taler om . . . videre gaar min Ret ikke. Du forbliver i mit Hus, til Du er myndig. Din Moder vil jeg ikke lægge noget Baand paa, hun er blød og overbærende, men for mig er Du bleven en fremmed. Gaa nu op paa dit Værelse og tænk over, hvad der er sket i Dag.»

Saa tog han sin Hat og ilede hurtig ud, og først da alle sov, og Natten var falden paa, listede han sig ind i sit eget Hjem, ikke for at søge Hvile, den fandtes ikke for ham, men for at berolige sin Hustru.

Da Haase var gaaet, saa Moderen med et smertelig Blik paa Datteren og overvejede i sin Tanke, hvem der var mest at beklage, den stakkels Fader, der havde lidt saa smertelig et Skibbrud, eller hendes lille Pige, som stod ulykkelig og stirrede efter ham.

Hun elskede begge uudsigelig højt, men her var pludselig kommet et Svælg imellem hendes kære, som hun ikke kunde udfylde. For ingen Pris vilde hun gøre sin Husbond Uret, og dog formaaede hun ikke at tage sin Kærlighed fra sit eneste Barn; saa sagde hun til sig selv: «Nu maa jeg elske hende baade som Fader og Moder, saa betaler jeg hans Gæld, det kan Vor Herre ikke blive vred for, og Haase vilde ikke berøve hende min Kærlighed, selv om han kunde — de trænge begge til mig, og jeg vil ikke svigte nogen af dem. Jeg kender ham, han kan ikke leve uden Kærlighed — han kan ikke undvære sit Barn i Længden; men der vil gaa lang Tid hen, før de mødes igen som Fader og Barn — han bliver vist aldrig mer Paps — og hun har ophørt at være hans Solstraale —. Aa, Gud, hvor Verden dog er tung —!»

Sjette Kapitel.

Med hurtige Skridt gik Meyer og Rudolph bort fra «Nizza»; ingen af dem sagde et Ord, enhver af dem havde nok at tænke paa, Tavsheden ligesom bredte et Slør over, hvad de ønskede at skjule, og som de frygtede vilde skille dem ad.

Nu vidste Meyer, hvad det var, der havde berøvet ham Vennens Fortrolighed, som havde draget en skarp Linie imellem dem, der ligesom dannede et Skillerum.

Længe havde han været blind for, hvad der bode i hans eget Hjærte, og denne Blindhed havde gjort ham uvillig til at granske efter, hvad Rudolph søgte at skjule. Nu vidste han, at Vennen havde fredet om sin unge Kærlighed, som man freder om en lille Fugleunge, man ikke nænner at tage ud af Reden — selv ikke for at kæle for den, ja næppe tør se paa, for ikke at skræmme den.

Med ham selv var det en hel anden Sag, han vidste, at et Svælg skilte ham fra den unge Pige, som fra første Øjeblik havde mødt ham sympathetisk, og strax havde han sagt til sig selv: «Du er en fornuftig Mand, hver Følelse, der gaar ud over den almindelige Interesse, som Du kan have for din Vens Kusine, vilde være taabelig; hvor der ikke en Gang er det svageste Haab, der er Kærlighed utilgivelig; at nære den i sit eget Hjærte vilde være Svaghed, at vække den hos hende vilde være slet, og hidtil har Du dog aldrig begaaet en lav Handling; nej, jeg har et Panser, som beskytter mig, det er simpel Hæderlighed.» Og saa kom han til «Nizza» Gang efter Gang uden Frygt og i sin egen Tanke uden Dadel. Naar han saa Rudolph behandle hende saa ugenert, tænkte han blot: «De ere nære Slægtninge, det er saa naturlig.» Og da Fætterens Opførsel pludselig skiftede Karakter, mente han, at en lille Forelskelse imellem Søskendebørn var almindelig, og selv om den var alvorlig ment, var der ingen uoverstigelig Hindring, som skilte dem ad. Han trode ærlig og redelig, at han mente hvad han tænkte; hans Venskabsfølelse for Rudolph blev ikke svækket, han forstod ikke en Gang, at den var sat paa en Prøve, og det var den i Virkeligheden heller ikke saa længe Doris vedblev at være en

forkælet Søster, for ham, hvis mindste Ønsker han søgte at opfylde.

Da Forfølgelserne imod Jøderne voxede, og hans Trosfæller maatte lide Uretfærdighed, Grusomhed og Had, der truede deres Existents, og de maatte kæmpe for Tilværelsen, for selve Livet — da blev Bægeret for fuldt — de tusende smaa Ofre, han som Læge og Menneske bragte de ulykkelige, var ikke nok til at give ham Trøst — en uforstaaet Længsel blev Herre over ham, og han bukkede under for Fristelsen og ilede ud til «Nizza»; først da blev hans Øjne pludselig aabnede for hans Hjærtes Følelse, og han sagde til sig selv:

«Det er en ny Lidelse, der rammer mig, en Lidelse for hele Livet, men Gud være lovet, den rammer kun mig, hun er uberørt af den . . . Kun nogle flygtige Dage vil jeg nyde den Lykke, som selv saa haabløs en Kærlighed skænker, og saa vil jeg forlade «Nizza» og min Fødeby — der er ulykkelige Jøder nok, hvor jeg tager hen, som jeg kan ofre mig for — jeg skal sagtens finde en Gerning, som det er værd at leve for.»

Nu var alt blevet ganske anderledes, han var ikke ene om Kærligheden, ikke ene om Sorgen — han vovede ikke at se til Siden, han syntes, Rudolph havde Ret til at drage ham til Ansvar og i dette ene Tilfælde følte han sig fejg.

Rudolph kunde ikke tale, en stor Skuffelse havde ramt ham, hans Barnekærlighed til Kusinen havde langsomt og ubemærket voxet sig stor og opfyldte nu hele hans trofaste Hjærte; han var ikke i Besiddelse af Meyers Lidenskab, han havde en rolig Natur, og dog forekom det ham, at hele hans Liv laa i Ruiner. En bitter Følelse havde gjort sig til Herre over ham, han syntes, at Meyer havde opført sig uridderlig; han vilde nødig rette Bebrejdelse til Vennen, han fandt, han havde i Forvejen saa tung en Byrde at bære, at selv den mindste Draabe kunde fylde Bægeret, men elske ham som før, det kunde han ikke. Meyer burde have vidst den store Sorg, han bragte over den Familie, der saa gæstfri havde modtaget ham i sin Midte, og — Venskab og Tillid, dem havde han svigtet.

Øjet blev strængt og Linierne faste om den unge Gejstliges Mund, men saa kom Medlidenheden og jog Strængheden paa Flugt. Hvor dog Sorgen hvilede tungt paa den Mand, der gik ved hans Side . . . Hvad kunde han gøre for, at han kom til at elske Doris, hvor var det mulig at omgaas hende og blive kold . . . og var det egentlig hans Skyld, at den unge Pige var kommen til at holde af ham, han var jo vant til at vinde Hjærter, hvor han kom hen? Nej, der var kun én, der bar hele Skylden, og det

var ham selv —. Hvorfor var han gaaet Omveje, hvorfor havde han ikke aabent og ærlig sagt: «Her bringer jeg Eder min bedste Ven, han er Jøde, men lær ham at kende, og Du vil se, Onkel, hvor hæderlig, elskværdig og intelligent han er; og som ham vil Du finde Tusender af hans Trosfæller, lær dem blot at kende.»

De var komne lige til Byen, et enkelt Hus stod hist og her som en Forpost, men grønne Træer skilte dem ad, og før den store kolde Stenmasse, som udgjorde Byen, var naaet, slyngede Rudolph Armen om Vennen og trykkede ham fast ind til sig:

«Julius, vi holder sammen og stoler paa hinanden i Liv og Død.»

«I Liv og Død,» gentog Meyer smertelig . . . «Du tror det, Rudolph, men prøv først dine Kræfter — Sorgen har ikke gjort Dig gammel som mig; mit Liv bliver Kamp, dit skulde være Fred. Gud velsigne Dig, gamle Dreng, jeg vil altid holde af Dig, Du er saa god og varmhjærtet, men giv intet Løfte, brudte Løfter er de sørgeligste Ruiner, Livet efterlader . . .; nej, Rudolph, ingen Løfter, men Venskab saa langt, det kan strække.»

«En Kvindes Kærlighed kan svigte, Meyer, en Mands Venskab staar fast, saalænge Agtelsen kan bevares.»

Meyer vendte sit blussende Ansigt imod Rudolph:

«En sand Kvindes Kærlighed kan trodse alt: Tid, Adskillelse og Angreb, hun har blind Tillid der, hvor andre tvivler. Nej, min Ven, i Kærlighed er Kvinden trofast; den tungeste Sorg, der kunde ramme mig, var Visheden, at jeg ejede din Kusines Hjærte; den korte Lykke, en saadan Overbevisning kunde skænke mig, vilde hun komme til at betale med tusende Taarer, hun er for ung til en saadan Kamp, Gud bevare hende for den; vi Mænd kan bære meget, hende vilde den knuse . . . netop fordi jeg hører til den forfulgte Nation.»

«Jeg tror, Du tager hele Sagen for alvorlig; Doris er et Barn, eller i et hvert Tilfælde en romantisk ung Pige, hun føler varmt i Øjeblikket; men hendes Moders Bønner, hendes Faders Vilje vil udøve en uimodstaaelig Indflydelse paa hende, hun vil sørge over sin første Kærlighed, men det vil blive en Barnesorg, den vil snart være over . . . Jeg siger dette for at trøste Dig, da Du jo véd, at et Ægteskab imellem Eder er en Umulighed. At bringe Onkel til Fornuft og til Erkendelse af dit virkelige Værd, den Sag paatager jeg mig —; naar man staar paa saa fast en Grund, som naar man skal fremhæve dine gode Sider, er det et let Arbejde.»

«Hvor lykkelige Mennesker dog ere daarlige Psykologer, de have ikke Tid til at studere Karakteren . . . Din Onkel er det elskværdigste og godmodigste Menneske i det daglige Liv, men halstarrig til det yderste, naar han er kommen paa Kant med noget, enten Mennesker eller Ideer; der gives kun ét, der kan bøje — ikke overbevise ham: det er Kærlighed; hans Hjærte er ædelt og varmt, men dine Ord vil intet formaa. Det var Uret af Dig at føre mig ind i hans Hus, og det var en stor Fejl af mig at gaa ind derpaa — dog, det er et Sisyphus-Arbejde at lade Tanken dreje sig om, hvad der er gjort og ikke mere kan forandres. Vi maa begge tage os sammen og saa vidt mulig gøre vor Pligt i Fremtiden . . . Din Pligt ligger ude paa «Nizza» — tro mig — det bliver ikke en lille Gerning, der hviler paa Dig; opfatter jeg Karaktererne rigtig, saa er der kommet et Brud imellem Fader og Datter, som det vil blive vanskelig at faa ordnet igen; jeg frygter for, at det bliver Halsstarrigheden, der kommer til at staa imod en Vilje — —. Naa, Gud velsigne Dig, gamle Dreng, her skilles vore Veje, jeg gaar lige hjem, jeg trænger til at være ene, og Du vil ogsaa have nok at tænke paa. Jeg véd, at Du snart vil se ind til mig og fortælle, hvorledes det gaar paa Villaen.»

Meyer forlod ham med et varmt Haandtryk og gik videre uden at vende sig om.

Rudolph blev staaende, en nagende Smerte opfyldte ham, han lyttede efter de faste Skridt, der fjærnede sig, han saa den ranke Holdning, Sorgen havde ikke bøjet hans Hoved, der var en Vilje, som holdt det kækt i Vejret.

For første Gang tænkte han paa Forskellen imellem dem . . .; han havde altid stolet fast paa sine egne Beslutninger, sin Overbevisning og sin Vilje; han saa lidt ængstelig ind i sig selv, det var som om alt var rokket i ham, som om der intet var, han trygt kunde stole paa, han syntes, han var bleven saa lille ved Siden af den Ven, der nu gik fra ham; han følte, at han selv hørte tll Mængden, som følger de banede Stier; Meyer derimod maatte rydde den Vej, han skulde gaa — og at den vilde føre ham opad, det var han vis paa.

«Hvorledes han er kommen til at slutte sig til mig — det forstaar jeg ikke, men jeg vil aldrig svigte ham, aldrig, saa sandt hjælpe mig Gud!»

Meyer drejede om Hjørnet; da Rudolph ikke mere kunde se ham, gik han langsomt hjem.

Han traadte ind i sit Værelse og fandt alt saa koldt og fremmed.

Da han forlod sin Bolig, var han fuld af

Haab, han havde kun én Sorg, den, han delte med sin Ven, men den var ikke stor nok til at overskygge hans Liv . . .; nu derimod havde han lidt sit første Skibbrud, og hvorledes han vilde gaa ud af den Kamp, der ventede ham, var endnu en uløst Gaade. Kun ét stod klart for ham: Doris skulde have Fred, hendes Bekymringer skulde hans Kærlighed ikke forøge, og sin Vens Medbejler vilde han ikke blive — de vilde begge forsage.

Saa satte han sig ned og skrev et langt og kærligt Brev til Onkelen, men, underlig nok, saa han denne sin Barndoms og Ungdoms Beskytter mere med Meyers Øjne end med sine egne, og derefter rettede han sit Brev.

Han fortalte oprigtig, at det var hans Skyld, at Meyer var kommen der i Huset, uden at Onkelen var bleven underrettet om, at han var Jøde, og han sagde ham Grunden, hvorfor det var sket; derpaa fortalte han ham alt, hvad han vidste om Vennens Karakter, og han sluttede med at sige:

«Jeg véd, at han maa have Fejl — han er et syndigt Menneske — jeg har blot ikke haft Blik til at opdage dem; men ét er vist, min Tillid og Agtelse har han i fuldeste Maal.»

Da han havde sluttet Brevet, kom der Ro over ham, han aabnede Vinduet og stirrede ud;

Mørket var faldet paa, og de drivende Skyer førte hans Tanker bort med sig — hen til hende, som ejede hans Hjærte.

«Nu tænker hun paa ham, som saa pludselig maatte forlade Villaen; hvor gærne havde hun ikke holdt ham tilbage, og dog var det hendes Haand, som skød ham ud ad Døren . . . Hvor dog en eneste Time kan forvandle alt, fylde et lyst og lykkeligt Hjem med Sorg og Kamp. Var jeg blot sikker paa, at jeg gjorde min Pligt, da jeg saa pludselig fortalte dem, at han var Jøde . . .; jeg frygter, det var Jalusiens Dæmon, som tvang mig til det Skridt; var det blevet langsomt forberedt, kunde megen Sorg være sparet . . . Og dog, Onkel havde aldrig taget Sagen rolig; nej, Meyer har Ret, dertil er han for halsstarrig.»

Han saa igen op imod Himmelen, den Sky, som stod lige for hans Vindu, havde faaet en Sølvrand — langsomt drev den videre, og Maanen kom frem.

Hvor det Syn glædede ham!

«Jo,» sagde han blidt, «hvor mørke Skyerne end kan være, Sol og Maane er dog skjulte bag dem — — et helt Liv fuldt af Sorg falder sjælden i et Menneskes Lod, naar han blot selv ærlig vil arbejde sig ud af den. Jeg vil kæmpe trofast og af hele min Vilje, for at jage Skyerne

bort fra hendes Himmel, hun var jo min lille Søster, saa langt, jeg kan huske tilbage. Han er en Mand i Ordets bedste Forstand, naar han véd hende tilfreds, vil hans alvorsfulde Gerning fylde hans Liv, men glemme hende, det vil han aldrig.»

Til Trods for disse fredelige Tanker, var der en Uro over ham, der ikke tillod ham at beskæftige sig eller gav ham et Øjebliks Ro; han gik rastløs frem og tilbage i Værelset, og da det var ham rent umuligt at sove, tog han sin Hat og gik ud.

Han følte Trang til at se Meyer og tale med ham, men han vidste, at han kom til Ulejlighed; saa gik han frem og tilbage foran hans Vindu, som en ungdommelig Tilbeder stundom gør, for blot at se Lysskæret fra den Lampe, der oplyser hans Elskedes Værelse.

Gardinet, der ellers plejede at være rullet ned, var oppe, Skrivebordet stod ved Vinduet. Meyer sad lænet tilbage paa Stolen, ogsaa han var ledig, han hverken læste eller skrev, men hans Tanker arbejdede — det var han vis paa.

«Han slukker ikke Lampen før Dagen bryder frem, jeg kender ham, han maa kæmpe sig ud af det Mørke, som nu indeslutter hans Tanker; han hører ikke til de svage, der bukker under for Sorgen; hvad han har mistet i Livslykken

for sig selv, vil forvandle sig til Kraft og Opofrelse i hans Virksomhed; de syge og bedrøvede vil vinde, hvad han tabte, en Salonlæge bliver han aldrig; hvor Nøden er størst — der ligger hans Gerning.»

Meyer rejste sig og aabnede Vinduet, Rudolph trak sig ængstelig tilbage, han vilde ikke forstyrre hans Ro.

Det var et langt Blik, han kastede op til Himmelen, saa fuld af Tro og Kærlighed, at Rudolphs Øjne fyldtes med Taarer.

«Gud vil være ham naadig — det føler, det véd jeg —,» sagde han halv højt — «en saadan Bøn maa naa Himmelen.»

Vinduet blev atter lukket, og Rudolph gik langsomt hjem; den gærende Uro havde lagt sig, han følte, at Vennen havde en Klippe at staa paa, der ikke vilde vakle under ham i Kampens Stund.

«Hvorfor blev han ikke født af kristne Forældre? — Hvilken begejstret kristen Præst vilde han ikke kunnet være!» Saa gik han til Ro — og Natten bragte ham Søvn og Hvile.

Syvende Kapitel.

Sommeren havde taget et mægtigt Skridt fremad, Træernes grønne Kroner var blevne mørke, det første Rosenflor var faldet, og Remonteringen blev ventet med Længsel; kun de gammeldags Maanedsroser knoppedes og udfoldede atter og atter Blomster, som overstrøede Bedene med røde duftende Blade, der gjorde Gartneren lidt utaalmodig, det bragte Uorden i Bedene.

Fuglesangen var forstummet, de smaa fjedrede Venner fløj tavse i Haven, de havde ingen Unger at synge for, kun et enkelt Skrig, der lød som et uharmonisk «Godnat», lod sig høre efter Solnedgang.

Den samme Tavshed, som herskede i Naturen, fandtes ogsaa i de store Værelser paa «Nizza», der blev aldrig inviteret fremmede ud paa Villaen; de hyggelige smaa Samlinger af gode Venner, som havde udgjort Værtens og Gæsternes Glæde, var rent ophørte.

Grossereren var paa kort Tid bleven meget gammel, det joviale, godmodige Ydre, havde faaet et Præg af Utilfredshed, som misklædte ham i høj Grad. Doris var tilsyneladende forvandlet til et Ismenneske, der ikke havde Interesse for nogen; men inde i hende gærede og sydede det, som i en Brænding, der var Modstand og Kamp — Sejr og Nederlag — den gamle og den unge Kærlighed kunde ikke mere faa Rum i hendes Hjærte; hun syntes, de vare Fjender, som til sidst vilde lægge hinanden øde. Hvor tit havde hun ikke siddet med Pennen i Haanden for at gøre sit Valg; hvor ofte havde hun ikke været paa Vejen for at opsøge sin Kærlighed og sige til ham: «Jeg har brudt med Fortiden, Fremtiden hører Dig til.» Men altid var der et usynligt Baand, som drog hende tilbage til de gamle i Hjemmet, der havde været først om at elske hende, som havde værget saa trofast om hendes Barndom og Ungdom — som ikke kunde undvære hende. I første Øjeblik syntes hun, at der slet intet Valg var — den, som havde hendes Hjærte, ham hørte hun til; men hun lærte snart, at man har Pligter, ved Siden af Fordringer — og at det er svært at svigte sin Barnepligt. Det var ikke Faderens strænge Øje, der holdt hende tilbage — hun kendte ikke til Frygt — men Moderens blege Kinder og sorgfulde Blik.

Hvor hun længtes efter at føle hendes Arme om sit Liv, at turde lægge sit Hoved til hendes Bryst og græde til hun ingen Taarer havde mere. Men i Begyndelsen af sin Kamp havde hun selv skudt de ømme Kærtegn fra sig, selv berøvet sig den eneste Trøst, der fandtes for hende.

«Kæl ikke for mig, Moder,» havde hun sagt, «offer ikke din Kærlighed paa mig, den hører Fader til; han maa ikke tro sig alene, Du maa staa ved din Ægtefælles Side, jeg vil ikke berøve ham et Haarsbred af din Kærlighed — ikke en Gang i hans Indbildning, jeg véd, at han trænger til Dig . . .; min Kærlighed skal være mig nok. Moder, se ikke paa mig med de Øjne, jeg maa være kold og rolig, ellers bukker jeg under i denne Kamp, som jeg maa stride ene; Du ser, han giver mig ingen Støtte, han anser det for Uret.»

Rudolph kom ofte paa «Nizza», han betragtede det som sin Pligt, men han fik ikke stort Udbytte af disse Ture; selv Onkelen følte ingen Glæde over hans Besøg, han kunde ikke tilgive Neveuen, det Bedrag, han havde gjort sig skyldig i, som havde haft saa skæbnesvangre Følger for dem alle. Tanten tog nok venlig imod ham, men hun kunde ikke mere glæde sig over noget; hun hørte ikke til de Kvinder, der græde eller jamre, hendes Sorg var stum, hver Klage, hun fremkom

med, vilde hun synes var en Anklage imod dem, hun elskede højst paa Jorden; formaaede hun ikke at forsvare dem og mildne Livet for dem, saa kunde hun tie.

Dog, denne Tavshed fra alle Sider var en Ulykke, hver af dem levede sit eget Liv, kæmpede sine Kampe og forpuppede sig i Sorgen.

Rudolph saa det og vidste, at den Vej hverken førte til Forsoning eller Fred; han besluttede først at tale med Onkelen, han vilde forsøge at vinde hans Fortrolighed tilbage, forsøge at indtage sin fordums Plads i hans Hjærte, og alt hvad Kærlighed og Taalmod kunde yde, gav han, uden at der tilsyneladende blev lagt Mærke dertil.

Saa, en Aften, da han sad ude paa Verandaen og røg sin Cigar, kom Haase ud til ham og satte sig ved hans Side. Først lod den unge Mand, som om han ikke lagde Mærke til Onkelen og udsendte den ene Røgsky efter den anden, saa hørte han en undertrykt Hulken ved sin Side, og i samme Øjeblik slyngede han Armen om ham og lagde Hovedet til hans Bryst, akkurat som Doris plejede at gøre.

«Onkel, min kære gode Onkel, tal med mig, som i gamle Dage, Du har ikke en trofastere Ven end mig.»

«Men Du bedrog mig alligevel . . . jeg véd

det, jeg véd det, Du mente det godt, men det blev vendt til det onde, og han elskede min lille Pige og fride til hende; hvor turde han gøre det!»

Rudolph rejste sig hurtig op.

«Fride han til hende! Nej, Onkel, det er ikke sandt, det kan aldrig i Evighed hænge rigtig sammen . . .; ser Du, jeg har svoret at stole paa ham, at tro blindt paa hans Hæderlighed — og det vil jeg! Han har aldrig frit til Doris, det maa bero paa en Fejltagelse; han vidste, at han ikke kunde faa hende; selv jeg, der elsker ham mere end en Broder, jeg kunde ikke ønske det Parti, hvor ædel og god han end er; jeg sætter Troen over Lykken, og, ser Du, Onkel, selv Lykken kan ikke frelses, naar Troen er forskellig, og derfor maa vi alle være kærlige og gode imod Doris; Kærlighed kan maaske vinde hende tilbage for Familien, Kamp og Haardhed fører hende nærmere til ham.»

«Du taler som en Taabe, Rudolph. Tror Du, Barnet vilde sige, at han havde frit til hende, naar det ikke var sandt? Saadan en Paastand kommer en ung Pige ikke med uden Grund.»

«I almindelige Tilfælde ikke, men her har Doris alligevel taget fejl. Tror Du, at Meyer holdt sig saa fuldkommen borte fra den Pige, han aabenlyst havde bejlet til? Et saadant Skridt gav

ham en stor Forpligtelse, og selv ikke din Uvilje kunde forhindre ham i at tale med hende og klare deres Mellemværende. I samme Øjeblik han havde tilbudt hende sin Haand, var han bunden af Æren, saa var det hende, der maatte afslaa den, han kunde ikke trække sig tilbage . . . Ikke sandt, Onkel, det maa ligge klart, selv for Dig, som hader ham?»

«Jeg trode en Gang, jeg forstod ham saa godt, han gjorde Livet lyst for mig, han kunde gaa ind paa en ældre Mands Egenheder og Interesser, ja, Rudolph, han var nær ved at stikke Dig ud hos mig. Nu véd jeg, at jeg aldrig har forstaaet ham; kan Du bevare Tilliden til ham, saa vil jeg ikke søge at berøve ham den, han kan trænge til en Ven i disse for Jøderne saa haarde Tider; men jeg er færdig med ham. Havde jeg blot mit Barn tilbage! I Længden kan jeg ikke leve uden hendes Kærlighed — hun er min Sol, uden hende er det koldt i Verden. Ser Du, Rudolph — det værste er, at der er kommet ligesom noget fremmed imellem min Hustru og mig; ingen af os har Mod til at tale frit ud; der er et ømt Punkt, som vi ikke tør røre ved, og det piner mig mere end alt andet. Du maa jo have lagt Mærke til, at her er alt forandret, her er et koldt og trist Hjem, det er ikke mere det gamle «Nizza».

«Ja, Onkel, Du har Ret, men med Tiden vil det nok komme tilbage, og Du selv maa gøre Begyndelsen; saa længe Du ser gnaven og utilfreds ud, har ingen af de andre Mod til at nærme sig Dig; jeg er vis paa, at de begge længes efter den gamle velsignede Paps, som alle holdt saa meget af; den strænge Far, den kolde Forretningsmand kan ikke vinde Hjærter.»

Ottende Kapitel.

Jødefejden var paa ny begyndt i hele sin Voldsomhed, hver Dag bragte nye Ofre, hele Familier gik hjemløse om; man havde kastet dem ud, plyndret deres Hjem og ødelagt alt hvad de ikke kunde føre med dem.

Med Smerte læste Doris Dagbladenes Beretninger, og hendes Angest steg Time for Time, for hver Gang hun greb Bladene, af Skræk for at se Meyers Navn iblandt de dræbte; hun kendte hans Mod og vidste, at han altid vilde være blandt de tapre, der traadte i Skranken for sit Folk.

I al den Tid, siden de skiltes, havde hun ikke hørt et Ord fra ham — hun vidste, det var ikke Mangel paa Kærlighed, men af Ædelmodighed. Hun syntes bestandig at høre hans kærlige Ord — Ord, han aldrig havde udtalt, — men som i hendes Angest og Sorg blev for hende

til Virkelighed, og Angeren voxede — Angeren over, at hun ikke havde svaret ham.

Nu stod han ene og forladt, uden Familie og uden kærlig Deltagelse, medens hun, der elskede ham, burde staa ved hans Side og støtte ham i Kampens Smerte. Gulvet brændte under hendes Fødder, hun maatte, hun vilde tale og se ham; han skulde vide, at der dog fandtes én, der led og kæmpede med ham.

«Enhver maa handle efter Ret og Ære, det gør han — det vil jeg ogsaa gøre. Jeg har en Plads i Verden at udfylde, som alle andre, og min Plads er ved den Mands Side, som jeg elsker. Saa maa Far og Mor tilgive mig min Skyld — jeg har saa længe givet dem min hele Kærlighed, nu vil jeg være stærk i Kærlighed til ham.»

Hun satte sig ned for at skrive til ham, nu havde hun ingen Betænkelighed længere, al Tvivl var som bortblæst; det Svar, som hun trode, hun skyldte ham, det skulde han faa fuldt ud, lige saa varmt og trofast, som det bode i hendes Hjærte, nu, da Sorgen tyngede ham og alt var mørkt om ham.

Da hun var færdig med at skrive, læste hun Brevet igennem. Hvor hun fandt det koldt og fattigt! Det kunde kun give ham et svagt Begreb om den Kærlighed, som skulde være hans Støtte

igennem hele Livet. Saa kom Angest og Uro tilbage: Trængte han i det hele taget til en Støtte, han, der var saa stærk i Kamp og Sorg . . . blev hun ikke snarere en Byrde for ham? Dette Spørgsmaal besvarede hun med et bestemt: Nej; hun følte og vidste, at hun havde Mod til at gaa ved hans Side og at hjælpe ham i enhver alvorsfuld Gerning, at trøste og støtte ham, naar han var ulykkelig og tvivlede paa sig selv.

Hun rev Brevet i Stykker, hun vilde gaa til ham, det levende Ord var mere end den døde Skrift, skønt hun havde forsøgt at lægge sit Hjærte i det; men før hun gik, vilde hun se sine Forældre . . . hun vidste ikke, om de vilde se hende efter det Skridt, hun nu agtede at gøre.

Med angestfuldt bankende Hjærte traadte hun ind til sin Moder, og dog vaklede hendes Beslutning intet Øjeblik.

«Moder, velsignede Moder, jeg kan ikke gaa bort i Dag, uden at Du først har lagt din Arm om mig og velsignet mig, giv mig et Kys, som Du plejede i gamle Dage; hvem véd, om Du vil kysse mig, naar jeg kommer hjem igjen.»

Moderen begyndte at græde, men slog alligevel begge Arme om sit Barn og kyssede hende saa kærligt, som da hun var lille og endnu sad paa hendes Skød —. Ak, fra Skødet var hun voxet for lang Tid siden, og nu var hun i Færd

med at gøre et Skridt, som hun maaske vilde angre hele sit øvrige Liv.

«Mit velsignede Barn, Gud beskytte og bevare Dig . . . tag «Ham» med Dig paa alle dine Veje. Hvad Du end vil gøre, jeg kan ikke holde Dig tilbage, dertil er din Vilje for stærk; men luk ikke denne Dør for Dig, Du kender din Fader, det er efter ham, Du har arvet den haarde Vilje.» Saa kyssede hun hende endnu en Gang, og Doris frigjorde sig for Moderens Favntag.

«Vejen er lang til Byen, Barn, tag Vognen.»

«Nej, Moder, jeg vil ikke køre i Faders Vogn, derhen hvor jeg nu agter mig, det vilde være mig imod; tør Du, Moder, saa hils ham fra mig, og sig, at jeg trods alt hvad der er sket, elsker ham højt, det føler jeg i denne Stund.»

«Du var hans «Solstraale», Barn, din Kærlighed maa være stor, naar Du kan ofre ham for nogen anden i Verden. Doris, min lille Pige, gaa ind og kys ham i Dag, hvem véd om han nogensinde oftere vil kysse Dig.»

«Aa, Mor, hvor Du gør mig denne Gang tung, og dog kan intet paa Jorden holde mig fra ham, nej, intet Moder! Du har Ret, jeg vil kysse Fader endnu en Gang, selv om han støder mig fra sig.»

Hun gik ud paa Verandaen, det var hende imod, at Rudolph sad ved Faderens Side, og, som

om han kunde læse hendes Tanke, stod han op for at tage Afsked — han skulde rejse hjem til sine Forældre og var kun kommen for at sige Farvel.

Da han var gaaet, satte hun sig tæt ind til Faderen og lagde sin Haand paa hans Skuldre. Først var han ved at springe op og frigøre sig for hende, men han tvang sig til Ro og sad stille, medens hans Hjærte bankede, som vilde det sprænge hans Bryst.

«Paps, min velsignede Paps, kys mig frivillig og kald mig blot én Gang «din Solstraale.» -- — — Nej, nej, Du maa ikke komme med Bebrejdelser, giv mig et lille Øjeblik din Kærlighed fuldt ud — blot et eneste Øjeblik, jeg trænger til den.»

Det var, som om hans Strube snørede sig sammen, som kunde han intet Ord faa frem, men Kærligheden var ikke død, den brændte i hans Bryst som en fortærende Ild, der ødelagde ham; i det Øjeblik var Tanken død, kun Hjærtet levede, han trykkede hende fast ind til sig, klappede hendes Haand og kyssede hende.

«Mit Barn, min Solstraale!»

Hun rev sig løs fra hans Favn og ilede bort uden at sé sig om.

Faderen saa dybt bevæget efter hende; hvad betød denne pludselige Ømhed, var hun virkelig

blødgjort, vilde hun opgive sin vanvittige Plan, vilde hun igen være hans elskede Barn? Han forstod hende ikke —.

For første Gang efter lang Tid gik han ind til sin Hustru og fandt hende grædende.

«Hvad er der sket, hvad betyder alt dette, hvorfor kyssede hun mig, og hvorfor græder Du?»

«Min kære Mand, jeg frygter det værste, jeg er bange for, at vi to gamle nu først rigtig har mistet vort Barn.»

«Du mener, at hun —».

«Ja, jeg mener, at hun er gaat til ham, for at give ham sit Løfte.»

«Da er vi skilte ad for Livet, — han kan dog aldrig elske hende saa højt, som vi to gjør.»

«Husk paa din egen Ungdom, Haase; vilde Du i dit tyvende Aar have nøjedes med dine Forældres Kærlighed; kunde Du, paa din Faders Befaling have svigtet mig?»

«Dette er en hel anden Sag — han er Jøde!»

«Jeg vil nødig ophidse dig, Haase, men er det en Forbrydelse at være Jøde og holde sine Fædres Tro?»

«Det er ingen Forbrydelse, som Du udtrykker dig, men en Ulykke for en kristen Pige at elske en Jøde, det kan ikke føre til sand Lykke.»

«Er det Lykke at begræde et Liv som spildt — at være ene og trøstesløs, mens Hjærtet er fuldt af Kærlighed; kalder Du det Lykke, Haase?»

«Aa, Mor, hvor det er tungt, at ikke en Gang vi to kan tale rolig sammen, dit Hjærte hænger ved dit Barn, din gamle Mand er ene!»

«Nej, Haase,« svarede hun grædende, «Du er ikke ene, Du har en trofast Hustru ved din Side, der maa lide dobbelt, fordi hun lider med sin Mand og med sit Barn — en Moders Hjærte kan aldrig lukkes for Barnets Sorg, hvor højt hun end elsker sin Mand.»

«Ja, det er sandt, jeg føler det, men alligevel er Skillerummet kommet; dog Du har Ret, det kan ikke være andet.»

Saa gik han igen ud paa Verandaen, stoppede sin Pibe og tændte den omhyggelig, men glemte at ryge den.

Niende Kapitel.

Doris trak Sløret tæt for Ansigtet, da hun hurtig gik ind til Byen, hun følte ikke at Vejen var lang, Fødderne fulgte Tanken, og den ilede frem; hun, der havde ventet saa længe, syntes nu, at hun ikke havde et Øjeblik at tabe, hun maatte sé ham, hun vilde tale med ham, hun vilde trøste og elske ham.

Da hun stod udenfor hans Dør, betænkte hun sig ikke, hun vilde brænde sine Skibe, og et raskt Tag i Klokken gjorde et Tilbagetog umuligt. Hurtige Skridt besvarede Klokkens Kalden, og i næste Øjeblik stod den unge Læge foran hende.

Et Lysglimt af den reneste Glæde og Lykke lagde sig over hans alvorsfulde Træk; uvilkaarlig bredte han Armene ud imod hende, men kom strax til Besindelse; dog, før han kunde trække sig tilbage, laa hun ved hans Bryst og græd.

Han glemte alt, sin faste Beslutning, sine

Løfter, sin Overbevisning; han følte blot, at den Kvinde, han elskede over alt paa Jorden, nu hvilede ved hans Hjærte, at hun elskede ham og tilhørte ham. Saa kom Fornuften igen blandet med navnløs Angest.

»Doris, min elskede, hvad har Du gjort, det er imod din Faders Vilje; den Lykke, dette Øjeblik giver mig — den maa Du betale med Sorg og Kamp.»

«Hvad bryder jeg mig om Sorg og Kamp! Tror Du ikke, at jeg har været forfulgt af dem lige siden Du forlod mig? Og jeg led for to, for dig, som lider saa haardt for dine Trosfæller; men Du havde dog din Gerning at trøste dig med, mens jeg sad ene og led og frygtede, at Du skulde misforstaa mig; og jeg havde ikke en Gang den Tilfredsstillelse at være noget for mine Forældre, jeg gjorde dem kun ulykkelige . . . Nej, her er min Plads ved din Side, og her vil jeg være med eller imod min Faders Vilje. Aa, Du skal sé, hvor jeg skal støtte og hjælpe dig, dine Brødre og Søstre skal ogsaa være mine, vi skal ikke alene være Mand og Hustru, vi vil være gode trofaste Kammerater.

«Doris, dette er Lykke!»

«Ja, det føler jeg, den bedste, den reneste Lykke!»

«Men uden din Faders Indvilligelse kan Du

aldrig blive min Hustru, jeg vil ikke, at Du skal bygge din Fremtid paa hans Forbandelse.»

«Faders Samtykke faar jeg aldrig, jeg kender ham ... maaske efter at vi er gifte — ikke før.»

«Du vilde aldrig faa en glad Stund i dette Hus, naar dine Forældre havde forskudt dig, naar Du vidste dem ulykkelige og ene.»

«Det er deres egen Skyld, jeg vil altid vedblive at elske dem, selv imod deres Vilje.»

«Du er mindreaarig, før Du er myndig kan Du ikke indgaa noget Ægteskab imod din Faders Vilje.»

«Det er haarde Vilkaar, Du byder mig — kan Du virkelig undvære mig til jeg er myndig, saa er din Kærlighed ikke saa stor som min.»

«Tror Du, Doris,» sagde han, med saa sorgfuld Klang i Stemmen, at de naade hendes Hjærte — «den er saa stor og dyb, at jeg vilde trodse enhver Lidelse for at spare dig for den mindste Sorg eller Anger.»

«Din Kærlighed er saa fri for Egoisme, som en jordisk Kærligked kan være; jeg føler, min er langt ringere end din. Det varede længe, før jeg vidste, at jeg elskede dig; først efter at Du havde talt, da Du bad mig forberede Fader paa din Kærlighed, først da kom der Klarhed i mig. Gid jeg den Gang havde givet dig

mit Ja, saa havde Fader maaske taget det hele mere rolig.»

Han saa forundret paa hende, han forstod hende ikke. Først lidt efter lidt blev det klart for ham, at hun havde taget fejl af hans Ord, og nu forstod han bedre det dybe Had, Haase nærede til ham; det havde i Sandhed været uhæderlig, om han havde frit til en Pige, som ikke vidste, han var Jøde. Men han turde intet sige, af Frygt for at saare hendes Følelser, nu vilde han kun nyde det flygtige Øjeblik; han havde hende, han vidste ikke om han fik hende at sé igen.

En kort Stund nød de Lykken at være sammen, saa kom den første Skygge og bredte sig over Værelset, han sprang op — det var blevet sent, og hun maatte være hjemme før Aften faldt paa. Han bragte hende Hatten og lagde Overstykket om hende, begge var blevne tavse, saa bød han hende Armen og fulgte hende hjem.

Hun syntes, hun havde saa uendelig meget at sige ham, men der kom intet Ord over hendes Læber; han trykkede hendes Arm tæt ind til sig, som frygtede han, at nogen skulde berøve ham hende, og saaledes naade de «Nizza».

Han standsede ved Bakkens Fod og tog hendes Arm ud af sin og saa længe paa hende, saa tog han hende i sine Arme og kyssede hende.

«Lad mig sige Dig det nu, min Kærlighed til Dig kan intet forandre, jeg vil elske Dig til mit Livs Ende, — naar jeg ikke af al min Kraft kæmper for at faa Dig, saa er det hverken Frygt for din Fader eller Frygt for Verdens Dom . . . intet, intet paa Jorden vilde hindre mig i sikre min Lykke, naar jeg var vis paa, at den ogsaa i Længden var din. I Førstningen vil Du maaske føle dig lykkelig i dit Ægteskab, som Du har betalt med Tabet af dine Forældres Kærlighed, men saa vil Savnet komme lidt efter lidt; Du vil ikke en Gang selv mærke, naar det første Gang indfinder sig, og saa lægger Verdens Dom et lille Lod i Vægtskaalen, og Du vil opdage, at den samme Kirke ikke kan indeslutte os begge. Imod alle disse Fjender har jeg kun min Kærlighed at sætte; men kommer den Dag, hvor den ikke mere vil være Dig nok, da ville vi begge blive grænseløst ulykkelige, det er den Sorg, jeg vil spare Dig for . . . Gud velsigne Dig, Barn, din Gud er ogsaa min Gud, til Ham vil jeg bede for Dig!»

Hun saa ham fast ind i Øjnene, der var næsten et Smil i dem.

«Du lidet troende, jeg er stærkere, end Du aner, jeg har kæmpet før jeg kom til Dig; nu er Kampen forbi, og min Vej ligger aaben for mig, jeg siger ikke «Farvel» men «paa Gensyn».»

Hun gik op ad Bakken, han stod og saa efter hende; hun vendte sig hvert Øjeblik om, han blev staaende saa længe, han hunde se en Flig af hendes Kjole, saa gik han langsom hjem.

Paa «Nizza» stod Moderen i Haven, hun ventede med Længsel og Angest paa sit Barn.

«Er Du endelig der, hvor Du er bleven længe borte, Fader ser saa stræng og alvorlig ud; kom endelig ind, at han kan se, Du er kommen hjem.»

«Du vidste jo, Moder, at jeg vilde komme . . . Aa, Moder, jeg har talt med ham, jeg har givet ham mit Løfte; nu er jeg mere rolig, jeg vil intet skjule, men strax sige Fader hele Sandheden.»

«Vent til i Morgen, han er ikke mere saa stærk, han trænger til en rolig Nat.»

«Den faar han dog ikke, han maa have Vished; saa længe han har Haabet, slaar han intet af paa sine Fordringer, alt maa være klart imellem os, før vi gaa til Hvile i Aften.»

Saa gik hun ind i Dagligstuen og blev smertelig berørt af det Syn, der mødte hende. Hendes Fader sad i Sophaen træt lænet tilbage, Avisen laa urørt foran ham, Blikket var fraværende; der var noget trøstesløst over den Skikkelse, som for kort Tid siden havde set saa kraftig ud.

Lidt af hendes stolte Mod sank — — hun vilde endnu en Gang forsøge hvad Bønner formaaede; hun tog stille Hatten af, saa listede hun

sig hen til ham; — han hørte den lette Støj, som hendes Klæder frembragte, og spurgte træt: «Er hun kommen, Mor?»

«Her er hun, Paps, her er hun, min ejegode Fader, for at bede Dig om din Velsignelse til sin Forlovelse. Du maa have set, hvad jeg har lidt og kæmpet for at lyde Dig; var Kampen fortsat, saa var jeg bleven brudt; jeg kunde ikke bære det længere, at lade ham være ene, forladt i Nødens Stund; derfor gik jeg ind til ham i Dag, og nu er vi knyttede fast sammen for hele Livet, jeg kan ikke undvære ham.»

Han rejste sig:

«Og det vover Du at sige til mig, dit vanartede, ulydige Barn, og Du venter, at jeg skal velsigne din Forbindelse med en Jøde, Du ukristelige Pige. Og han tog imod dit Løfte — aa, ja, Du er en rig Pige, Jøder plejer at elske Guld; men fik Du sagt ham, at naar han ægter Dig, gjør jeg Dig arveløs; ikke en Øre skal han faa af mine surt erhvervede Penge — hører Du, ikke en Øre.»

«Du gjør ham Uret, Fader; han kæmpede for din Sag langt bedre end Du selv formaar det, han var saa ædel og højmodig, han tænkte kun paa min Lykke.»

«Og den bestod formodentlig i at ægte ham, jo, jeg kender dem.»

«Tværtimod, han frygtede for, at jeg ikke i Længden kunde undvære mine kære Forældre, og det frygter jeg selv; men dette Liv er ikke til at udholde. Ser Du, Fader, han har ikke Spor af Egoisme, han kæmpede imod mig med al sin Kraft. Han vilde ikke modtage Lykken af min Haand, fordi han frygtede, at han ikke fuldt ud kunde give mig den tilbage; han var bange for, at Fortids-Minderne vilde blive mig tunge . . . Og Du, Fader, Du skulde nægte din egen lille Pige dit Samtykke til et Ægteskab, der — med din Indvilligelse — vil bringe mig fuld Lykke —? Velsignede Fader, nægt mig det ikke.»

«Med mit Samtykke bliver Du aldrig hans Kone, og Du véd, hvad jeg har svoret, det forandrer jeg ikke. Han faar ikke Lov at sætte sine Fødder i mit Hus.»

«Det er en sørgelig Bestemmelse, Du har taget, Du tvinger mig til at være Dig ulydig, Du vil nægte mig at modtage min tilkommende Mand i mit Barndomshjem. Nu, Du er Herre i dit Hus; men, Fader, Du tvinger mig til at forlade «Nizza»; jeg har nøje overvejet hvad jeg gør, jeg kan ikke længer blive her — det gjør mig ondt, aa, Du véd ikke hvor ondt; det er grusomt, at Du har tvunget mig til at gøre et Valg, men Du har selv villet det. Jeg forlader dit Hus i Morgen.»

Et hjærteskærende Skrig lød bag hende.

«Moder, Du vil komme til mig, Moder, Du vil ikke forlade mig.»

«Du tager Fejl, naar Du uden Tilladelse har forladt dit Barndoms Hjem, saa er Du død for dine Forældre, jeg forbyder din Moder at besøge Dig.»

Hans Hustru traadte langsom og tungt hen til ham og saa ham fast i Øjnene.

«Jeg har i hele vor Ægtestand med mit Vidende og Vilje aldrig gjort Dig imod, Haase, — men, ser Du, Barnet der har ikke alene en Fader, men ogsaa en Moder; det kan ikke være vor Herres Vilje, at en Moder ikke skulde have et Ord at sige, naar det gjaldt hendes Barns Velfærd. . . For første Gang sætter jeg min Vilje imod din; saa længe der var Haab om, at hun vilde give efter, tav jeg stille, nu véd jeg, at hun heller vilde lide Døden, end skilles fra ham, som elsker hende, og som hun elsker. Før Du vidste, at han var Jøde, agtede Du ham og holdt af ham, som af en Søn; hans Tro har ikke forandret hans Karakter, Du kan trygt betro ham vort Barn, om det end sker med Smerte. Doris skal ikke forlade sine Forældres Hus før hun kan tage til hans Hjem som hans Hustru. Jeg forlanger ikke meget af Dig, jeg véd, at Du ikke fuldt ud vil give efter; det er kun din Tilladelse, jeg beder om,

til hendes Ægteskab med Doktor Meyer, saa lover jeg Dig til Gengæld, at jeg aldrig vil omgaas eller se mit elskede Barn uden dit Samtykke; fordrer du, at vi i Fremtiden skal være skilte ad — saa i Guds Navn, jeg skal bære det, jeg har jo Dig, og hun har sin Mand.»

Det var underlig at se paa Grosserer Haase, imedens hans Kone talte; først var kan ophidset og forsøgte at afbryde hende, men saa kom en pludselig Slappelse af Musklerne, han formelig sank sammen, hans Øjne hang ved hende, og med smaa Nik tilkendegav han, at hun havde Ret. I det daglige Liv havde han rolig givet hende sin Vilje i alle Smaating vedrørende Huset — og den, der ikke saa nøje paa Sagen, vilde maaske have anset hende for den raadende, men i alle alvorlige Sager var han den, der tog Bestemmeler — maaske med for liden Hensyntagen til sin Hustru, dog uden at han selv var sig det bevidst.

Disse smaa Nik, som hans Hæderlighed aftvang ham — denne «Given efter» — gjorde ham lille i sine egne Øjne, han næsten skammede sig for sin Datter. Han havde aldrig tænkt over den Sag, han syntes, at han var Enehersker i Familien. . . At nu hans godmodige Kone pludselig tog sin Del af Styret, som i ethvert Tilfælde moralsk tilkom hende, forbløffede ham; men han

var alt for ærlig til at gøre Modstand, naar hans Hjærte og Forstand tilkendte hende Retten — saa var Loven et dødt Ord for ham. Desuden havde hendes Indblanding været maadeholdende og taktfuld, og derfor sagde han med et Suk:

«Saa vidt kan jeg følge Dig, men ikke et Skridt længere. En borgerlig Vielse vil her blive nødvendig, han kan have Lov til at hente hende ved Døren, men ingen af hendes Forældre skal følge dem, ene med ham skal hun være i det vigtigste Øjeblik i hendes Liv. Gid hun aldrig maa komme til at angre, at hun har været os ulydig.»

Da Doris havde faaet en betinget Tilladelse af sin Forældre til at ægte Meyer, brast hun i Graad; hun maatte bære sin Del af den tunge Sorg, som hvilede paa Fars og Mors Skuldre; først maatte Sorgen have sin Ret, før et eneste Glimt af Lykke kunde naa hendes Hjærte. Hun tørrede Taarerne og sagde med saa fast en Stemme, som hun kunde raade over:

«Tak, Far og Mor, for det I have gjort for mig — det er kun Frihed og Sorg i Brudegave, men det er jo ikke til Lykke, jeg agter at gaa ind; jeg vil hjælpe min Mand at bære hans tunge Kampe, at styrke ham og staa ved hans Side, hvis endnu større Ulykke skulde ramme hans

Trosfæller. — — Gud har stillet ham saaledes, at han kan give hele sin Tid til de syge og fattige Jøder; for ham er Rigdommen Velsignelse, han kan hjælpe dem i Nød, baade med sin Videnskab og med sine Penge. Jeg forlader Eder ikke for at gaa til Glans og Herlighed, jeg vil arbejde i Ydmyghed . . . og, Far og Mor, eders Barn vil komme til at bære en agtet og hædret Mands Navn.» Saa gik hun langsomt ud af Værelset, Haase greb sin Hustrus Haand for at holde hende tilbage, men da Døren lukkede sig efter den bortgangne, stirrede de begge sorgfulde efter hende.

Da hun kom ind paa sit Værelse, græd hun længe og smertelig, saa satte hun sig ned ved Skrivebordet for at meddele Meyer hvad der var sket.

«Nu er jeg fri, jeg har ingen Forældre mere! Paa hele Jorden har jeg kun Dig; Fader har givet sit Samtykke til vort Ægteskab, eller rettere — han har givet sin Tilladelse, og fra den Stund, jeg tager bort med Dig, min eneste Ven, er «Nizzas» Dør lukket for os begge. Jeg beklager mig ikke, jeg har gjort mit Valg — tro blot ikke, at jeg venter Glæde og udelt Lykke, jeg fordrer kun Ret til at dele dine Sorger og dine Lidelser, og naar vi er to om at bære dem, vil selv den største Modgang blive let for mig. Det nytter ikke, at Du vil komme med ædelmodige

Indvendinger, jeg vil ingen høre, jeg har valgt for hele Livet, og jeg er lykkelig ved mit Valg. Livet i mit velsignede Barndomshjem er kun en Lidelse for os alle tre, gør saa hurtig, som mulig en Ende derpaa.»

Da hun havde skrevet dette Brev, satte hun sig hen til Vinduet og stirrede op imod Himmelen; Maanen kastede sit blege Skær ind til hende, den saa saa kold ud, den lyste for den mørke Jord uden at varme; men om jordiske Hjærter var ved at briste af Sorg eller Lidelser, hvad kom det Maanen ved, den gik sin rolige Bane alligevel.

Saa tænkte hun, Jorden, den var ikke mere end en Prik i det store Univers, og Gud holdt al denne uendelige Myller af Kloder, der vrimlede i Millionvis over og under os, i sin stærke Haand; vilde «Han» kaste sit Blik ned paa vor lille Jord, og kunde det naa hver enkelt Menneskesjæl, der længtes efter «Ham» . . .? Og hvis det ikke naade hende i denne Stund, hvis hun maatte kæmpe uden Haab, da var hun først rigtig ulykkelig; men hun vidste, at hendes Hovedhaar vare talte, at ikke en Spurv faldt til Jorden uden Guds Vilje, den Vished skulde være hendes Trøst og Støtte, naar hun forlod det fædrene Hjem.

Hun kunde ikke lægge sig, ikke finde Ro og Hvile, saa længe hun hørte de rastløse Skridt over

sit Hoved. I gamle Dage pralede hendes Fader af, at han blot behøvede at lægge sit Hoved til Puden for at sove; nu havde Søvnen forladt ham, og hans rastløse Nattevandring holdt hans Hustru og Barn vaagne.

Tiende Kapitel.

Det var sént. Meyer havde været ude fra den tidlige Morgen, han undte sig ingen Hvile; en epidemisk Feber var brudt ud i det tæt befolkede Kvarter, hvor de fattige Jøder vare sammenstuvede, den tog til med hver Dag, de fleste Huse havde deres Patienter; det var mest gamle Folk og Børn, som blev ramte af den, de havde de færreste Kræfter at staa imod med.

De, der endnu ikke vare angrebne af Feberen, manglede Mod til at udsætte sig for raa Overfald, naar de kom udenfor Jødekvarteret, de havde ingen Øvrighed til at beskytte dem mod Vold og Plyndring; kun naar en og anden af de haardt prøvede Mennesker havde begaaet en strafbar Handling, da fik de at mærke, at Jøderne ogsaa blev fulgte af Lovens strænge Øjne.

Meyer hjalp og støttede dem med begge Hænder, og naar hans egne Midler ikke kunde slaa til, gik han om til sine bedre stillede Tros-

fæller og bad dem træde hjælpende til. Det var med en næsten utrolig Gavmildhed den ene Jøde hjalp den anden i denne trange Tid. Naar den unge jødiske Læge traadte ind i de smaa fattige Huse, blev han altid modtaget med et Smil; kunde han ikke hjælpe, saa var han dog rede til at trøste, de vare alle hans Brødre og Søstre, hans Børn og Venner; de fortalte ham alt, hvad der laa dem paa Hjærtet, selv naar de havde fejlet.

Han var kun i sit Hjem om Natten, sine Maaltider tog han, hvor Tilfældet bragte ham hen. De gamle og Børnene elskede ham især, han forstod saa godt at gaa ind paa de gamles Ideer, og han kunde saa let bøje sig ned til de smaas Tanker.

Meyer havde ikke længere den aandelige Elasticitet, der hjælper at bære selv de tungeste Byrder.

Rudolph var rejst, og skønt han sjelden havde Tid til at tale med ham, var den blotte Tanke, at de levede i hinandens Nærhed, ham en Trøst. Der var kun gaaet en Dag, siden han saa Doris, og han vidste, at hendes Vej ved hans Side vilde blive fuld af Farer, og skønt han af et oprigtigt Hjærte ønskede, at hun vilde følge hans eget Raad og lade Fornuften tale — saa

følte han dog, at hans Fremtid vilde være ødelagt uden hende.

Han kom dødtræt hjem efter Dagens Arbejde og var lige sunken om paa en Stol, da der blev ringet stærkt paa Dørklokken; der blev lukket op, og en bleg, fattig udseende Mand traadte ind; han kunde se, hvor anstrængt den unge Læge var, og stod undselig og drejede paa sin Hat; det var en kristen Mand.

«Doktoren maa tilgive, men jeg tror, Barnet dør; hun der hjemme, sagde, at der var ikke et Øjeblik at spilde, og, ser Doktoren — det er nu vort eneste, jeg tror ikke, Moderen bærer det Tab.»

Meyer rejste sig med Besvær.

«Nu kommer jeg, min gode Mand, det er vel Halsen, det er galt med?»

Saa forsynede han sig med de fornødne Instrumenter, og lige, da han vilde gaa, saa han — det saa længselsfuldt ventede Brev ligge paa Bordet; han tog det i Hast, et Øjebliks Fristelse til blot at kigge i det kom over ham, men han puttede det ulæst i Lommen og fulgte Manden.

Da han traadte ind i den fattige Stue, saa han strax, at her var ikke et Minut at tabe, Barnet kunne næppe faa Vejret, det var Strubehoste. I samme Øjeblik, han saa Faren, blev hans Ryg rank, hans Øjne klare og hans Haand

fast. Han tog Barnet ud af Sengen, og efter de nødvendige Forberedelser gjorde han det skæbnesvangre Snit, og kort efter rakte han Moderen det lille Barn, som ikke vilde have undgaaet den visse Død, dersom Snittet blot var kommet en halv Time senere.

Der var Angest, der var Graad, og der kom Tak til Gud og til hans Sendebud, da Barnet laa i sin lille Seng og smilede til Moderen. I det Øjeblik saa man et Glimt af Lykke i hans Blik, saa faldt han sammen igen og gik kun med Møje hjem, og der gik en lille Stund, før han formaaede at tage det dyrebare Brev op af Lommen.

«Hun er min, hun er min!» sagde han, da Seglet var brudt, hans Haand rystede, og Bogstaverne gik i ét for ham, men da han havde læst det til Ende, var hans Øjne fulde af Taarer.

«Jeg tager hende fra Fader og Moder, jeg kan ikke andet, for mig er hun Livet; og dog staar det smertelig klart for mig, at havde hun aldrig set mig, vilde hun være bleven langt lykkeligere; nu faar hun kun Kamp og Sorg, det kan selv min grænseløse Kærlighed ikke fri hende fra; men om jeg var stærk nok til at ofre mig selv, da kunde jeg ikke mere frelse hende, ogsaa i hendes Forældres Hus vilde Sorgen naa hende, jeg kan kun bringe Ulykke over alle dem, som

elsker mig . . . Ja, hun har Ret, i sit gamle Hjem er hun ikke længere til Glæde; det er bedre, at hun kommer til det nye; der vil hun bringe den Velsignelse, som en elsket Hustru kan give. Gud bevare hende! Det er første Gang, jeg kan mindes, at min Formue har bragt mig Glæde. Om faa Dage skal vort Hjem være færdig, naar man blot har Penge og kun vil holde sig til det materielle, kan man gøre det utrolige — Lykken bringer hun med sig.»

Saa skrev han et Brev fuld af Kærlighed, og den lyste ikke alene over hende, men den spredte sig ogsaa over Far og Mor; der fandtes ikke et bittert Ord, ikke en ukærlig Tanke, hans Hjærte tilgav enhver Uretfærdighed, han kunde være højmodig, han ejede jo hende.»

Doris vilde intet modtage af sin Fader, ikke en Gang en Brudekjole, hendes sorte Silkekjole passede bedst til det Bryllup, hendes Forældre ikke vilde være med til.

Hendes personlige Udstyr vilde Moderen ordne; hun mente, at Doris' Faders Datter intet maatte savne, men hun afslog det bestemt.

Til Faderen saa hun intet, han indelukkede sig paa sit Værelse og tog ikke mere til Byen, Kontoret blev overladt til Fuldmægtigen.

Det Liv kunde ingen af dem udholde, saa

blev Brylluppet bestemt faa Dage efter, at Meyer havde faaet hendes Brev.

Moderen gik hele Dagen med to røde Pletter paa Kinderne, og Øjnene havde Feberglød. Doris lignede mere et Lig end en Brud, hendes Kuffert var i Stilhed afhentet, og nu stod hun iført sin sorte Brudedragt og ventede paa Vognen.

Det var umulig for Fru Haase at sidde rolig, hun gik fra Doris til Vinduet og omvendt, altid lyttende efter sin Mands Skridt og Vognens Komme. Der var den — langsomt kom den rullende op ad Bakken.

Doris sprang op. «Aa, Moder, Fader kommer ikke, og Døren er laaset. Gud hjælpe mig for Bryllupsdag jeg har. Moder, nu gaar jeg — — sørg for, at jeg en Gang kan komme tilbage til mit Barndomshjem. Tak for al din grænseløse Kærlighed imod mig; jeg véd, hvor gærne Du fulgte dit eneste Barn til — hun standsede pludselig og tilføjede med Besvær: til Vielsen. Dog, jeg forstaar Dig saa godt, Moder, stakkels Moder, og jeg elsker Dig — om mulig — endnu højere, fordi Du bliver hjemme hos Fader. Giv mig din Velsignelse med paa Vejen; Moder, jeg trænger saa haardt til den.» Hun sank paa Knæ ved Moderens Fødder og foldede sine Hænder.

«Baade din Faders og min Velsignelse giver

jeg Dig, mit elskede Barn, han er den af os, der lider mest, det er jeg overbevist om.» Og hun rejste Datteren op og trykkede hende til sit Hjærte.

«Farvel, dyrebare, trofaste Moder! Han maa ikke vente paa mig. Gid jeg kunde skjule for ham al den Sorg og Kvide, jeg bringer med til vort nye Hjem.»

«Gud være med Dig og velsigne Dig, mit Barn! Glem aldrig Herren — saa vil han heller aldrig glemme Dig!»

Fru Haase fulgte ikke sin Datter uden for Døren — hvor Faderen ikke var, der skulde Moderen heller ikke være.

Men skjult bag det tætte Fortræksgardin stod Haase og stirrede efter sit eneste Barn. Da hun var steget i Vognen, forekom det ham, som om Graven havde lukket sig over hende; han skjulte Ansigtet i Hænderne og græd højt som et Barn. Saa huskede han paa sin Kone og aabnede Døren -- hun stod udenfor og ventede.

Han sagde blot det ene Ord: «Alene!»

«Nej, ikke alene, vi to gamle har Vorherre, og saa, Haase, har vi vort stakkels bedrøvede Barn; om vi end ere skilte, har vi hende dog, og Du vil — selv i det fjærne — vaage over hende og have et Øje med al deres Færden; rent tabe dem, det kan vi ikke, kære gamle Paps.

Vi begyndte som to; hvor vi to skulle elske hinanden.

Ved Ordet «Paps» gik der en Sitren igennem Haase. «Nej, ikke mere Paps, Paps var lykkelig. Ja, Du har Ret, vi to elske hinanden, det har Du vist mig i disse Smertensdage; men vi har haft en Solstraale — nu kan det aldrig mere blive lyst for os, det bedste for os alle tre var — om Du og jeg døde.»

Hans Hustru turde ikke tænke, langt mindre tale om bedre Tider, dog, inderst i hendes Hjærte laa Haabet skjult — det blev nok lyst en Gang.

Ellevte Kapitel.

Solen skinnede og Fuglene sang, men det kunde ikke sprede det tunge truende Lufttryk, der lig en Blodsky hang over Landet. Det var ikke fremmede Fjender, der hærjede Byen med Ild og Mord, det var Landets egne Sønner og Døtre, som overfaldt deres egne Landsmænd, Jøderne, med Haan og Spot, plyndrede deres Huse og jog hele Familier i Landflygtighed. Og Solen skinnede rolig og mild, som faldt dens varmende Straaler over Kærlighed og Velsignelse, skønt den oplyste Vanære og Rædsler.

Men der var ingen, der følte den skrigende Modsætning saa dybt som en ung Mand, der med faste Skridt forlod Kirken, der laa i Midten af Byen, og fra hvis Spir det gyldne Kors — Fred over Jorden — lyste i Solen. Han var klædt i Ornat og hans Holdning og hele Ydre stod i harmonisk Forhold til den højtidelige Dragt,

som han for første Gang bar, da han den Dag var bleven indviet til sit hellige Kald.

De vilde Raab og Hyl havde naat ham før han traadte ud af Kirken, og han ilede frem mod Lyden. En dødlignende Bleghed var over hans Træk, en stor Smerte laa over hans høje smukke Pande, og Øjnene stode fulde af Taarer.

«Hvad har I Stakler gjort,» tænkte han fortvivlet, «at man saaledes forurretter Eder, og hvorfor træder ikke Loven energisk og stræng frem for med fuld Kraft at forhindre Skændselsdaaden.»

En Vogn kørte langsomt fra Raadhuset, det var Brudeparrets. Meyers Arm laa om hans unge Hustrus Liv, og hendes Hoved paa hans Skulder, men ingen af dem talte, Smerten havde større Magt end Lykken.

Der hørtes høje Stemmer, som kom nærmere og nærmere, og som gik over til Skrig og vilde Hyl. Meyer blegnede, Doris trykkede sig tættere ind til ham, og Vognen kørte langsommere, skønt Kusken forsøgte med Piskeslag at drive dem frem. Pøblen trængte sig om Vognen og vilde rive Døren op. Pludselig standsede den — Linen var skaaret over.

Meyer kendte disse Hyl, der gennemskar Luften, kun alt for godt; hvor ofte havde han ikke i den senere Tid hørt dem imod sine Tros-

fæller; hidtil var han selv gaaet fri for dem, men nu — havde han blot været ene, saa kunde han vel nok magte Situationen, men hans unge Hustru klyngede sig fast til ham og forhindrede ham i at bevæge sig frit. For første Gang følte han, at han var bange.

Han forsøgte at løsne hendes Arme fra sin Hals, han vilde frigøre sig for at frelse hende, men hun holdt sig fast ved ham.

Pludselig lød en høj skærende Stemme: «Han har bortført en kristen Pige imod hendes Faders Vilje, det skal ikke ske, de skal ud af Vognen.»

«Ja, de skal ud!» raabte Hundreder af Stemmer, og vilde Skrig ledsagede Raabene.

I et Nu frigjorde han sig og sprang ud paa Gaden; han vilde lukke Vogndøren i, men Pøblen forhindrede det. Han kastede et koldt Blik ud over den rasende Mængde, skønt alles Øjne vare rettede imod ham, da han pludselig saa Doris ved sin Side. Først skælvede han, men ved at se hendes modige Ro, fik han Kækheden tilbage; han hævede sin Stemme saa højt, at alle kunde høre ham.

«Med hvilken Ret vover I at overfalde fredelige Folk? Vi ere tyske Borgere, lige som I, og staar under Lovens Beskyttelse.»

«Han er Jøde, han har stjaalet en kristen

Pige fra Forældrene, ned med Jøden! Loven er kun for os Kristne, men ikke for Jøderne!»

Meyers Arm laa fast om hans Hustrus Liv, for at beskytte hende mod deres raa Berørelse, men han løftede sit Hoved stolt i Vejret og raabte:

«Ja vist er jeg Jøde, men jeg har ikke stjaalet min Hustru fra Forældrene, de have frivillig givet mig hende. Min Tro tog jeg i Arv, ligesom I tog eders. Naar forfulgte vi Eder? Hvorfor forfølger I os? Er Tyskland ikke vort Fødeland som eders, og er eders Flag ikke ogsaa vort? Staa vi ikke i Kampens Stund Side ved Side som Brødre for at forsvare vort Land med vort Blod? Og dog er vi et stakkels forfulgt Folk, der, skønt vi ligesom I Kristne ejer et Fødeland, dog er et Folk uden Fædreland.»

Her blev han afbrudt af et vildt Hyl, det var ikke mere muligt at høre et Ord af, hvad han sagde.

Midt under al denne Støj banede en ung Præst sig Vej igennem Mængden, han maatte bruge Magt for at naa frem. Pludselig standsede han lige for Meyer; da han saa Doris ved hans Side, blev han meget bleg og maatte støtte sig til Lygtepælen.

Ved Præstens uventede Fremtræden standsede de vilde Skrig et Øjeblik, men da han lod til at

blive en passiv Tilskuer, trængte en lurvet Mand sig frem, greb Doris ved Armen og raabte:

«Hun skal tilbage til sin Far, og ned med Ransmanden, han er Jøde!»

Men Manden fik saa voldsomt et Slag, at han slap hende og i samme Øjeblik kastede Mængden sig over Meyer, der stod med oprejst Pande og med et saadant Udtryk af uovervindeligt Mod, at de angribende uvilkaarlig slap ham, for atter paany at overfalde ham.

Dette Øjeblik benyttede Præsten til at tage Ordet: «Slip ham, vov ikke at røre dem —!» raabte han med høj Stemme, — «hvem giver Eder Ret til at angribe sagløse Folk! I siger, at han er Jøde, og det er sandt; men han har ikke ranet sin Brud, hun blev hans Hustru med Forældrenes Tilladelse, fordi han er en hæderlig og en alménagtet Mand, jeg kender ham, og jeg ærer og elsker ham!»

«Det har sin Rigtighed!» — raabte en Mand fra Klyngen — «jeg kender ham ogsaa; han har frelst mit Barn fra Døden, uden at fordre en Hvid derfor, men gav os Penge til, for at vi kunde købe Medicin til den lille Stakkel.»

«Jeg kender ham ogsaa!» — «Jeg ogsaa» — lød det gennem Mængden — «hvem kender ikke den gode Doktor Meyer?»

Præsten vedblev, som om ingen Afbrydelse havde fundet Sted.

«For faa Minutter siden blev jeg præsteviet, det er første Gang, jeg bærer Ornatet — og jeg haaber at bære det til Guds Ære. Min bedste Gerning som Præst og Menneske skal være at kæmpe imod Antisemiterne; thi Jødeforfølgelsen er den sorteste, den afskyeligste Forbrydelse, Nutiden kender; den er den største Uretfærdighed — fordi den er aldeles ubegrundet. Tro blot ikke, at jeg staar her for at hæve Jøderne paa de Kristnes Bekostning, det er ikke min Mening, de have fuldt op af Fejl, saavel som vi, men husk paa, det er ikke for at angribe dem, men for at forsvare dem, at jeg nu tager Ordet:

«Hvorfor forfølger I egentlig Jøderne, er det fordi deres Forfædre korsfæstede Jesus?»

En Storm af Stemmer raabte: «Ja, ja, de korsfæstede Jesus — ned med Jøderne?»

«Stille!» tordnede Præsten, «men jeg siger nej! det er ikke Grunden, I korsfæster vor Frelser hver Gang I forfølger og mishandler Jøderne. Hvad kan Børnene gøre for, hvad deres Forfædre forbrød. I kalder Eder Kristne; tror I virkelig paa Jesus som Guds Søn, saa vide I ogsaa, at han bad til Gud paa Korset: «Herre, forlad dem deres Synd; thi de vide ikke, hvad de gøre!» Det er hans Bøn, og den bør I handle efter.

Og Gud, vor fælles Gud, siger: «Hævnen er min, den hører mig til!» I bilder Eder maaske ind, at det er for Jesus' Skyld; dog, I bedrager Eder, det er lav Misundelse, der hærjer Eder, simpelt Brødnid. Jøderne ere flittige og nøjsomme, de ere utrættelige i deres Gerning, sparsommelige og maadeholdende, de overskrider sjælden Lovens Grænser; naar saa I en drukken Jøde paa Gaden, hvor sjælden ser I ham paa Forbryderbænken, naar løb han fra Kone og Børn? eller glemte sine fattige Brødre? Med Flid benytter han det Pund, Gud har givet ham; er det en Forbrydelse? I forfølger dem, fordi I synes, de have for meget. I glemmer de Tusender af fattige Jøder, der forfulgte og forpinte — næppe formaar at skaffe sig og Børnene Brødet. Tro ikke, at eders Grusomhed er Herren behagelig; stod Jesus her midt iblandt os, vilde han sige til Eder: «Gaa, jeg kender Eder ikke!»

En pludselig Tavshed fulgte paa hans Ord, han saa sig om i Kredsen og sagde med blød Stemme:

«Jeg har viet mit Liv til Kristus' Gerning, og paa bedre Maade kan jeg ikke tjene ham, end at forsvare de forfulgte Jøder. Jesus' Moder var født Jødinde, og naar Tidens Fylde kommer, vil han samle os alle om sig, naar vi faar én Hjord og én Hyrde!

«Gaa nu hjem i Fred, og husk, vi har ikke set hinanden for sidste Gang; hver Gang I gør Uret, vil jeg søge Eder op, naar I ere syge og ulykkelige, vil jeg være eders Ven, men angriber I Jøderne, saa vil jeg, saa sandt hjælpe mig Gud, være eders Modstander, om jeg saa stod en iblandt tusende.»

En dødlignende Stilhed indtraadte. De, som havde raabt højest og været ivrigst til Forfølgelsen, vare de første, som skamfuld forlode Pladsen, og snart var Vejen ryddet, og de tre Venner stode ene paa Valpladsen.

Meyer rakte Rudolph dybt bevæget Haanden, men Doris klyngede sig til sin Mand og takkede Gud for hans Naade, at hun fik Lov til at beholde ham — og hun hviskede med taarefulde Øjne til Fætteren: «Naar Nøden er størst — er Hjælpen nærmest.»

Rudolph trykkede kærlig deres Hænder, han mægtede ikke at sige et Ord, der var kommet en Slappelse over dem efter at Faren var overstaaet, som de kun ved Anstrængelse blev Herre over.

«Jeg staar saa fattig og lille over for Dig, Rudolph, jeg kunde intet gøre; fordi jeg er Jøde, bleve mine Ord overdøvede, og med Doris ved min Side var jeg vaabenløs.

Uden din kærlige Hjælp stode vi næppe her. Og Du, min stakkels lille Hustru, det var

en smertelig Begyndelse. Nu tør jeg aldrig mere gaa ud med Dig, vi komme til at forlade Landet.»

Før Doris, der var meget medtaget, fik svaret, sagde Rudolph: «Det bliver nok lyse Dage for os alle, min trofaste Ven og Broder. I Dag bliver jeg hos Eder, som et Minde fra Barndomshjemmet. Der kommer en Vogn, jeg vil standse den — og saa køre vi alle tre til eders nye Hjem.»

Som et viljeløst Barn lod Doris sig føre til Vognen, og kort efter holdt den udenfor deres Dør.

Det var et trist Bryllup, saa langt fra hvad Doris havde drømt, og skønt de dejligste Blomster prydede Brudehuset, forekom det hende dog, som om de alle vare duggede af Taarer. Men hun skjulte sin Sorg, saa godt hun evnede — skønt Meyer ikke havde ventet andet — den, der uden Smerte saa let kan skilles i Ufred fra sine Forældre — selv om hun følger den Mand, hun elsker højst af alle — kan ikke rumme dybe Følelser, og Taknemmelighed maa være saare ringe udviklet hos en saadan Kvinde.

Doris følte, at først den Dag, hun kunde byde den gamle prøvede Kærlighed velkommen i sit nye Hjem, hvor den unge Kærlighed søgte at gøre alt saa lyst og smukt for hende, først da vilde hun forstaa, at det var et Fremtidshjem for hende.

«Ser Du, Meyer, hvor kær Du end er mig, saa vilde jeg kun meget nødig give hende til én, der ikke har Tro tilfælles med min lille Søster; men skulde hun ægte nogen, der i hendes Sjæls helligste Overbevisning stod hende fjærn, saa kunde jeg ikke give hende til en ædlere og bedre Mand; thi din Gerning følger Kristi Lære, Du viser Kærlighed og Barmhjærtighed imod din Næste og din Næste er alle dem, der er syge og sorrigfulde. Og tænker I som jeg, saa vil jeg give Eder Kirkens Velsignelse, førend vi i Aften skilles, den borgerlige Vielse forekommer mig altfor kold og sjælløs.»

De knælede begge, dybt rørte, og modtog Kirkens Velsignelse.

Tolvte Kapitel.

Med inderlig Kærlighed søgte Doris at hjælpe sin Mand i hans alvorsfulde Gerning, og naar han ofte krympede sig ved at lade hende være saa længe ene med sin Sorg, trøstede hun ham altid med den Forsikring, at hun tusende Gange hellere vilde tilbringe Dagen uden ham, end vide, at han ofrede det mindste af det, han ansaa for sin Pligt. Og Meyer følte med Taknemmelighed, at han nu havde et Hjem i Ordets bedste Betydning, hvor en elsket Hustru fulgte ham med Kærlighed og kun søgte hans Lykke.

Rudolph kom daglig til dem, han var Bindeledet imellem dem og «Nizza». Det var ikke glade Efterretninger, han bragte; det var tydelig, at de gamle sygnede hen uden deres Solstraale.

I alle disse blandede Følelser var der én, der som en nagende Orm pinte Meyer; han vidste, at Kvinden sætter det aabenlyse Mod, som trodser alt — selv stundum Fornuften —

meget højt. I Mod stod han ikke tilbage for nogen, men at vise det i Gerning ligger ikke altid paa Alfarvej, og det Mod, der udfordres til at holde sig rolig tilbage, det forstaar de færreste — og han var for stolt til at forklare hende det. Naar han var alene, trodsede han daglig Faren ved at forsvare sine Trosfæller; dog, det fortalte han ikke sin Hustru, for at hun ikke skulde føle Frygt, hver Gang han forlod hende.

Hvor tit saa han ikke hendes sorrigfulde Øjne, naar hun trode sig upaaagtet, det var som hans Hjærte snøredes sammen og han ikke kunde trække Vejret. Han følte, at det Liv, Doris nu førte, kunde hun ikke bære i Længden; der maatte gøres en Ende paa den Kamp, det koste hvad det vilde; han havde Mod til at ofre hende sin Stolthed, han vilde udsætte sig for at blive misforstaaet og krænket, hellere end at se sin elskede Hustru gaa til Grunde.

Saa besluttede han en Dag at gøre et Forsøg hos hendes Fader — om han ikke kunde erobre hans Godhed tilbage. Han omtalte ikke sin Beslutning til Doris, ikke en Gang til Rudolph, men gik langsomt med et tungt Hjærte ud til «Nizza». Hvor ofte havde han ikke ilet let og lykkelig den samme Vej!

«Nizza» laa i fuld Solbelysning, alt saa ud som i gamle Dage, og dog var alt saa fremmed

— saa forandret. Han fik Taarer i Øjnene, og Skridtene bleve langsommere. Hvor denne Gang dog var tung for ham!

Han ringede ikke paa Døren, men sprang over Hækken til Haven; her haabede han at finde Doris' Fader, han plejede altid at sidde paa Verandaen og ryge sin Pibe.

Ved Støjen, som Springet foraarsagede, saa Haase op, de blege indfaldne Kinder fik Farve; han forsøgte at rejse sig, men det lykkedes ham ikke, og hans tidligere Bleghed vendte tilbage.

Uden at give ham Tid til at sige et Ord, slyngede Meyer Armene om ham og sagde dybt bevæget:

«Fader, her er jeg, vi kunne ikke undvære Dig længere, Doris sygner hen, vor Glæde og Lykke bor her hos Dig; har vi syndet imod Dig, saa forlad os vor Synd og tilgiv os, ellers gaar vi alle til Grunde, Du selv og Moder med; frels os alle, og bliv igen den gamle velsignede Paps. Ser Du, Fader, det er jo kun mig, der er Jøde, Doris vil altid holde sin Barnetro i Ære — som jeg min, og dine Børnebørn blive døbte i deres Moders Tro.»

Haase begyndte at græde, men han stødte ikke Svigersønnen bort; han havde selv lidt saa meget, at han havde tabt Modstandskraften, og hans Kones udtærede Skikkelse, der tavs og

kærlig syslede om ham, var ham en daglig Bebrejdelse. Pludselig standsede Graaden, og han sagde med noget af den gamle Energi:

«Hvorfor bedrog Du mig, hvor turde Du fri til mit Barn, uden at sige os, at Du var Jøde?»

«Kære Fader, jeg har aldrig frit til Doris, det giver jeg Dig mit Æresord paa. Hun tog Fejl, jeg vilde kun bede hende fortælle Dig, at jeg hørte til den Nation, som Du hader, da din Hustru kom med Frokost til mig og afbrød mine Ord — det var Grunden til Doris' Fejltagelse.»

Der gik et Lysskær over Haases Ansigt, og hans Øjne, som næsten havde været udtryksløse, fik Glans. Nu var der kommet formildende Omstændigheder til en Forsoning, som han med Begærlighed greb, og han lod Naade gaa for Ret — han vilde hellere end gærne tilgive, — naar det skete uden Ydmygelse fra hans Side.

I det samme traadte Fru Haase ud, hun havde genkendt Meyers Stemme. Hun saa først paa sin Ægtefælle, og da hun havde læst i hans Øjne, favnede hun sin Svigersøn og sagde bevæget: «Hvorfor er Doris ikke med?»

«Jeg vilde forsøge at bringe hende Lykke og Fred —, en Skuffelse vilde knuse hende — derfor skjulte jeg min Gang til «Nizza» for hende.»

«Tag Vognen, Meyer, og bring hende hurtig

herud,» sagde Haase og rejste sig med sin gamle Kraft, han følte sig som genfødt.

Men hans Hustru lagde Armene om hans Hals og saa ham kærlig i Øjnene: «Det varer for længe, Haase, det er ikke værdt at holde paa tomme Former — naar den gamle Kærlighed bor i Hjærterne; lad Vognen komme for Døren, vi følge begge med Meyer for at favne vor Solstraale i hendes nye Hjem.»

Doris sad ved Vinduet og stirrede ud, Middagsbordet stod dækket, hun ventede paa sin Mand, men han blev i Dag usædvanlig længe borte.

Hendes Skrivebord stod for Pillen imellem Vinduerne, hun rejste sig og tog Forældrenes Portræt fra Bordet, dem saa hun paa saa mange Gange om Dagen, og altid med Taarer i Øjnene.

«Kære, kære Gamle, saaledes ser I ikke mere ud, I længes dog efter eders Solstraale — skønt hun har gjort Eder Sorg. I to kan ikke undvære mig — uden, som jeg, at føle Smerte.»

Med Portrætterne i Haanden faldt hun i Tanker, hun hørte ikke Vognens Raslen hen ad Stenbroen — hun saa ikke, at Døren blev aabnet, men hun hørte pludselig en graadkvalt Stemme hviske: «Doris, min lille Doris!»

«Paps, min velsignede Paps.»

Fru Haase holdt sig tilbage — hvor gærne

hun end havde stormet frem, men Paps skulde have det første Kys.

Det blev en Dag fuld af ublandet Glæde — nu først havde deres Hjem faaet Lys og Varme.

Da Aftenen kom, kom ogsaa Rudolph, men for ham var Overraskelsen ikke saa stor som for Doris; han havde Skridt for Skridt lagt Sten til Bygningen, og derfor blev hans Glæde stor ved at se Doris sidde paa Paps' Knæ, med begge Arme om hans Hals og Hovedet paa hans Skulder.

Men fra denne Dag ophørte Haase at være Antisemit, og Rudolph og han arbejdede ihærdig for at faa den umenneskelige Forfølgelse til at standse; det blev deres Livssag — skønt Resultatet af deres Anstrængelse kun var ringe.

«Lad os stifte en Forening til Beskyttelse for Jøderne,» sagde Haase, «jeg giver min hele Formue til dem — og Gud vil hjælpe os. Du véd Rudolph, at selv paa den længste Nat — følger Dag, og Retfærdighed for Jøderne kan ikke være fjærn.»

EN PEBERSVEND.

Hvor Tanken er rejsefærdig paa det mindste Vink, den mindste Hentydning, dér behøves kun en Bagatel, Duften af en eller anden Blomst, Synet af denne eller hin Fugl, strax griber den Vandrestaven og iler tyve, tredive, ja mange, mange Aar tilbage i Tiden og fremtryller blegnede næsten udslettede Minder, giver dem frisk Farve, nyt Liv.

Jeg traadte en Dag ind i min Mands Studereværelse for at sige Farvel til ham, da jeg havde i Sinde at aflægge Besøg hos nogle af vore Venner.

«Nej, se!» udbrød han smilende. «Fruen skal nok paa Visit, siden Fløjelsstykket er kommet paa.»

«Ja, Vejret er saa lokkende, min Ven,» sagde jeg ligesom undskyldende, «og Du véd, at vi længe har skyldt vore Venner et Besøg; men Du lader mig jo altid i Stikken og vælter hele Byrden over paa mine svage Skuldre.»

«Og det gør jeg med en rolig Samvittighed,» lo min Mand ondskabsfuldt; «den Slags Byrder bærer I Damer med saadan en rørende Taalmodighed. Naa, gaa saa, Barn; jo før Du gaar, jo før har jeg Dig tilbage.»

«Og det glæder Du Dig rigtig til, ikke sandt? Nej, jeg kender for godt mine Rivaler, dine elskede Bøger.»

Han truede ad mig, og jeg skyndte mig bort for lidt efter at ringe paa Postmesterens Dør.

Fruen var hjemme, saa jeg fik mig en længere Passiar, end jeg egentlig havde ønsket, og takkede Gud, da jeg endelig slap over til Justitsràadens, skønt det var at komme af Asken i Ilden; her sad de nemlig ved Kaffebordet, og jeg maatte for enhver Pris drikke med.

I et Nu havde man revet Hatten og det omtalte Stykke af mig, puffet mig hen i Sofaen, og her sad jeg forunderlig fraværende og bedøvet.

Hvad gik der dog ad mig? Hvad var det, der pludselig berøvede mig hele Indtrykket af min Omgivelse og med usynlig Magt flyttede mig mange Aar tilbage i Tiden?

Kun en let Duft af Roser og Lavendler, der slog mig i Møde fra det hyggelige Kaffebord.

Jeg forsøgte at tage mig sammen; det nyttede ikke; Stemmerne summede mig om Ørene, men lidt efter lidt løde de fjærnere og fjærnere;

jeg var langt borte og sad ved et andet Kaffebord hos Moster Trine i Saxkøbing; en ung Student stod bøjet over mig og hviskede mig i Øret:

«Bager Du saadanne Kringler, naar vi flytte til min Præstegaard, Kathrine?» Han rakte mig en Bakke med friskbagte Kringler.

Det var min Mand, den Gang en livsglad, haabefuld Rus.

«Men hvad gaar der dog ad Dem, kære! De har jo ikke rørt Deres Kaffe,» raabte Justitsraadinden mig i Øret; det hjalp ikke, jeg var og blev fraværende under hele mit Besøg: jeg var i Saxkøbing. —

«Hvad skriver vi i Dag?» raabte min Mand forbavset, da jeg traadte ind. «Er Postmesterens Kone bleven syg, Justitsraadinden død og Birkedommerens Kone begravet, siden Du allerede kommer tilbage?»

Jeg fortalte ham, hvorledes det var gaaet mig, og han forsikrede, den Slags Anfægtelser kendte Mændene ikke, det laa udenfor deres Rækkevidde; det var kun Damerne givet at tabe Hovedet blot ved Duften af lidt Roser og Lavendler.

Jeg gik gnaven bort og tænkte saa ikke mer paa den Ting. Men nogle Dage efter, jeg sad

og broderede ved Vinduet, kom min Mand pludselig ind med Brillerne skudte op paa Panden.

Saa var han rystet ud af sine gamle Folder, vidste jeg.

Han kastede sig i Gyngestolen lige over for mig, gyngede lidt frem og tilbage, saa hjælpeløs og forlegen paa mig og sagde saa pludselig spag:

«Hør, Kathrine . . .» standsede, saa ned paa Støvlesnuderne, pillede en Traad af sit Ærme og vedblev:

«Du husker nok, hvad Du forleden fortalte mig om Duften, Du véd nok?»

«Aa, jo,» svarede jeg lidt stødt. «Du lo ad mig og mente, kun Damer havde den Slags Anfægtelser.»

«Saa, mente jeg det? Hm! — Naa, jeg skal sige Dig, jeg sad før og skrev paa min Tale til paa Søndag, da Karl med et kommer ind og lægger denne foran mig paa Bordet.»

«Se, Fader!» raaber han; «den plukkede jeg ude i Skoven.»

Min Mand rakte mig en lille vild Blomst.

«Jeg kender den ikke,» sagde jeg lidt mut.

«Nej, det tror jeg nok!» udbrød han tilfreds; «den er meget sjælden her i Landet; det er først anden Gang, jeg ser et levende Exemplar af den. Men hør nu videre:

I samme Nu, Karl lægger den paa Bordet

foran mig, forsvinder Præstegaarden for mig, og jeg finder mig siddende i mit lille Værelse paa Regensen; foran mig staar min livsglade Kontubernal, Student Frederiksen, med sin aabne Botaniserkasse rakt hen imod mig.

«Du maa have dem alle, kun ikke denne,» siger han og viser mig en lille Blomst, der ligger i hans flade Haand.

Jeg vil gribe efter den, og, idet han hurtig trækker Haanden til sig, støder han til Bedstemoders gamle Ur, der staar paa Kommoden. Det styrter ned med et Brag og gaar i Stumper og Stykker.

Det var, som gik et Stik gennem mit Hjærte; for jeg havde sammenflettet Dig og Uret i min Tanke, jeg véd ikke selv, hvorledes, og nu frygtede jeg, Du vilde dø, eller det, som værre var, svigte mig.

Ser du, Kathrine, det var netop et Exemplar af denne Blomst, han holdt i Haanden . . . Ja, nu forstaar jeg din Røgelseduft fra forleden; jeg er ikke i Stand til at fortsætte mit Arbejde.»

«Naa, saa kender I Mænd dog til den Slags Anfægtelser,» sagde jeg ondskabsfuld. «Er du saa bleven troende, du gamle Tvivler?» — Jeg ruskede ham lidt i Skulderen, men gemte Blomsten i Skuffen ved min Brudekrans.

Næppe fjorten Dage efter denne lille Tildragelse sad jeg nede i Haven; der var saa svalt og skyggefuldt i Syrenlysthuset.

Sytøjet var gledet ned i Skødet, mit Blik fulgte Solstraalerne, som legede med Blomster og Blade; det var et smukt Syn.

En let Vind dryssede hvide og lila Syrener ned paa Bordet foran mig; en Bogfinke med sit brede, røde Bryst hoppede frygtløs paa Jorden lige ved min Fod, og det faldt mig ind, at Hannerne blandt Fuglene mærkelig nok ere de smukkeste.

Jeg lod Paafugle, Finker, Høns, selv Graaspurve passere Revue i min Tanke, og Hannerne vandt Sejer, ja, de maatte her kaldes det smukke Køn.

Under lignende løse, ledige Tanker blev Solstraalerne modigere og begyndte at nærme sig mit svale Skjulested. Skyggen svandt mer og mer, Varmen blev paatrængende og bragte mig i den Tilstand, vi meget ubilligt kalde tankeløs; thi et Menneske i vaagen Tilstand er aldrig uden Tanke. Jeg tænkte ogsaa, men vagt og ubestemt; Billederne formede sig i en forunderlig mat og fjærn Belysning; det var en Slags dolce farniente, min Sjæl overgav sig til, en slap Vellyst, hvor Tanken kun var oppe med halv Damp.

Jeg véd ikke, hvor længe jeg havde siddet

saaledes, da min Opmærksomhed blev vakt ved Grusets Knirken i Gangen.

Jeg saa op, min ældste Datter, Marie, kom gaaende paa sin rolige, sindige Maade. Hun havde aldrig Hastværk, om saa hele Præstegaarden var i travl Virksomhed; men vejede man hendes Gerning, havde hun, trods denne Ro, ja, maaske netop paa Grund af den, virket mer end nogen af os andre med al vor Travlhed.

Mit Blik hvilede med moderlig Stolthed paa den ungdomsfriske Skikkelse. Ja, Ungdommen er fortryllende, det føler bedst vi, der ere paa Retour.

Nu var Marie kommen lige hen til mig. Hvor hun lignede Søster Lotte! Naturligvis, da denne var i hendes Alder.

Det gyldenblonde Haar, den hvide Hud, og de store violblaa Øjne med deres rolige, frimodige Udtryk, ja, om det saa var den dybe, velklingende Stemme.

«Musiklæreren er kommen, Moder. Skal vi begynde at spille?»

«Musiklæreren!» Blodet steg mig til Hovedet; Musiklæreren og Tante Lotte — denne Sammenstilling lod min Tanke i et Nu gribe Vandrestaven og slaa en Streg over tredive Aar, der var gaaede i Sorg og Glæde; jeg var atter i København hos mine Forældre; jeg sad ved det

gamle Spillebord og skrev paa en dansk Stil. Moder syde ved det ene Vindue, Lotte, den omtalte Søster, sad ved det andet og broderede paa Betrækket til en Skammel. Det forestillede en Kat, der leger med sine Killinger, og jeg ærgrede mig altid, fordi Katten holdt Poten løftet til Slag, som dog aldrig faldt.

Saa langt havde min Tanke ført mig tilbage i Fortiden, da Marie med en lidt forundret Klang i Stemmen gentog:

«Musiklæreren er kommen, Moder! Du hørte det maaske ikke?»

«Jo, begynd blot at spille, Barn,» svarede jeg lidt gnaven; men saa faldt mit Blik paa hendes søde, forundrede Ansigt, og jeg tilføjede mildere, i det jeg strøg Haanden kærtegnende over det smukke, gyldne Haar:

«Hvor Du dog ligner Tante Lotte!»

«Tante Lotte?» spurgte hun endnu mer forbavset, og en let Rødme for over hendes Træk. «Hun er saa gammel og saa tyk,» tilføjede hun sagte og slog Øjnene ned.

Jeg maatte le:

«Ja, nu, mit Barn. Men hun har ogsaa en Gang været ung, og du ser netop ud, som hun i din Alder. Der kommer en Tid, hvor Du bliver ligesaa gammel og rimeligvis ligesaa tyk. Naa, se ikke saa forskrækket ud; Tiden er Herre,

og vi dens ydmyge Slaver. Gaa nu op og spil, Barn; i Dag følger jeg ikke med.»

Marie gik lidt langsommere, end da hun kom. Det var vist Tanken paa den slemme Tid, der truede hendes Ungdom og derfor lagde sig tyngende paa hendes Gang.

Men min Tanke fløj tilbage til Barndommen, jeg tog atter fat paa min danske Stil.

«Det ringer!» sagde i det samme Lotte.

«Det er vist Musiklæreren.» Moder løftede Øjnene et Minut fra sit Arbejde.

En let Banken paa Døren lod sig høre, og Hr. Prangel traadte ind.

Han var just ingen Adonis, med sin høje, magre Skikkelse, der ludede lidt for over. Ansigtet var langt, Kindbenene stærkt udstaaende, Hudfarven gulbleg og Haaret tyndt og lidt rødagtigt; men Øjnene var milde og dybe, bundløse, som man kalder det i Romaner, og det Udtryk passede godt til deres ubestemte Farve. Jeg fik aldrig Vished, om de vare blaa eller sorte; naar jeg var mest overbevist om, de vare sorte, erklærede Moder, de vare blaa, og den ondskabsfulde Lotte, de vare røde, skønt hun burde vide det bedst, for paa hende hvilede de oftest og længst.

Hr. Prangel havde ogsaa været Lottes Lærer, til hun blev konfirmeret; saa fik hun en finere,

der tog fire Kroner for Timen, gav hende et Kvarter og ikke lærte hende det halve af det, hun havde lært hos Prangel.

Han bukkede høflig, først for Moder, der besvarede hans Hilsen med et venligt: «Goddag, Hr. Prangel!» saa for Lottes Ryg med et af disse Blik, der gjorde mig saa tvivlsom, fordi jeg syntes, de sagde noget, jeg forstod, men dog ikke kunde forklare, og derfor ærgrede de mig; men Lotte ærgrede mig dog mer, med sin evige Kulde lige over for Prangel. Jeg maatte tænke paa «Jomfruen» med sin evige Sne, skønt der ellers var Fut nok i hende, især naar Fætter Kristian kom.

Lotte maatte have en Følelse af, at Prangel hilste paa hende; hun bevægede Hovedet let, og jeg saa en dyb Rødme farve hendes Nakke; hun glemte aldrig Hals og Nakke, naar hun rødmede.

Jeg aabnede Instrumentet, og Moder sagde:

«De maa undskylde, at vi har glemt at lade Instrumentet stemme, Hr. Prangel. Her har jo været lidt Forstyrrelse paa Grund af min ældste Datters Forlovelse.»

I det samme tabte Lotte sin Sax, og Prangel stødte til den store Mappe, hvori jeg gemte mine Noder; den faldt støjende paa Gulvet og spredte sit Indhold rundt om.

Jeg rejste mig for at tage dem op; han

havde allerede bøjet sig i samme Hensigt, men hans Hænder rystede, saa Forsøget fuldkomment mislykkedes, og jeg gik af med Sejren.

«Er De syg?» raabte jeg forskrækket over hans Bleghed; han svarede intet, og jeg begyndte at spille.

Nu aabnede Fader Døren og raabte:

«Faar jeg snart min Kaffe, Børn! Bonjour, Hr. Prangel.»

Lotte rejste sig og gik ind i Spisestuen for at ordne Kaffebordet, og da hun lidt efter igen viste sig og gav Moder et Vink, der skulde sige, Kaffen var færdig, sagde denne til Prangel:

«Nu kan De have godt af at hvile Dem lidt og drikke Kaffe med.»

Og vi satte os alle til Bordet, mens Lotte serverede den brune Nektar, der med sin behagelige Duft og hjemlige Hygge aabner vore Hjærter og gør os meddelsomme.

Hr. Prangel kom til at sande dette; han var af Naturen en meget tavs og tilbageholdende Mand; men Kaffen, Moders milde, deltagende Blik, maaske ogsaa noget inde i ham selv sprængte hans ellers saa vellukkede Hjærtedør og fik ham, til min store Forundring, til at tale mere fortrolig med os fremmede Mennesker, end han maaske nogen Sinde havde talt med sine egne, mens han havde dem.

«Véd De, hvad jeg ofte har undret mig over?» sagde Moder pludselig og lod sit Blik deltagende hvile paa hans bøjede Skikkelse. «At De, som har saa gode Indtægter, ikke gifter Dem, i Stedet for at føre saa trist og ensomt et Liv.»

«Gifte mig?» spurgte han lidt ironisk efter en Pavse. «Naar alle giftede sig, blev der jo ingen gamle Jomfruer og Pebersvende at more sig over, og hvem skulde saa tage den Gerning op, gifte Folk maa lade ligge?»

«De vil vel ikke fortælle mig, det er for at tage den op, De bliver ugift?» spurgte Moder tvivlende.

«Paa ingen Maade! Der er ikke mindste Spor af en Filantrop hos mig. Jeg er fra Top til Taa et Hverdagsmenneske, saa lille, at jeg kun forstaar at lide, ikke at kæmpe.»

«Men saa bør De netop gifte Dem!» sagde Moder overbevisende. «Der vil komme en Tid, da De vil angre ikke at have gjort det. Stol paa mit Ord; jeg har set saa mangt og saa meget i mit Liv.»

«Det er nu en Gang min faste Beslutning at hylde den ugifte Stand. Jeg har naturligvis af og til Anfægtelser i den Retning; men det ender dog altid med, at jeg fremdeles bliver

Pebersvend, fordi . . . nu fordi jeg, som saa mange andre, har min lille Historie.»

«Deres lille Historie!» Moder satte sig til rette paa Stolen. Prangel tog en Mundfuld Kaffe og sagde derpaa mildt afvisende:

«Ja, uden al Interesse for andre.»

Moder saa lidt skuffet ud, og Lotte kastede et halv medlidende, halv trodsigt Blik til ham.

«Nej, jeg gifter mig aldrig!»

«Aldrig! De er for ung til at gøre et saadant Løfte.»

Moder rystede misbilligende paa Hovedet.

«Det har jeg ofte sagt mig selv, kære Fru Berg; men hvad nytter det; en elleskudt kommer aldrig i Havn. Man hører jo nok tale om Fornuftgiftermaal, og af og til faar jeg mig selv til at tro, det maaske var klogt at slaa ind paa den Vej. Men det er kun om Dagen, naar Solen skinner, og der er Fuglesang og Liv rundt om mig; om Aftenen derimod, naar jeg gaar hjem til mit ensomme Kammer og tænker mig et saadant Fornuftansigt komme mig i Møde og med kold Stemme byde mig Godaften, gyser det i mig; jeg er en varmblodet Enthousiast og intet Amfibie, trods mit rolige Ydre; jeg trænger til at være under en sydlig Breddegrad, ikke mellem Nordpolens Isflager. Alt eller intet er mit Valgsprog.»

«De har forandret Dem meget, siden vi først lærte Dem at kende,» udbrød Moder forbavset; «det er Indflydelsen af det ensomme Liv, De lever.»

Prangel blev blodrød, men strax efter ligbleg, og Lotte spurgte Moder lidt mal-à-propos, om hun ønskede mer Kaffe, skønt hendes Kop næsten var urørt.

«Forandret mig har jeg ganske vist; men Tiden er heller ikke gaaet let hen over mig; jeg maa vel kaldes gammel, trods mine Aar; man modnes jo ikke altid efter Aarene, men efter det Liv, man fører.

Det er for Resten smukt af Dem, Fru Berg, at vise mig, en fremmed, saa megen Interesse; der er ellers kun ét Væsen, der viser mig lidt Godhed, nemlig min gamle Værtinde, hos hvem jeg har bot, siden mit ottende Aar. Hun giver mig al den Kærlighed, hendes indtørrede Hjærte har at give, og til Gengæld sætter jeg hendes Taalmodighed paa en haard Prøve, da hun er meget snakkesalig og gærne vil have sig en lille Passiar, naar hun om Aftenen bringer mig Teen ind, og jeg derimod som oftest ikke er oplagt til at høre paa hende. Saa bliver hun for Alvor vred og kalder mig en Egoist, en Særling og jeg véd ikke hvad.»

«Ja, Pebersvende er altid mer eller mindre

egoistiske,» sagde Moder bestemt. «Det er netop derfor, jeg har imod Standen; og jeg synes, De, som kommer i saa mange Huse og ser saa megen Kærlighed mellem Mand og Hustru og Forældre og Børn, maatte fristes til at gifte Dem.»

Et lille Smil gled over Prangels gustne Træk og han svarede ikke uden et fint Anstrøg af Satire:

«Jeg maa med Skam tilstaa, at Fristelsen ofte drager mig over paa den modsatte Side. Jeg kommer, som De meget rigtig bemærker, i mange Huse og ser meget, ja, meget mer end man burde lade mig se. Er jeg én Gang om Ugen saa heldig at komme i et Hus som dette, hvor Medlemmerne synes at elske og, det være sagt med Eftertryk, agte hverandre, saa kommer jeg maaske Resten af Ugen i Huse, hvor Ægtefolkene leve i Uenighed, medens Børnene indbyrdes kives og ere ubeskedne og ulydige mod deres Forældre.

Naa, er et saadant Hus det sidste, jeg har været i, maa jeg tilstaa, jeg vender hjem til mit Kammer med let Sind, tager Trappen i nogle Spring, medens min Værtinde, som kender min Maade at komme hjem paa, aabner Døren og siger:

«Se, det maa jeg lide! De fløjter formelig.»

Og den Aften faar naturligvis hendes Passiar ingen Ende. Jeg lader hende taalmodig sluse ud med alle sine gamle kendte Historier. Hun spiller paa sin Fløjte, jeg paa min:

«Jeg er fri!» jubler det i mig. «Der er ingen Kone, der fordrer Umuligheder af mig; ingen Børn, der ser surt til mig, fordi jeg ikke vil gøre dem til Pyntedukker og Modejunkere og mig selv til en Bedrager. Og paa den anden Side — kender jeg mig selv? Vilde jeg maaske blive en Tyran, et hjærteløst Uhyre som han, der i Dag stod bandende og skældende lige over for den lille frygtsomme Kone?

Hun saa ud som lutter Mangel og Sult, mens han bugnede af indbildt Storhed og Vellevnet.

Her lever Du i uforstyrret Ro; der er ingen, Du kan gøre Uret imod, og ingen kan gøre Dig Uret. Lykkelige Mand, Værelset er dit!»

Prangel kastede et triumferende Blik rundt paa os alle; men længst hvilede det paa Lotte, der saa ud som en Svane, rustet til Kamp. Saa sænkede han atter Blikket og rystede sørgmodig paa Hovedet.

«Ja, paa saadan en Aften er jeg Sejerherre! Men har jeg sidst været i et Hus som dette,» han saa sig om i det hyggelige Værelse, «saa vender Bladet sig; jeg samler ethvert lille Træk

af Omtanke og Kærlighed, som jeg bliver Vidne til; intet gaar ubemærket forbi mig, om det saa er Solstraalerne der henne i Vinduet, der falde varmende over Blomsterne, som en omhyggelig Haand har drejet netop saaledes, at de maa skinne paa Knopperne og udfolde dem.

Jeg forstaar det mindste Vink, intet er spildt paa mig: Lænestolen henne i Krogen, der er trukken paa skraa, saa at Fader ikke generes af de samme Solstraaler, naar han hviler efter Middagen; det lille Bord med Tobakskassen, der er sat ikke for nær og ikke for fjærnt, men akkurat saa han uden Besvær kan naa den, naar han vil stoppe sin Pibe.

Skamlen under Moders Sybord og Trøsteren, der er bunden saa højt, at hendes Hoved kan ligge behageligt paa den . . . Jeg ser det alt til Sorg og Glæde for mig selv. Saa gaar jeg hjem langsomt, træt, udmattet. Jeg ringer paa Klokken, endelig lukker min Værtinde op og siger med et surt Ansigt:

«Naa, har De nu igen spist Faarekyllinger den hele Dag?»

«Lad det være godt, det forstaar De Dem ikke paa,» svarer jeg og gaar ind i min triste Hule. Jeg tænder ikke Lys, hvad skulde jeg med det! Det spreder Tankerne, og jeg vil samle mine. Jeg tager alle disse Smaatræk frem,

der siger saa meget til den, der savner og længes, danner en Tonestige af dem og spiller de forunderligste Melodier; jeg er Midtpunktet i dem alle, hver Tone drejer sig om mig, jeg vil strax gifte mig, men . . . med den jeg elsker.»

Han lod Haanden glide over Panden, som smertede den ham: «Her er Bommen! Jeg er igen ene i mit mørke Værelse.

«Lys!» raaber jeg til min Værtinde, og saa hamrer jeg løs paa mit ulykkelige Klaver, mens Beboerne oppe og nede og paa Siden af mig sende Bud, at Klokken er et, om de maa faa Lov at sove.»

Moder rystede paa Hovedet og saa med inderlig Medynk paa den unge Mand, og Lotte — jeg tror endnu den Dag i Dag, hun havde Taarer i Øjnene.

«En Gang i forrige Uge,» vedblev han, uden at se hverken til den ene eller anden af dem, «kom jeg rigtig lykkelig hjem; ja, nu faar De virkelig Grund til at kalde mig en Egoist, kære Fru Berg; men Sandheden maa frem; en lille Stump Lykke drev sit Spil inden i mig; jeg havde nemlig faaet Bugt med en af mine værste Elever i et af de ubehageligste Huse, jeg nogensinde har kendt. Min Værtinde modtog mig med aabne Arme, truede ad mig og sagde:

«Se se, «den tapre Landsoldat», det maa jeg lide!»

Jeg kastede mig rigtig magelig i min Sofa, stoppede mig en Pibe og dampede, som kun en Pebersvend kan faa Lov at dampe.

Lidt efter bankede det paa Døren, og ind traadte min Barndomsven, Mægler Kopi.

«Godt du kom!» raabte jeg glad. «Nu skal vi have os en fornøjelig Aften. Du bliver naturligvis og drikker Te med mig; for jeg er i et glimrende Lune, og det kan vare længe, før jeg bliver det igen.»

«Uden Tvivl!» svarede han lidt spydig, skønt han er det godmodigste Menneske under Solen. «Men trods denne fristende Omstændighed, kan jeg ikke opfylde dit Ønske; jeg har nemlig lovet min Kone og Børnene at drikke Te med dem.»

Nu har jeg aldrig besøgt ham, siden han giftede sig; han ser mig for lykkelig ud, og jeg vil ikke lære hans Familie at kende; hvorfor skal jeg pine og plage mig selv.

«Aa, bliv,» sagde jeg; «Du taler jo saa tit om, at din Kone er en Engel; bevis det nu, lad hende i Aften vente forgæves. Det er sandelig ingen stor Prøve at sætte en Engel paa.»

«Og jeg er vis paa, hendes Taalmodighed vilde bestaa den,» svarede han med Overbevisning. «Men det er imod mit Princip; jeg bryder

ikke mit Ord, selv i Smaating, enten det saa er lige over for min Kone eller fremmede. Hvem kan vente Ordholdenhed hos et Menneske, der ikke en Gang er ordholdende mod sine nærmeste.»

Vi kæmpede endnu en Tid, til jeg endelig vandt Sejer ved at pirre ham med, at han var bange for sin Kone. Saa blev han, men paa den Betingelse, at jeg skulde følge ham hjem og blive staaende paa Trappen, for at være Vidne til, hvorledes han blev modtaget af sin Familie.

Vi tilbragte en rigtig behagelig Aften, opfriskede alle vore Barndomsminder fra den Tid, da vi bode Dør om Dør, og begges Forældre endnu levede.

Saadanne Aftener tilbringer jeg ikke mange af, men Klokken ti rejste han sig og tog sin Hat.

«Allerede!» spurgte jeg forsagt; det nyttede ikke; han vilde gaa, og saa gik vi.

Alt som han kom nærmere sit Hjem, mærkede jeg, hans Skridt blev hurtigere og hans Tale mer afbrudt.

«Han er dog bange!» tænkte jeg triumferende. De onde Instinkter har vi jo nok af. Til sidst blev han ganske tavs, og da vi naade Huset og kom ind i Gadedøren, sagde han blot:

«Staa der, nej op i Krogen, stakkels Pebersvend!»

Jeg krøb op i Krogen med en vis Tvivl.

Jeg ventede, trods hans urokkelige Tillid, et Lyn, et Skrald, et, jeg véd ikke hvad; men næppe gav hans Trin Genlyd paa Trappen, før en Buldren af smaa Fødder lod sig høre over mit Hoved. I det samme blev Døren reven op, og friske, glade Børnestemmer raabte:

«Er det Dig, Fader! Aa, som vi har ventet paa Dig.»

Og der blev en Omfavnen og Kyssen paa Trappen, saa jeg trode, de havde revet ham i Stykker.

«Hvor er Moder!» hørte jeg ham sige med halvkvalt Stemme.

«Her, min Ven!» svarede en blid Røst. «Jeg kan jo ikke komme til for de smaa. De bad om at blive oppe, til Du kom hjem, og nu belønner de mig ved at tage det første Kys, som jo dog med rette tilkommer mig.»

Saa hørte jeg et glad Latterkor, Børnene buldrede ind, Døren blev smækket i, og jeg stod ene tilbage i Mørket.»

Prangel tørrede sin Pande; han var bleven varm af den usædvanlig megen Tale. Moder sukkede dybt, og Lotte rejste sig for at lade Rullegardinet gaa ned; Solen skinnede lige ind.

«Men jeg sidder og opholder dem!» sagde Prangel paa sin sædvanlige stille Maade, i det han rejste sig. «Jeg véd sandelig ikke, hvad

der er gaaet ad mig; jeg plejer ellers ikke at være saa talende. Tilgiv, det kom saadan over mig.» —

Her blev jeg afbrudt i mine Minder ved et Hop og en forøget Blomsterregn over mit Hoved. Jeg fór forskrækket op og saa min sortøjede Drengs blussende Ansigt titte frem mellem Grenene.

«Blev Du bange, Moder? Det var kun mig, der trak en Gren ned i Forbispring.»

I det samme kom min Mand gaaende med Piben i Munden og en Bog i Haanden.

«Hvor Du ser betænksom ud!» sagde han smilende.

Jeg rejste mig, lagde begge Arme om hans Hals og udbrød med Overbevisning:

«Lykkelige Mand!»

Han tog Piben af Munden, saa forbavset paa mig:

«Hvad mener Du?»

«Lykkelige Mand, at Du ikke er Pebersvend!» sagde jeg leende.

ELLEN.

«Gud velsigne Dig, Hans, Du er dog en hjærtensgod Dreng!»

«Snak, Mo'er Inger! Det havde jo Ellen gjort, dersom» . . . her fik Drengen Taarer i Øjnene.

«Jeg forstaar Dig,» sagde Mo'er Inger medlidende; «Du véd jo nok, min Dreng: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet.»

«Jo,» svarede Drengen tankefuld, «og dog forstaar jeg ikke, hvorfor Mennesket, som vor Præst kalder et Guddomsværk, er saa forgængeligt. Se blot den gamle Herregaard! Mo'er fortalte ofte, den var et Par hundrede Aar gammel, og den staar endnu, skønt den kun er Menneskeværk, mens Mo'er derimod maatte dø og lade mig ene tilbage.»

«Det var da en sær Tale for en Dreng paa fjorten Aar!» udbrød Mo'er Inger betuttet. «Præsten vil bedre vide at svare derpaa, end jeg. Men hvad Gud gør, véd Du, er godt gjort, enten

det er i stort eller smaat; om det tør og kan vi Mennesker kun have én Mening og det en god en. Vel er det sandt, at Herregaarden kun er Menneskeværk; men hvem gav Mennesket Evne og Kræfter til at fuldføre det, uden netop han, hvis Gerning Du anker paa; har Herregaarden staaet i hundrede Aar, er det ham til Ære!

«Tror I virkelig det, Moer Inger?» spurgte Hans tvivlende. «Saa var det vel ogsaa ham, der gav Jer den Tanke at tage mig, da Mo'er døde?»

Vist var det ham, Barn, hvor kan Du tvivle derpaa! Sad jeg ikke og tænkte, hvad der skulde blive af Dig; rige Folk er der nok af; men om de har Hjærtelaget, det er det, det kommer an paa. Og saa var det med ét, som gik der et Lys op for mig og jeg saa Ordene:

«Sandelig siger jeg eder: hvad I have gjort mod en af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig.»

Og det, min Dreng at gøre noget for ham, det var saadan en stor Tanke, at jeg skyndte mig ind at hente Dig, at ingen skulde komme mig i Forkøbet. Ja, Du ser nok, alt det gode kommer fra Vorherre og det onde fra Djævelen.»

«Djævelen, ham er jeg bange for; jeg forstaar ham slet ikke.»

«Det er ogsaa det samme, lad blot Præsten om det; han er Manden for det hele.»

«Præsten siger selv saa meget, ingen kan forstaa,» mente Hans forsagt. «Da Mo'er var død, talte han, som var det en stor Velgerning af Vorherre; han glemte rent mig, som ingen brød sig om uden I, Mo'er Inger. Men da saa hans egen lille Dreng døde, var han lige ved at gaa fra Sansen og maatte rejse af Landet for en Tid. Jeg husker det, for Mo'er gik til Haande ved Begravelsen.»

«Hans! Hans!» lød i det samme, og Døren blev smækket paa vid Gab. «Bine er løben sin Vej! Kom ud og hjælp mig at fange hende igen. Hvor Du ogsaa er sær, sidde i den varme Stue, mens alt er saa friskt her ude. Kom, ellers løber Bine bort.»

Og Hans var ude ad Døren i et Nu.

Hvor der var friskt! Ellen havde Ret; en liflig Regn havde forskønnet alt. Der laa Lynghøjen beskinnet af den nedgaaende Sol, medens Fuglene jublede og Solstraalerne end ikke forbigik den faldefærdige Hytte, men gav den et prægtigt, gyldent Skær.

Oppe paa Toppen af Højen stod den oprørske Bine og rystede sit Hoved med en trodsig Mine, der tydelig nok sagde:

«Kom og hent mig, om I kan!»

Ellen gjorde ogsaa det ene modige Forsøg efter det andet for at komme til den elskede Ged, men forgæves; Højen var stejl, og Regnen havde gjort Grønsværen glat, saa hun faldt ned hver Gang, hun var kommen et lille Stykke op.

«Naa, er Du der!» raabte hun fortørnet. «Nu har Bine allerede naat Toppen, og jeg kan ikke faa fat i hende. Hvor jeg ser ud! Der vanker nok Skænd af Mo'er Inger. Bine! Bine! Du skal ha'e Prygl, skal du.»

Men Bine stirrede ligegyldig ud over Højen, som hverken saa eller hørte hun Smaafolkene der nede.

Hans betænkte sig ikke, men klavrede op, i det han holdt sig fast baade med Hænder og Fødder. Han var ikke længe om at naa Toppen, og endnu mindre Tid brugte han til at komme ned igen med den modstræbende Ged.

«Er Du endelig der, Bine!» raabte Ellen, uden at yde Hans den mindste Tak for sin Ulejlighed. «Fy, skam Dig! Næste Gang vanker der Dask, maa Du tro. Saa, nu vil jeg selv op og se Solen gaa ned. Er Du med, Hans?»

«Du naade det jo ikke før,» sagde Hans, «det er bedre at vente til en anden Gang.»

«Saa? Men jeg vil nu se Solen gaa ned oppe fra Højen.»

Hans smaalo ved sig selv og fulgte tavs sin lille Plejesøster; han naade Toppen i en Fart, men Ellen faldt ned saa hurtig som hun klavrede op.

«Skal jeg komme og hjælpe Dig?» spurgte han; men den trodsige Pige var for stolt til at modtage hans Hjælp, og Hans blev, hvor han var, medens hun gentog sine frugtesløse Forsøg paa at naa ham.

Endelig blev hun træt og vred; hun holdt saa meget af at se Solen gaa ned, det tog sig saa smukt ud fra Højen. Saa satte hun sig paa en Sten og begyndte at græde.

«Du græder!» raabte Hans forskrækket, og en, to, tre, var han nede og sluttede hende i sine Arme. «Græd ikke, Ellen, det skær mig i Hjærtet. Kom, jeg skal hjælpe Dig; jeg gør det saa gærne. Naa, vær nu ikke stædig, ellers gaar Solen ned.»

Ellen rejste sig, strøg Taarerne bort med de smudsige smaa Hænder, saa hele Ansigtet blev sort, og fulgte med Hans, der, efter nogle mislykkede Forsøg, fik hende velbeholden op.

«Ser Du den?» hviskede hun og holdt Aandedrættet tilbage. Men Hans svarede ikke, og

begge stirrede i tavs Beundring paa den nedgaaende Sol.

Hvor den var stor! Hvor lysende!

Saa døde dens Straaler hen en efter en, til den pludselig sank for Børnenes blændede Øjne, og Ellen raabte:

«Bliv!»

Hvor ofte i Livet raabe vi ikke saaledes forgæves: «Bliv!»

Aarene gik.

Hans og Ellen var nu voxne og holdt inderlig af hinanden, skønt de altid vare uenige.

Ellen var bleven en smuk Pige, munter og livsglad; alle de unge Karle sværmede om hende. Hans var en af de vakreste Knøse, man kunde se, men mer stille og tilbageholdende end hans Kammerater, især lige over for de unge Piger, noget, disse just ikke syntes om; dog, han var saa ærlig og trofast, og de følte alle, der var noget hos ham, som de manglede.

Ingen følte det mer, end netop Ellen, skønt hun var den, der mindst vilde tilstaa det.

«Han er ikke bedre end alle vi andre!» sagde hun harmfuld til sig selv, «jeg véd det, jeg har kendt ham fra Barn.»

Men Mo'er Inger havde store Tanker om Hans, og alt som hun blev ældre og svagere, gjorde hun mer Væsen af ham, som Ellen sagde til sine Venner, naar hun var rigtig vred paa ham; hun vidste ikke selv hvorfor.

«Du siger, Du holder af ham,» sagde Mo'er Inger utaalmodig en Aften, Ellen sad og beklagede sig over, at han ikke havde danset med hende, da de var til Gilde hos Naboens, «men Du viser det aldrig i Gerningen. Efter mit Skøn, gør Du alt, hvad Du kan, for at ærgre og drille ham, som kendte Du ikke hans Tanker om Dig. Du er ham ikke værd, Ellen, det siger din egen Moder.»

«Er jeg ham ikke værd, saa trænger jeg heller ikke til ham,» svarede Ellen stolt. «Naar alt kommer til alt, er han kun en fattig Tjenestekarl, der maa slide og slæbe hos Herremanden for hver Øre, han faar, medens jeg kender dem, som har Foden under eget Bord, et Bord, der kan blive mit, hvad Øjeblik jeg vil.»

«Ja, saadan hedder det nu; men stræk Haanden ud, og Visen faar en anden Lyd. Stol ikke paa den Slags Løfter, mit Barn; lige Børn lege bedst, og Du og Hans passer sammen, hvad de ydre Ting angaar; men bliver der Tale om Hjærtelaget, staar Du langt under ham. Det er min største Sorg.»

«Den skal Du saamænd ikke have for min Skyld!» raabte Ellen harmfuld. «Fra i Dag er Hans fri for mig; jeg kan nok faa en Mand uden ham, og han maa da vinde Piger i Flæng, mageløs som han er.»

«Ellen, Ellen, sig og gør ikke noget, Du vil angre for sent!»

«Angre! Den Dag kommer ikke, hvor jeg angrer noget lige over for ham.»

«Taler I om mig?» spurgte Hans, som netop traadte ind.

«Moder og jeg havde, som vi plejer, en Strid om Dig,» svarede Ellen vred. «Men det faar vel ogsaa Ende. Gaar Du med til Gilde i Aften? Ikke for det, jeg kan godt undvære Dig, især siden i Gaar, da Du dansede med hver og en, kun ikke med mig.»

«Kun ikke med Dig! Hvorledes var det muligt, som Du var omgærdet af andre Karle? Men lige godt gjorde jeg mit for at splitte dem ad og komme til Dig; men da jeg saa, Du stod i Lcdtog med dem, fandt jeg, jeg var mer værd end som saa.»

Ellen lo, saa hun fik Taarer i Øjnene.

«Kan Du ikke forstaa Spøg! Du er altid saa alvorlig, og det klæder dig saa morsomt at se vred ud; derfor pustede jeg til Ilden, uden at

mene noget ondt med det. Naa, hvad bliver det til, gaar Du med?»

«Jeg véd ikke rigtig; jeg har saa ofte været med paa den Maade, at jeg snart synes, det kan være nok.»

«Som Du vil, saa gaar jeg ene! Det er vel ogsaa bedst, da jeg har bortlovet alle Danse paa den første nær, som jeg havde gemt til Dig.»

«Til mig?» spurgte Hans bevæget. «Godt, saa gaar jeg med! Den Dans, Du byder mig af fri Vilje, kan jeg ikke modstaa.»

«Lad os saa gaa, det er allerede sent. Godnat, Mo'er Inger! Lad nu Grillerne fare; Hans og jeg kan dog aldrig blive andet end gode Venner.»

«Gud give det!» sukkede Mo'er Inger og saa urolig efter dem.

Der var Liv og Lyst, da de naade Gaarden, hvor Gildet stod.

Hans og Ellen blandede sig strax mellem de dansende, og nu var Ellen lutter Smil og Glæde; her var hun i sit Element, det saa man nok.

Men Dansen fik kun altfor snart Ende; Ellen var tabt for Hans Resten af Aftenen, det vidste

han saa godt. Men før han overlod hende til disse Mennesker, han næsten begyndte at hade, vilde han gærne høre et trøstende Ord, der kunde sikre ham det, der var ham kærest paa Jorden.

«Ellen,» sagde han og trak hende ud i den dejlige Sommeraften, «før Du igen gaar ind til disse Bier, der suger Honning af min søde Blomst, sig mig saa et Ord, der kan overbevise mig om, hvem Du vælger, en af dem eller mig.»

«Siden Du vil det, løber Du sagtens af med mig, før jeg ser mig rigtig om. Stakkel, det er værst for Dig selv,» sagde Ellen, halv alvorlig, halv spøgende.

«Er det dit Alvor og ikke løs Tale?» spurgte Hans med undertrykt Glæde.

«Løs Tale, under aaben Himmel med Stjærnerne til Vidne!» udbrød Ellen troskyldig.

«Gud velsigne Dig, min Pige, nu er alt godt. Jeg er saa glad, som havde Du givet mig et Kongerige;» han slog Armen dristig om hendes Liv.

«Har Du faat det tit, siden Du kender det saa godt?» lo Ellen.

«Men nu maa jeg ind; Aftenen gaar kun altfor hurtig, naar man danser. Skade Du skøtter saa lidt derom! Husk nu, jeg ikke har en eneste Dans mer til Dig i Aften. Det sagde jeg Dig forud, saa det nytter ikke at blive vred.»

«Blive vred! Som kunde jeg blive vred for noget i Aften.»

Saa gik hun ind; men Hans blev tilbage; han satte sig paa en Bænk i Syrenlysthuset og tænkte paa, hvor inderlig han havde elsket hende, siden de vare Børn; og nu endelig havde hun givet ham sit Ord, vel ikke paa den Maade, han havde ønsket, men paa hendes Vis, og det maatte han jo nøjes med.

Medens han saaledes sad i sine egne Tanker, kom to af Bønderkonerne ud i Haven for at trække frisk Luft og satte sig paa en Bænk bag ved Lysthuset.

«Det er underlige Tider, man lever i,» sagde den ene.

«Saadan en Ungdom! Naar jeg tænker paa mig selv som Pige og saa ser mig om blandt disse Pyntedukker, saa faar jeg rigtignok slemme Tanker.

Se nu blot til Ellen, hvor ilde hun ter sig! Snart smisker hun for den ene, snart for den anden af de unge Karle, og sværme gør de jo ogsaa om hende som Fluer om Sukker. Endda skal det undre mig, om en eneste af dem vil hende noget, naar det kommer til Stykket.»

«Det bli'er knap nok,» sagde den anden; «hver vil helst ha'e en frisk plukket Rose af

Busken og ikke saadan en, som er gaaet fra Haand til Haand.»

«Og dog er din Erik en af de ivrigste Myg til at brænde sig i Lyset.»

«Erik er Gaardmandssøn, det passer sig ilde for ham at tænke paa Smaafolks Barn. Han fjaser kun med hende; det tager han ingen Skade af; det er værre for Pigen og ham, der en Gang skal føre hende til Huse.»

«Til Huse! Ja, Gud véd, hvad Slags Hus det bli'er. Mo'er Inger bryder sig heller ikke om noget, naar hun blot kan sidde og lude over Rokken. Nej, havde det været min Datter, hun havde faaet en Ufærd, det er vist. Og endda er der en, som vil have hende og sige Tak til.»

«Du mener Hans fra Herregaarden! Naa, Krage søger Mage, siger man jo for et gammelt Ord; de er begge fattige som Kirkerotter; det passer godt sammen.»

«Da mener jeg, Hans er mere værd end at kastes bort til hende.»

«Mener Du det! Ja, man ymter jo om, at din Datter Karen har et godt Øje til ham.»

«Karen, glemmer Du nok, er Gaardmandsdatter. Hun sidder højere, end at saadanne Smaafolks Barn kan naa hende. Ja, jeg gaar ind, jeg faar saadan Gigt i mit Hoved.»

De gik ind; men Hans blev tilbage. Han

sad med Hænderne haardt sammenknugede. Saaledes havde de plukket hans Blomst Blad for Blad.

Hvad havde de ladet tilbage?

«Det maa have en Ende!» sagde han bestemt og rejste sig. «Jeg vil tale med hende endnu i Aften. Nej, i Morgen vil hun maaske før tage mod Fornuft.»

«Ellen kan være god nok,» sagde Mo'er Inger, da hun og Hans sad ene i Hytten. «Som jeg siger, hun kan være god nok, naar Du blot forstod at tæmme hende; men der skorter det. Underlig nok, at Du, som ellers er saa flink en Knøs, ikke kan faa Greb derpaa.»

«Hvor skulde jeg det,» svarede Hans forknyt, «naar I, der er hendes Moder og har Myndighed over hende, ikke kan. Men som det gaar, kan det ikke blive ved, derfor har jeg bestemt at tale med hende; saa faar vi se, hvad Enden bliver.»

«Det var en god Beslutning; hold fast paa den og tal, saa der er Fynd og Klem i det; ellers nytter det ikke. Man maa tage Mod til sig, naar man vil gribe en Tyr ved Hornene.»

Hans smaalo ved sig selv; hans lille, vævre

Ellen en Tyr. Det var dog for gal en Lignelse. Saa tog han sin Hue og gik for at møde hende. Han kom ikke langt, saa hørte han en munter Stemme, der raabte:

«Se, Goddag, Hans! Har Du endelig sovet Rusen ud? Du kommer vel hjemme fra?»

«Saa omtrent; men hvad Rusen angaar, maa jeg vel før spørge, om Du har sovet den ud, Ellen?»

«Jeg véd ikke af nogen Rus at sige; det skulde da være, fordi jeg talte over mig til en vis en.»

«Talte over Dig! Er det dit Alvor, Ellen?»

«Om det nu er det, véd jeg ikke; men jeg tror, det kan gaa saa galt, at det bli'er det.»

«Du er nok ikke kommen rigtig til Dig selv efter Gildet. Var det anderledes, maatte jeg tale et Par Ord i Alvor med Dig.»

«I Alvor! Gud forbyde det, Hans; jeg véd intet værre, end naar Du taler i Alvor. Gør Dig endelig ingen Ulejlighed; Du véd, min Taalmodighed er ikke af Smedejærn.»

«Min heller ikke, begynder jeg at forstaa!» svarede Hans og blev blussende rød. «Det var netop det, jeg vilde fortælle Dig, hvis Du kan lægge lidt af Spøgen til Side, saa Du er i Stand til at høre paa mig i Alvor.»

«Jeg skal maaske have Skænd og Bebrejdelse,

fordi jeg morer mig lidt i denne Tid!» udbrød Ellen stolt. «Men hvis jeg nu ikke vil høre derpaa?»

«Det bliver din Sag, min Sag er det at tale.»

«Naa, skynd Dig saa, kom med det alt paa én Gang!»

«Det er lettere sagt end gjort, især naar Du gør Dig færdig til at høre paa mig med en saadan Mine. Kan Du da ikke forstaa, at Du ikke kan blive ved, som Du er begyndt?»

«Den Mening er jeg selv af, hvis der er Tale om den Begyndelse, jeg har gjort med Dig, Hans.»

«Det er netop den, Talen er om!»

«Saa kan vi snart faa Rede paa den Sag; man skal aldrig begynde bedre, end man kan ende. Jeg har begyndt for godt med Dig, derfor er jeg bange, Enden bliver ilde. Har Du saa mer at sige?»

«Maaske Du mener, Du har begyndt for godt; jeg tænker, Du har begyndt slet, og hvis Enden skal ligne Begyndelsen, er det bedre, vi to ikke mødes mer.»

«Nej, vil man høre, der er jo ordentlig Mening i din Tale! Altsaa, jeg har begyndt slet, og nu kommer det an paa, hvorledes jeg vil ende; er det ikke det, Du vil vide Besked om?»

«Netop! Jeg vil ikke blot vide Besked derom; men jeg vil have et bindende Løfte, der ikke lader sig bryde i Ny og Næ, men staar fast baade i Regn og Solskin. Forstaar Du da ikke, der er noget, der hedder Alvor i Livet, noget, der er helligt, og at dette noget maa findes imellem os, hvis vi to skal blive ét baade i Sorg og Glæde; ét, naar alt andet splittes ad og ramler sammen? Se ikke saa trodsig og overmodig ud, Ellen; findes der noget virkelig godt i dit Hjærte, saa lad det komme frem nu. Du véd jo nok, ethvert Menneske har en Stund i sit Liv, hvor det kan gribe Lykken og holde fast paa den; men gaar Stunden ubenyttet hen, kommer den maaske aldrig mer igen. Denne Stund er nu kommen for os, jeg føler det. Lad os derfor gribe Lykken, lad os holde fast paa den, før det er for sent. Lov mig, at Enden skal blive bedre end Begyndelsen, og ingen Magt, jeg kan fortrænge, skal skille os ad. I modsat Fald, gaar jeg til Søs, og det skal vare længe, før Du ser mig igen.»

Ellen stod tavs med Ansigtet skjult i Hænderne. Store Taarer piplede frem mellem Fingrene, men hun svarede ikke et Ord.

«Ellen!» raabte Hans angestfuld, «sig blot et eneste Ord, der kan tilfredsstille mig. Véd Du da ikke, hvor ulykkelig, Du gør mig med

dit letsindige Væsen lige over for Karle, der ikke er værd at løse din Skorem? Hvorfor lader Du, som dit Sind staar til en og hver, kun ikke til den, Du har givet dit Ord, og, jeg tror forvist, dit Hjærte? Hvorfor gør Du et Vrængebillede af Dig selv og giver Sladderen tusende Tunger at løbe med, saa man baade kan blive rød og hvid ved at høre Dig taget under Behandling af andre Kvindfolk? Tag dog Mod til Dig og bliv Dig selv; ryst alle disse laante Pjalter af Dig og lad Dig se, som Du virkelig er, men som Du med Djævelens Vold og Magt ikke vil være.»

«Ikke vil være! Hvor Du taler, som kendte Du mig ud og ind, skønt du ikke véd noget om det Væv, der indspinder mig, saa jeg næppe kan finde mig selv, men hvert Øjeblik maa spørge:

«Er det ogsaa mig?»

Kan jeg da være anderledes, end jeg er? Har jeg ikke forsøgt det i det uendelige? Hvad nytter det, det er som en usynlig Haand trak mig til Afgrunden, trods alt, jeg kæmper imod. Ja, vidste jeg, jeg maatte der ned, naar jeg ikke holdt igen, saa kom jeg der dog saa vist, som var jeg der allerede. Jeg siger, jeg kom der ned trods Dig, trods Mo'er Inger, trods mig selv. Forstaar Du! Det er den rene Sandhed.»

«Er det Sandhed, saa hjælpe Dig Gud, jeg kan ikke; jeg har kæmpet nok, og altid har jeg

trot, hvert Menneske havde en Vilje at staa imod med, naar det var ærlig ment. Du, Ellen, har ogsaa en, i al Fald, naar det gælder ondt, det har Du ofte nok vist; vis det nu ogsaa en Gang til det gode. Staa imod, saa bliver jeg her og rækker Dig Haanden, en Haand, Du kan stole paa; men vil du ikke tage Dig sammen, saa maa alt være forbi mellem os.»

«Du har Ret!» sagde Ellen og rejste sig fra Lyngtuen, hvor hun sad. «Nu har Du lukket op for mine blinde Øjne, og jeg ser tydelig, vi to passe ikke sammen. Mo'er Inger har tit nok sagt, Du var meget bedre end jeg, men den Gang trode jeg hende ikke. Nu tror jeg det, derfor maa vore Veje skilles. Lige Børn lege bedst, har jeg hørt, fra jeg ikke var større end saa — og at det er sandt, forstaar jeg nu. Men for min Skyld skal Du ikke miste din gode Tjeneste og drage ud paa Havet, Gud forbyde det! Bliv Du, hvor Du er, det er mig, der rejser.»

«Ellen! Ellen!»

Men Ellen var allerede langt borte, hun fløj hen ad Vejen som en forfulgt Hind, uden at se sig om; forpustet naade hun Hytten, hvor saa meget Solskin og saa megen Skygge havde fundet Vej til hendes unge, livsglade Hjærte; hun kastede sig træt paa en Stol og saa sig haabløs om.

Hytten var tom. Hun rejste sig og gik hen til Skabet, hvor hendes faa Ejendele vare gemte. Det ene Stykke efter det andet blev lagt i et Tørklæde, der var ikke meget at vælge mellem, saa bandt hun det hele sammen, kastede endnu et Blik om i Stuen og nærmede sig Døren, men her forlod Modet hende, hun sank ned paa en Stol og brast i en heftig Graad.

«Jeg elsker ham, jeg føler det først rigtig nu. Og saa min gamle Moder og denne kære lille Stue — hvor jeg vil savne dem alle! Naar skal jeg se dem igen? Maaske aldrig.

Men jeg har lovet at rejse, og jeg vil holde det, til jeg, om Gud vil, er bleven et bedre Menneske, ham mere lig.»

Og med et sidste kærligt Blik paa alt det gamle, ilede hun mod det fremmede, det, hun frygtede saa meget.

«Det var en tung Skilsmisse, den gav hverken Løfte eller Haab,» sagde Mo'er Inger bedrøvet.

Hans sad tavs og stirrede ud i Maaneskinnet, medens den gamle saa ind i sit Hjærte, hvor alle de blegnede Sorger stod op til nyt Liv. Endelig tog hun sig sammen og sagde frygtsomt spørgende:

«Saa det er Alvor, Du vil alligevel til Søs?»

«Ja, hvad skal jeg her, naar hun er borte. Jeg rejser, saa maa Gud om Resten.»

«Det vil han! Mig kommer det ikke an paa, jeg er jo faldefærdig som Hytten, der huser mig, og den Tid, jeg har tilbage, gaar hurtig nok, selv i Ensomhed. Værre er det for hende og Dig, begge saa unge og kraftige og, efter Menneskeforstand at dømme, med saa langt et Liv for Jer. Dog, det er maaske netop Prøven, Vorherre vil sætte Jer paa. Gid I da maa komme vel over den og ind paa den Vej, hvor Foden ikke glider. — Gaa nu hjem, min Dreng, jeg er træt og trænger til Ro.»

«Ro!» tænkte Hans, da han stod ude i det klare Maaneskin. «Hvem der kunde finde Ro!»

Der blev viftet og vinket, da Skibet lagde fra Land; men Hans vinkede til ingen, og ingen vinkede til ham. Han stod i Bagstavnen med Huen trukket ned til Øjnene og Hænderne begravede i Lommerne, som vilde han sige:

«Lad nu komme, hvad der vil, jeg er rede til at møde det!»

Og Dannebrog viftede fra Masten, mens Skibet gennemskar Bølgerne med en Lyd, der syntes at gentage:

«Ja, lad komme, hvad der vil!»

Men hjemme i Hytten sad gamle Inger ved Rokken og sang med skælvende Stemme:

«Far, Verden, far vel.
Jeg kedes ved længer at være din Træl!
De Byrder, som Du haver byltet mig paa,
Dem kaster jeg fra mig og vil dem forsmaa;
Jeg river mig løs, og jeg kedes nu ved
Forfængelighed.»

«Smuk er hun at se til, men saa skyet som et Aprilsvejr; man véd aldrig, hvor man har hende, og hun skifter da ogsaa for den Sags Skyld fra Sted til Sted; det er aldrig gode Tegn. Nu er hun jo kommen til vor gamle Præst for at pleje hans Marie. God Pleje den!»

«Saa, der danser hun ud med Rasmus; han er nu rent forgabet i hende. Turde han, saa sandt, drev han de gamle ud af Gaarden og satte hende der ind. Saadan er det, hun vil have det, en fed Gaard og Egnens vakreste Knøs, mindre kan det ikke være. Derfor sagde hun ogsaa nej til Søren. En Husmands Søn var jo for ringe.»

«Ja, lad nu det være godt! Smuk er hun, og Hænderne sidde godt paa hende, hun kan arbejde for to. Jeg véd det, for jeg har tjent i

Gaarde med hende. Men lige saa rask, hun er til sin Gerning, lige saa rap er hun til at svare; Ordene ryge hende ud af Munden, og saa er det sagt. Derfor bliver hun ikke i nogen Tjeneste, for hvor meget hun end angrer, vil hun aldrig give et godt Ord. Tys, der er hun!»

«Flyt Dig lidt, Per, lad mig komme til at sidde, jeg er træt af den Snurren rundt. Hvorfor danser Du ikke! Der sidder en hel Flok og smægter efter at faa Fødderne rørte.» Ellen lod sig træt falde ned paa Bænken.

«Kanske Du selv er Skyld deri,» smaalo Per. «Man kan jo ikke faa en Dans hos Dig, saa optagen, Du er. Der staar nu den sølle Kristen og havde gærne givet en Tikrone for blot en Gang at svinge Dig rundt. Put den bare i Lommen igen, Kristen; Ellen er kun for den højstbydende.»

«Der tog Du skammelig fejl!» raabte Ellen harmfuld, «men jeg danser kun med den, jeg vil. Det er det hele. Dig vil jeg ikke danse med, men der kommer Mads Rygter; han skal have en Svingom, det kan Du lide paa, trods han næppe er den højstbydende. Mads, vil Du danse med mig? Jeg er svært træt; men jeg tænker endda, det gaar.»

«Tak,» sagde Mads kejtet og blev blodrød,

«men jeg er nu ikke saadan fin som de andre, saa Du fortryder det sagtens.»

«Aa, en Dans er jo ikke for Tid og Evighed, bryd Dig bare ikke om, hvad jeg gør bag efter; dans bare ud. Der kommer jer Malkepige, Kristen, hvad om Du dansede med hende!»

«Fanden ta'e i hende!» mumlede Kristen og trak sig tilbage i en Krog, mens Per tog Malkepigen og fór afsted efter Ellen og Røgteren i en flyvende Galop.

Ja, Ellen var skiftet fra Sted til Sted, de Aar, hun havde opholdt sig paa denne Egn, trods sin Flinkhed og Flid; for hun var flittig som en Bi, men rapmundet og kort for Hovedet som faa, og more sig vilde hun, mens hun var ung; danse vilde hun, og naar hun saa var den gladeste blandt de glade, trak hun sig pludselig tilbage og sad tavs og drømmende. Det var det, ingen kunde forstaa, næppe nok hun selv.

Der var en blandt hendes mange Tilbedere, de andre Piger misundte hende, det var Jeppe Maansen. Han ejede den største og smukkeste Gaard i Sognet, sad i Penge op over begge Øren og gav ikke en Krone mer ud, end nødvendigt var, Egenskaber, Folk i Almindelighed sætte stor Pris paa.

Jeppe var Pebersvend, høj, tør, mager, med skarpe Ansigtstræk, Ørnenæse og Falkeøjne, stiv

og ordknap. Man hørte ham sjælden le, kun Ellen kunde magte ham og nu og da fremkalde et mislykket Smil om hans smalle Læber.

«Hun løber dog til sidst af med ham,» sagde Trine, en rig Gaardmandsdatter, som mente, hun var selvskreven til at blive Jeppes Kone. «Hvem skulde have trot, Jeppe var saa dum at lade sig trække om ved Næsen af hende. Var det saa endda en af vore egne; men en stakkels Tjenestetøs fra, Gud véd hvor. Nej, det er for galt, skamme sig burde han.»

Men Jeppe skammede sig ikke, han var forelsket og det op over begge Øren.

«Jeg vil have hende, om jeg saa skal købe hende med alt, hvad jeg ejer.»

Saa var det slaaet fast, og Ellen mærkede snart, hun kunde sætte Foden under eget Bord, og det et stort, veldækket Bord, hvad Øjeblik hun vilde. Men hun havde ingen Hast med at slaa til, hun var ung, havde Tiden for sig og vilde more sig.

«Han løber ikke fra mig, jeg vil vente.»

Saa ventede hun, og nu var to Aar gaaede. Jeppe begyndte at blive utaalmodig og mere forelsket; Ellen blev mere lunefuld, mere danselysten og mere rapmundet. Saa kom hun til den gamle Præst og hans syge Datter.

Marie havde ligget i to Aar, der var ikke

Haab om, at hun vilde komme sig, det vidste hun saa godt selv; men hun klagede aldrig, var stille og mild og havde et kærligt, opmuntrende Ord til enhver, som trængte dertil.

Præsten var ogsaa Godheden selv, og Tjenestefolkene gik trolig i Herskabets Spor. Kun Ellen tog sig underlig ud i denne Omgivelse, omtrent som en frisk, smuk Ukrudtsbusk i en vel vedligeholdt Have.

«Hun passer ikke til Forholdene her,» sagde den gamle Husholderske, som havde været i Præstegaarden siden Maries Fødsel, der kostede Moderen Livet. «Der sidder et stridt Hoved paa hende, og saa er hun saa vild. Det bliver vist en daarlig Pleje for stakkels Marie.»

«Det gaar aldrig!» forsikrede Maren Kokkepige bestemt. «Vi maa passe paa, Marie er saa taalmodig, den anden tager nok Magten fra hende. Præsten ser kun, hvad godt er; det onde glider af ham, som hældte man Vand paa en Gaas.»

«En Svane!» rettede Husholdersken bebrejdende. «Saa, der kommer hun susende som en Hvirvelvind! Er det en Maade at gaa ud af et Sygeværelse paa? Nej, stille, lydløs, saaledes gør jeg.»

«Lidt varm Mælk til min Frøken!» busede Ellen ud. «Men lidt rask, hun hoster slemt i Dag.»

«Varm Mælk paa denne Tid af Dagen!» raabte Husholdersken stødt. «Saa maatte Du have sagt det før.»

«Sagt det før! Jeg kan da ikke vide, naar hun skal til at hoste. Men lad mig bare komme til, saa skal Mælken blive varm i en Fart.»

«Gaa blot ind med Dig, det er mig, der regerer her, Du huserer nok inde,» sagde Karen vred og puffede hende fra Ildstedet. «Har man hørt Mage.»

«Nej, det har man næppe. At spilde Tiden med at skændes, mens Frøknen hoster sig halvdød, i Stedet for i en Fart at varme en Taar Mælk. Det kalder jeg ikke Kærlighed til Frøknen.» Ellen fór ind.

«Hun skal ikke blive gammel i Gaarde, det lover jeg!» sagde Husholdersken; men gamle Maren mumlede noget om, at det sidste, hun havde sagt, var ikke saa fejlt endda. Og da Mælken var bleven varm og Husholdersken bar den ind, laa Marie, udmattet af det stærke Hosteanfald, med lukkede Øjne og blege Kinder, mens Ellen knælede ved Sengen og saa paa hende med taarefyldte Øjne.

«Her er Mælken!» sagde Husholdersken spag, forundret over dette Syn.

«Det er for sent!» Ellen skubbede til Koppen, saa den faldt Madam Hansen ud af Haanden.

«Hvad er det!» raabte Marie og aabnede forskrækket Øjnene.

«Aa, det er kun den tossede Mælk, nu er den til ingen Nytte, en Halvtime efter Hosten.»

«Det var jo Dig, der slog den ud af Haanden paa mig!» raabte Husholdersken ude af sig selv.

«Ikke med Vilje!» sagde Ellen kort, men Marie saa mildt bebrejdende paa hende og bad Madam Andersen varme en anden Kop Mælk, saa skulde hun nok drikke den.

«Du maa ikke være saa heftig, Ellen,» sagde hun blidt, da de vare ene. «Du gør Dig selv Skade dermed; Du angrer det siden og bliver saa tavs og stille.»

Ellen svarede ikke, men lod sin Haand sagte glide over Maries silkebløde Haar.

«Du er en god Pige, naar Du blot ikke var saa vild. Skal Du igen til Dans i Aften?»

«Det er min Udgangstur!» sagde Ellen mut.

«Jeg véd det, og jeg under Dig al den Glæde, Du paa en god Maade kan faa. Du er jo saa ung. Men jeg tror ikke, den Slags Glæde gør Dig godt. Du ser saa forvildet, jeg kan næsten sige skræmt ud Dagen efter.»

«Man maa tage Glæden, hvor den er at finde, det nytter ikke at række efter noget, man ikke kan naa.»

Marie svarede intet, men laa stille og saa hen for sig.

«Jeg tænker for Resten paa at gifte mig, saa er den Herlighed forbi.»

«Gifte dig?» spurgte Marie forundret. «Med hvem, hvis det ikke er en Hemmelighed?»

«Med Jeppe!»

«Jeppe! Den gamle rige Pebersvend, der kan være din Fader! Er det en Mand for Dig, Ellen? Du, ung, frisk, blomstrende; han, gammel, tør, indesluttet.»

«Aa, ja, han ligner et udgaaet Piletræ!» lo Ellen kaad. «Men saa har han en Gaard, der baade er frisk og ung. Og saa alle hans mange Penge! Jeg kan klæde mig i Silke og Fløjl, naar jeg vil, og spise de fineste Retter.»

«Og naar Du saa har vænnet Dig til Fløjl og Silke og har spist Dig mæt, hvad har Du saa tilbage, Ellen? Det udgaaede gamle Piletræ, som Du selv siger. Nej, det er at sælge sig, Barn, og sælge sig til det onde. For Du maa ikke tro, Du bliver lykkelig eller gør lykkelig under saadanne Forhold. Nej, I bliver begge ulykkelige!»

«Men rige! Og jeg har været fattig og forhaanet lige fra jeg blev født, og kun den, der har følt det, véd hvad det vil sige. Jeg vil ogsaa en Gang se ned paa de andre, jeg, som

saa længe er bleven set ned paa. Naar blot ikke . . .»

«Naar blot ikke hvad?»

«Aa, det lader sig ikke fortælle! Det er saadan min egen Historie. Skal jeg lægge Hovedpuden til rette?»

«Nej, Tak, jeg ligger godt! Men naar Du holder af en anden, og det tror jeg, Du gør, for Du ser tit saadan ud, saa maa Du ikke tage Jeppe, det vilde være en stor Uret, Ellen!»

Ellen sukkede, men svarede ikke, og da Madam Hansen kom med Mælken, smuttede hun hurtig ud ad Døren.

«Det er en sær en,» sagde den gamle Husholderske og saa misbilligende efter hende. «Blot hun passer Dig ordentlig, Barn. Jeg tror ikke, vi tør beholde hende i Længden.»

«Jo, det gaar nok!» sagde Marie mildt, «men hun er ikke voxet op i Solskin, som vi andre. Det maa vi holde hende til gode.»

«Ja, Gud véd, hos hvem Du ikke kan finde noget at undskylde Manglerne med. Jeg er nu ikke saa from. Naa, jeg er jo ogsaa for en Del opvoxet i Skyggen, skønt jeg nu, det véd Gud, lever i lutter Solskin.»

«Ja, jeg vil gifte mig med Dig, Jeppe, men kun paa én Betingelse; jeg vil have min Moder til mig, og jeg vil ikke holde Bryllup før om et halvt Aar. Forstaar Du?»

«Forstaa det kan vel enhver,» sagde Jeppe, og hans Træk, der vare blevne usædvanlig milde, da han fik Ellens Ja, formørkedes igen, da Betingelsen blev tilføjet. «Naa, lad gaa! Den Gamle spiser vel ikke meget Brød, én Mund mer eller mindre gør ikke stort til Sagen. Men det Halvaar huer mig kun ilde; Du er saa strid, Ellen, har ti Sind over ét Dørtrin; saa dybt har jeg da naat ned i Dig, trods, jeg tror, jeg er bleven elleskudt, siden Du kom til Egnen. Men se her, den har tilhørt min Moder!» han trak en svær Guldkæde op af Lommen. «Hun var en fin Jomfru inde fra Byen, men fattig som en Kirkerotte. Saa giftede hun sig med Fa'er, han havde jo baade at sidde og ligge paa; men det gik ogsaa kun saa som saa . . . Naa, gid Du maa have bedre Lykke.»

Ellen tog Kæden og ligesom vejede den.

«Nej, behold den heller selv, Jeppe!» sagde hun sky og gav den tilbage. «Jeg kan faa den, naar jeg drager ind paa Gaarden; jeg synes, den tynger mig nu. Jeg maa være hel fri, forstaar Du, helt fri, til jeg sætter Foden under eget Bord. Kæden er for den Sags Skyld køn nok.»

«Det var løjerligt, en anden en vilde være glad for den; men det var jo det, jeg sagde, Du er sær, og jeg faar vel tage Dig, som Du er.»

«Ja, lad os endelig ikke begynde med at undersøge hinandens Fejl, Jeppe, saa bliver der for meget at gøre, det er der Tid nok til, naar vi først er gifte. Men nu maa jeg hjem; min Frøken var ikke rask, da jeg gik; jeg burde vel være bleven hos hende, men jeg tænkte nok; jeg traf Dig i Aften, og syntes, det nu kunde være paa Tiden at klare alt mellem os. Saa faar jeg altsaa, hvad jeg peger paa, Jeppe? Smukke Klæder, Kjoler, Baand og Forklæder? Jeg faar køre i din nye Vogn, naar jeg vil? Og Mo'er og jeg faar hver Dag sidde i Stadsestuen, og Du vil aldrig skænde paa os eller lægge os et Halmstraa i Vejen, det lover Du?»

«Det lader sig nok udføre,» sagde Jeppe, som fik han noget i den gale Hals.

«Og Du vil aldrig lade mig høre, at jeg kun var en fattig Tjenestepige, hører Du, Jeppe?»

«Det lader sig nok udføre.»

«Og vi ser kun frem, ikke tilbage. Jeg kan ikke lide at se tilbage; der er altid noget, der angrer en, altid noget, der har Brist. Du har vel holdt af en, før af mig, Jeppe?»

«Nej, Ellen, kun af Dig!»

«Det maatte Du dog helst have gjort,» sagde Ellen ængstelig. «Du maatte helst have holdt af en anden først.»

«Det var løjerligt,» mente Jeppe.

«Ja, saa om et halvt Aar, Jeppe,» sagde Ellen med et dybt Suk.

«Saa kommer jeg og henter Dig i den nye Vogn med de to Graaskimler for, og naar Præsten har viet os, kører jeg Dig tre Gange rundt i Byen, som Skik og Brug er her og saa lige ind i Gaarden.»

«Farvel, Jeppe!» Ellen skyndte sig op ad Vejen, som frygtede hun, han vilde følge hende.

«Lige ind i Gaarden!» klagede det i hende, og hun sænkede sorgfuld Hovedet, men saa hævede hun det pludselig igen og sagde jublende:

«Ja, Hans, Du skal faa se, jeg har en Vilje, ikke blot til det onde, som Du mener, men ogsaa til det gode. Jeg skal staa imod og det, uden at Du giver mig en Haandsrækning. Det er sidste Gang, jeg har været til Dans, det lover jeg, saa sandt hjælpe mig Gud! Men ikke for at tækkes Dig, vore Veje er nu skilte for bestandig, det er for at glæde Frøken Marie. Havde Du været saa mild og from som hun . . . Aa, Hans, Hans! Jeg kan jo dog aldrig naa Dig, aldrig blive Dig lig. Jeppe kan jeg voxe over Hovedet baade i ondt og godt; han vil

bryde hvert Løfte, han har givet mig i denne Stund. Men rig bliver jeg i al Fald, rig og . . . Det er det samme, nu er det gjort, Hans er dog tabt for mig. Aa, Hans, Hans!» Hun satte sig paa en Sten og skjulte Ansigtet i Hænderne.

«Hvad har gjort Dig ked af at danse, Ellen?» spurgte Marie deltagende, da hun saa hende blive hjemme Dag efter Dag.

«Aa, jeg har nu en Gang lovet mig selv ikke mer at gaa til Dans. Det er vel ogsaa bedst det, nu Jeppe og jeg skal være Mand og Kone. Der er jo dog en vis Alvor i den Ting, som man ikke rigtig tænker paa, før Skridtet er gjort.»

«Ja, der er megen Alvor i den Ting,» sagde Marie stille, «mer end Du vist har overvejet, siden Du har gjort dette Skridt.»

«Frøken Marie taler altid saa forblommet, naar Jeppe og jeg er paa Tapetet.»

«Ønsker Du virkelig, jeg skal tale tydelig, saa gør jeg det heller end gærne. Ser Du, Ellen, Du vil gifte Dig med Jeppe, skønt Du egentlig ikke kan udstaa ham, og skønt Du véd, han vil blive grænseløs ulykkelig med Dig, netop fordi han hidtil har ført saa indesluttet et Liv og ikke

holdt af nogen. Og nu, da endelig hans Hjærte aabner sig af Trang til Kærlighed, rækker Du ham en Sten i Stedet for Brød. Det er en stor Synd, Ellen, større end Du i din nuværende Blindhed kan maale eller veje den; og ikke blot han, men ogsaa Du kommer til at betale den dyrt, Du dobbelt saa dyrt som han, for han er uskyldig, Du skyldig. Nu véd jeg, min Tale ikke har været forblommet; Du er advaret, Ellen, Du synder ikke mer i Blinde.»

Ellen sænkede Hovedet.

«Og alt det, der tynger mit Sind og driver mig frem!»

«Som om det blev bedre ved at begaa en ny Uret? For jeg kender Dig ud og ind, Ellen; det, jeg ikke véd, det, der tynger dit Sind, har Du selv forskyldt. Du har saa mange gode Egenskaber, men der er ogsaa meget ondt i Dig, og Du gør ikke et Skridt for at bekæmpe det. Du gør værre, Du gør et nyt stort Skridt frem i det onde.»

«Frøknen er haard mod mig, men jeg er jo vant til at blive behandlet haardt.»

«Nu lader Du igen Vreden løbe af med Dig. Jeg taler af Kærlighed til Dig. Mig foruretter Du ikke ved at ægte Jeppe mod din Overbevisning, men du foruretter ham og Dig selv og, hvis jeg ikke har gættet fejl, en anden. Det er

tre Mennesker, Du gøre ulykkelig blot af krænket Stolthed, eller hvad det nu er, der løber rundt i dit lille rebelske Hoved, og som slet intet har med dit Hjærte at gøre. Pengegriskhed er det ikke, skønt Du søger at bilde Dig det ind.»

«Frøken Marie kender mig godt, og jeg, som trode, jeg var saa tung at nemme!»

«Nej, Ellen, Du er i mange Retninger bedre, end Du tror, naar Du blot rigtig vilde blive Dig selv, vilde lade dit Hjærte tale. Men hver Gang det gode vil frem, trykker Du det ned med dine indbildte Ideer om Krænkelse og din falske Stolthed, som ingen Steder hører hjemme. Du har lovet aldrig mer at gaa til Dans, og Du er bleven hjemme hver Søndag, siden Du gav dette Løfte; lov nu ogsaa at lade det gode raade, at blive Dig selv. Lad alle disse indbildte Forurettelser til højre og venstre tie, saa skal Du se, Du kommer til Sandhedserkendelse. Og naar det halve Aar er gaaet, vil Du ikke for al Verdens Guld ægte Jeppe.»

«Jo, ægte ham vil jeg, for jeg er ked af at være Hund.»

«Og saa vil Du før være Ræv og liste Dig ind i en fremmed Hønsegaard.»

«Nu har Du kun to Maaneder at være fri i, Ellen;» sagde Marie en Dag, hun laa og fulgte Ellens urolige Bevægelser med stille Undren; snart satte hun sig hen og syde nogle faa Sting, saa sprang hun op og kom hen til Sengen for at ordne Puderne, der fra gik hun hen til det lille Bord, hvor Medicinen stod, flyttede og satte Æsken og Flasken tilbage paa den gamle Plads for lidt efter igen at tage sit Sytøj.

Marie blev ganske nervøs af at se paa hende, skønt hun ikke kunde faa over sit Hjærte at bede hende være lidt behersket. Det var jo tydelig, der foregik en indre Kamp hos hende, en Kamp mellem ondt og godt. Naar blot det gode maatte sejre.

«To Maaneder!» Ellen fór op. «Det var netop det, jeg sad og tænkte paa; to Maaneder gaa saa snart og saa . . . Naa, det er godt, Tiden gaar, det nytter ikke at holde paa den. Jeg har udregnet, at jeg er gift i Dag om to Maaneder. Saa rejser jeg hjem og henter Mo'er Inger. Hun skal intet ane før til den Tid . . . Men om hun nu var død og borte! Jeg véd jo intet om hende.»

«Hvem er Mo'er Inger?»

«Det er min Moder.»

«Du har en Moder, Ellen, og har hverken

skrevet til hende eller paa anden Maade søgt Underretning om, hvordan hun lever?»

«Hvad skulde det gøre godt for, jeg har jo selv valgt at skilles fra hende, og jo mindre man spørger og hører, jo mindre Savn!

«Ja, naar Længslen ikke er større, end at man kan trøste sig med saa koldt et Raisonnement, er der intet videre at sige,» udbrød Marie bedrøvet.

Ellen sad ganske stille en Stund, saa rejste hun sig pludselig, knælede ned ved Maries Seng og skjulte Ansigtet hulkende i Puderne.

«Det kan jeg bedre forstaa,» sagde Marie blidt og klappede hende.

«Jeg længes jo saadan!»

«Ja, efter Mo'er Inger og ham.»

Ellen rejste hurtig Hovedet og saa forskrækket paa Marie, saa skjulte hun igen Ansigtet i Puden og sukkede:

«Ja, efter ham!»

«Og om to Maaneder ægter Du Jeppe?»

«Der er otte Uger til.» Hun rejste sig hurtig, strøg Taarerne bort med Bagen af Haanden og satte sig rolig til at sy.

«Nu er alt færdigt til at modtage Dig, Ellen,» sagde Jeppe, da de en Aften sad under det store Valnøddetræ i Gaarden. «Jeg har ogsaa tænkt paa den gamle og faat et Kammer hvidtet til hende ovre i Sidehuset.»

«I Sidehuset!» fór Ellen op. «Hvad skal det sige?»

«Du mener vel ikke, vi skal have hende klistret lige op ad os? Kammeret er godt, hun er næppe bedre vant.»

«Din Hukommelse er daarlig, Jeppe, mærker jeg nok. Jeg sagde jo til Dig, hun og jeg skulde ha'e Lov at sidde i Stadsestuen. Det var for at lade Dig forstaa, det bedste i Huset ikke var for godt til Mo'er Inger.»

«Det bedste! Og vi selv da?»

«Vi selv! Det er jo alt vort; vi kan skalte og valte, som vi vil.»

«Vi? Du glemmer nok, dit er mit, men mit er ikke dit,» sagde Jeppe tørt.

«Hvad mener Du, Jeppe, jeg forstaar Dig ikke?» spurgte Ellen forundret.

«Aa, jeg mener kun, hvad Konen har, er Mandens, men hvad Manden har, er ikke Konens.»

«Mener Du virkelig det, Jeppe!» fór Ellen forskrækket op. «Men det har Du jo aldrig før ymtet om, end ikke med det mindste Vink.»

«Nej, før,» svarede Jeppe langsomt; «men nu synes jeg, det kan være Tid.»

«Ja, der har Du Ret! Gud være lovet, det er endnu Tid. Men har Du den Mening, hvor kan Du saa holde, hvad Du har lovet mig. Naar Du og jeg, Mand og Kone, ikke har lige Ret i Huset, saa ser jeg ikke bedre, end at jeg kun gaar over i en anden Tjeneste, i Stedet for at blive min egen. Jeg vil ikke være Tjenestekvinde i dit Hus, forstaar Du? Jeg vil være Kone der. Nu har jeg intet, og naar jeg heller intet faar som din Kone, kan jeg lige saa godt blive, hvor jeg er; saa har jeg da i det mindste Lov at gaa, naar jeg vil. Men har Præsten først sagt Amen, saa . . . Nej, Jeppe, din Slave vil jeg ikke være!»

«Slave! I Kvindfolk er saa nøjeregnende, tager alt saa ivrigt. Lad os nu ikke trættes om det; naar Du faar, hvad Du skal have, synes jeg, Du kan lade Dig nøje med det. Men I vil ha'e hele Haanden, vil I, og det er for stærkt et Stykke.»

«Jeg maa tænke nærmere over det, naar jeg er bleven ene, Jeppe,» sagde Ellen koldt. «Det var godt, Du dog en Gang kommer til Orde; ellers havde jeg saa vist købt Katten i Sækken. Nu véd jeg, hvad jeg har at holde mig til.»

«Ja, det er ikke saa lidt endda!» surmulede

Jeppe. «Du vil ha'e alt, mens Du selv intet gi'er, næppe nok Haanden, naar jeg kommer og gaar.»

«Nej, det manglede blot! Godnat, Jeppe, Du skal ikke komme igen de første Dage; jeg maa ha'e Tid til at drøvtygge det Foder, Du har givet mig i Dag.»

«Det gaar nok,» mente Jeppe spag; men Ellen var allerede løbet ind og smækkede Døren i efter sig.

«Nu er hun vred,» mumlede han og drev op ad Vejen. «Men jeg kan dog ikke lade den gamle ligge paa det nye Bolster og sidde paa de fine Møbler . . . Naa, det gi'er sig nok! Man fanger ikke hver Dag en Guldfugl som Jeppe Maansen.»

«Du skulde skrive til din Moder, Ellen,» sagde Marie. «Nu er der kun otte Dage til dit Bryllup, og jeg synes, en Moders Bøn er værd at tage med, naar man skal begynde et nyt Liv, som man ikke véd, hvor det fører hen. Hun er jo gammel og svag, efter hvad Du siger, og det vil næppe være rigtigt saadan pludselig at overraske hende. Hvem véd, om hun kan taale at bryde op fra al det gamle, uden først at faa

Tid til at forsone sig med Tanken derom. En Moder er den, der staar os nærmest baade i Sorg og i Glæde. Det føler selv jeg, der aldrig har haft den Lykke at kende min Moder. Hvad havde jeg givet for at kunne betro mig til hende! Der ligger en hel Verden af Opofrelse og Kærlighed i det lille Ord Moder. Naar Du vidste, Du, som er saa lykkelig endnu at have din Moder, hvor ofte jeg i min Sorg trøster mig med at hviske dette Navn stille for mig selv! Jeg synes altid, hun er mig nærmere, ja, at jeg kan føle hendes milde, kærlige Blik hvile paa mig i saadan en Stund. Skriv til din Moder, Ellen!»

«Jeg kan ikke!» sagde Ellen, mens tunge Taarer faldt paa hendes Arbejde. Jeg maa dog først se, hvordan det gaar.»

«Hvordan det gaar! Naar Du skal have Bryllup om otte Dage?»

«Otte Dage er en lang Tid, der kan ske meget i den.»

«Ja, har det sig saadan, Ellen, saa lede Gud Dig til det rette.»

Om Natten laa Ellen og vendte og drejede sig; hun kunde ikke falde i Søvn.

«Hvert Menneske har en Stund i sit Liv, hvor det kan gribe Lykken og holde fast paa den; men gaar Stunden ubenyttet hen, kommer den maaske aldrig igen, sagde Hans, og jeg

holdt ikke fast paa Lykken, saa den kommer vel aldrig, aldrig tilbage,» hulkede hun. «Hvor er Hans nu? Maaske til Søs, som han truede med, og Mo'er Inger sidder ene og forladt og jeg . . . jeg gifter mig med Jeppe og elsker Hans. Vi bli'er alle tre ulykkelige, hun har Ret, Frøknen, alle tre og Mo'er Inger med.

Naa, det gaar vel over som alt andet. Men min Skyld bli'er det lige godt; det sagde hun ogsaa, og hun har Ret. —

At jeg kunde støde Hans fra mig god og ærlig, som han er, og, værst af alt gifte mig med Jeppe, som kan være min Fa'er og som jeg er vis paa bli'er ond mod Mo'er Inger og mig. Han er gerrig og haard, det kommer mer og mer frem. Endnu kan jeg magte ham, men hvem borger for, hvad det bliver til. Ja, saa Hans mig nu, tror jeg, han gav mig en Haandsrækning; han har altid tænkt mer paa mig, end paa sig selv, skønt jeg lige fra Barn har fristet ham haardt.

Ja, ja, rig bliver jeg i al Fald og maaske til sidst lige saa gerrig og haard som Jeppe. Vi klamres vel fra Morgen til Aften, og unde ikke hinanden det Brød, vi spiser. Jeg er kommen til at holde af Fred, for her er alt saa fredeligt. Jeg tror næsten, jeg er begyndt at hade den store, fine Gaard, der skal være mit Hjem, alt

som jeg længes mer efter Mo'er Ingers faldefærdige Hytte. Der er jeg født og der er vi voxede op sammen . . . «Lige ind i Gaarden,» sagde han — Nej, lige ind i Hytten maa det være!»

Saa tørrede hun sine Taarer og faldt i en tryg Søvn.

Aarene gik trange for Mo'er Inger. Hun var bleven meget gammel og, værst af alt, hun var bleven blind og havde kun fremmede Menneskers Hjælp og Medlidenhed at stole paa.

Om Sommeren, naar Vejret var godt, sad hun med sin Spinderok paa Bænken ved Hytten; af og til standsede hun Hjulet for at lytte, men alt var stille, ikke et Blad rørte sig. Saa rystede hun forsagt paa Hovedet og spandt videre, medens en tung Skygge lagde sig over hendes Træk.

«Ingen af dem kommer. Hans har ikke skrevet det sidste halve Aar, og Ellen har aldrig ladet høre fra sig. Snart putter de gamle Inger i Jorden, og — Hytten staar tom.»

En Aften sad hun der, som hun plejede. Solen var ved at gaa ned, det begyndte at blive køligt, og hun rejste sig for at gaa ind, men

standsede lyttende, hun kendte disse lette Trin, der kom nærmere og nærmere.

«Ellen!» raabte hun og strakte Armene ud. «Kommer Du endelig?»

Og Ellen kastede sig i hendes Favn, ung og kraftig, med røde Kinder og Smil i Øjet.

«Moder, Gud være lovet, I lever! Det var min største Angest, I skulde være borte, naar jeg kom.»

Inger svarede ikke, hun holdt Ellen fast i sine Arme, som var hun bange for at miste hende igen.

«Slip mig, Mo'er Inger, at jeg rigtig kan se Jer,» sagde Ellen blidt og viklede sig lempelig ud af hendes Favn. «Hvor I er bleven gammel! Saaledes havde jeg ikke tænkt mig det; men . . .» Hun udstødte et Skrig og sank ned for den gamles Fødder.

«I kan jo ikke se mig, I er blind!»

«Jeg ser Dig med det indre Øje, Barn,» sagde Inger blidt. «Nu er Du god, Ellen, jeg kan høre det paa Røsten. Du er vel kommen for at vise, Du er ham værd?»

«Det er jeg!» svarede Ellen skælvende. «Men nu er al Glæde forbi, I kan jo ikke en Gang se mig.»

«Det gør intet, Barn, Du forlader mig jo ikke mer?»

«Forlade Jer! Nej, nu vil jeg være Haand og Øje for Jer, som I har været det for mig, da jeg var Barn og intet magtede.»

Ellen holdt Ord, hun blev alt, hvad hun havde lovet, arbejdede fra Morgen til Aften, gik aldrig til Dans eller Ungdomsgilde, skønt hun blev fristet paa mange Maader; nu holdt jo alle af hende og undte hende gærne lidt Adspredelse; men hun stod fast og blev hjemme.

Ofte undrede Inger sig over, at Ellen kunde være saa glad, trods den Længsel, hun bar i sit stille Sind. Det var Troen, der voxede i hendes Hjærte, Troen paa Gud og paa ham.

En Aften var hun gaat til Herregaarden med noget Arbejde, hun havde for Fruen. Inger sad ene paa Bænken udenfor Hytten, da hørte hun en velbekendt Stemme:

«En god Aften, Inger!»

«Hans!»

Inger havde rejst sig og famlede nogle Skridt frem i den Retning, Stemmen kom fra; men Hans tog hende i sine Arme og satte hende tilbage paa Bænken.

«Saa I vil endnu løbe mig i Møde! Nej, lad de unge komme til Jer, det passer sig bedre, Mo'er Inger. Herren være lovet, jeg ser Jer igen.

Det har mangen en Gang givet mig Tvivl, naar jeg tænkte paa Jer og paa Hjemmet. Og Ellen, har hun aldrig ladet høre fra sig?»

«Ellen er jo her, det Gudsbarn!» sagde den gamle, mens stride Taarer banede sig Vej over de furede Kinder. «Ja, Hans, jeg græder af Glæde over Dig, det undres Du vel ikke paa efter de mange Aar, jeg ikke har set Dig?»

«Saa hun er her!» var alt, hvad Hans svarede.

«Ja, hun er her!»

«Og hvordan er hun saa her?» spurgte han frygtsomt.

«Hun er her for at pleje og ernære sin blinde, gamle Moder,» svarede Inger, ikke uden Stolthed.

«Saa være da Gud lovet!» udbrød Hans med et lettende Suk. «Saa er hun jo nu, hvad jeg den Gang ønskede hende at være. Men I, Mo'er Inger, har I virkelig haft saadan Prøvelse, som den at miste Synet, det bedste Vorherre har givet os. Det gør mig ondt for Jer, saa ondt, at Glæden over lille Ellen ikke kan komme til sin Ret.»

«Det skal Du ikke sørge over, Hans. Naar Vorherre tager det ene, giver han med rund Haand det andet, og det ofte noget langt bedre. Saadan er det gaaet mig; han har givet mig det

indre Syn, og det vejer tifold op mod det, jeg har mistet. Ellen har han ogsaa givet mig igen, omskabt saa jeg næppe kan kende hende; og jeg, der mente, hun var tabt for bestandig. Og nu, til syvende og sidst, vender Du tilbage som Kronen paa hans Værk. Jo, Hans, Du kan godt lade Glæden komme til sin Ret, for jeg er i Sandhed en lykkelig gammel Kone.»

«Ja, god og nøjsom er I!» mumlede Hans og tørrede Taarerne med sit Trøjeærme. «Men hvor er Ellen? Er hun inde i Hytten?»

«Hun er gaaet til Herregaarden med Arbejde. Det varer ikke længe, før vi har hende igen; hun holder ikke af at lade mig ene her.»

«Naa, det gør hun ikke! Ja, alt er jo nu forandret, I og Ellen, selv Hytten, synes mig, luder ikke saa stærkt forover, som før, det skulde undre mig, om Vejen til Herregaarden ikke ogsaa er bleven forandret. Hvad om jeg gaar og ser ad? Har I noget derimod, Mo'er Inger?»

«Gaa Du, Hans, og Herren være med Dig!»

«Det er han, naar man blot aldrig tvivler derpaa!»

Ellen ilede med lette Trin og let Sind hjem ad. Pludselig standsede hun ved en Omdrejning af Vejen.

«Hans!»

«Ellen!»

De stode tavse en Stund og stirrede paa hinanden.

«Vil Du nu, Ellen?» spurgte Hans og strakte Haanden mod hende.

«Ja, jeg vil, for nu tør jeg!» svarede Ellen frejdig.

«Saa Gud velsigne Dig! Du er ikke længer min lille Ellen, det ser jeg nok; men Du er som Ellen, der er død og staaet op igen.»

JEG KUNDE IKKE ANDET.

Første Kapitel.

«Men Barn dog, hvor har Du gjort af dit Tørklæde, jeg befalede Dig at tage det paa? Du er bleg, Du fryser Elise. Naa, svar mig, hvor har Du gjort af dit Tørklæde?»

Elise saa med ængstelige taarefyldte Øjne paa Moderen, men svarte ikke.

«Svar mig Elise, har Du givet det bort — skønt jeg saa strængt har forbudt Dig det?»

Elises Hoved hang som en knækket Lilje. «Jeg kunde ikke andet,» svarede hun næppe hørlig og brast i Graad.

Fru Tegner fik ogsaa Taarer i Øjnene ved at se Barnets Sorg, hvad skulde hun gøre? — straffe hende — nej, det var umuligt, og lade hende gaa i Skole i den kolde Efteraarsluft uden Tørklæde — det var ogsaa umuligt. Herre Gud, hvor det Barn gjorde hende megen Sorg ved altid kun at handle efter Hjærtets Indskydelse,

uden nogensinde at tage Fornuften med paa Raad . . . hun — Moderen — kunde dog ikke forsvare for sin Mand, at Elise altid paabyrdede ham ny Udgifter. Stakkels Tegner, han maatte kæmpe haardt for at skaffe det nødtørftige til Huset — ja, hvor han sled for dem alle.

Aa, det Barn, det Barn! vilde hun da aldrig blive fornuftig for at handle retfærdig!

«Kom, Elise, og lad os tale sammen, og gør Dig Umage for at forstaa mig, Barn. Du fyldte i Gaar dit tolvte Aar, Du er gammel nok til at bruge din Fornuft og veje Ret mod Uret. Gud har givet Dig en god Forstand, og Hjærte mangler Du heller ikke — forstaa mig derfor, naar jeg siger Dig, at Du ikke mere maa give dit Tøj bort til andre. Ser Du, Barn, din Fader er meget flittig — saa flittig, at det ofte smerter mig. Du ser ham næsten aldrig, han under sig knap Tid til at spise eller hvile sig, men holder ud fra tidlig Morgen til sildig Aften. Han er den første paa Kontoret, hvor han altid møder to Timer før de andre for at kunne naa, hvad der paahviler ham, han er en dygtig — men en langsom Arbejder; saa tager han fat paa extra Afskrivning blot for at skaffe os et nogenlunde sorgfrit Liv. Han undværer enhver Fornøjelse — selv den at ryge Tobak — et Offer, Du endnu ikke forstaar at vurdere.

Men saa maa ogsaa vi to hjælpe ham saa godt, vi evner, ikke blot af kold Pligt, men af Taknemmelighed og Kærlighed. Ikke sandt, Elise? Jeg véd saa godt, at Du ofte undværer baade Skolebøger og Broderier, at Du laaner Bøger af dine Kammerater, og derfor ofte faar mindre gode Karakterer — eller Anmærkning for Glemsomhed; jeg ser det altsammen, skønt jeg tier og tilsyneladende lader din Kærlighed gaa upaaagtet hen. Men Elise, mit kære Barn, se paa din Faders bøjede Ryg og blege Træk, af Træthed hører Du ham næsten aldrig tale; kan det Syn ikke røre dit Hjærte mere end fremmedes Sorg og Trang? Han er jo dog din Fader!»

Elise søgte at kvæle Graaden, hun elskede sin Fader med et Barns hele Hengivenhed, hun vilde saa nødig gøre ham Sorg. Men — men hvad skulde hun gøre? Den lille Pige var jo næsten nøgen, hun rystede af Kulde og Graad. Aa, hvor det dog er tungt at være fattig!

Fru Tegner lagde sin Haand paa Elises Hoved for at trøste hende, hun kendte af egen Erfaring, hvor tungt det er at gøre sig blind og døv for andres Nød og Klage. Men var det ikke netop Nøden — den kolde klamme Nød, der fordrede det af dem? Den Kamp falder kun i Fattigmands Lod.

Elises Hoved laa ved Moderens Bryst. «Mo'r, Mo'r!» hulkede hun — «hun var næsten nøgen, jeg kunde ikke andet.»

Fru Tegner tav, hun kunde heller ikke andet. Men næste Dag, da Elise skulde i Skole, fik hun sin Moders Tørklæde paa — det eneste, Fru Tegner havde ejet i flere Aar.

Elise kæmpede og græd for at blive fri for det, men det hjalp intet, Moderens Vilje var stærkere end Barnets.

Tegner var Assistent i et af Ministerierne, han havde ingen Examen og kunde derfor aldrig avancere; men hans Flid, Dygtighed og elskværdige Karakter gjorde ham afholdt af sine Foresatte, og de gav ham alt det Hjemmearbejde, de kunde skaffe ham.

Ungdommens glade frejdige Mod og Haab var Skridt for Skridt veget tilbage for den kolde Virkelighed, der som en Istaage kvalte alle hans Forhaabninger, og kun Kærligheden til Hustru og Barn hjalp ham til ikke at forsage, men bære Livet — hvor tungt det end ofte faldt ham.

Hans Hustru stod trofast og stærk ved hans Side, hun glemte sine egne Bekymringer og Kamp for hans og havde altid Trøst for sin Mands Beklagelse, naar han mindedes gamle Dage, da han som ung var rig og lykkelig, til en Dag Ruinen styrtede over dem ved Faderens Børs-

spekulationer — netop da han skulde til at tage Artium.

Fra nu af maatte han søge sit Arbejde, hvor han kunde finde det — han havde jo ingen Examen — fortalte man ham overalt — og Vennerne vare svundne med Solskinsdagene.

Andet Kapitel.

Elise var konfirmeret, hun var høj og slank, men saa tynd, at man uvilkaarlig maatte tænke: «Blot hun ikke brækker over.»

Hendes Hoved var æggeformet, lille og fint, Haaret blondt og laa i Bølger om en høj, tænkende Pande. Ansigtet ovalt med blaa Øjne — søde og dybe — saa man havde ondt ved at løsrive sit Blik, naar hun saa varmt og bedende paa en. Munden var lille, der laa ofte et satirisk Smil om Læberne, hun var baade godmodig og satirisk anlagt, ligesom hun gennemgaaende i Væsen og Karakter var en Sammensmeltning af de største Modsætninger: paa en Gang frygtsom og modig, undselig og kæk. Undselig til Kejtethed traadte hun ind, naar der var en fremmed, og hvert Ord listede sig ængstelig og halvt hviskende over Læberne; men følte hun Interesse, saa var hendes Tanke let og snarraadig, skæmtende og vittig, hun blev da aldrig nogen

Svar skyldig. I modsat Tilfælde gik Samtalen som en tom Lyd hendes Tanke forbi.

Lige saa svag hun var til at give bort, lige saa stærk var hun, naar hun kunde udrette noget for andre — selv om Vejen var aldrig saa trang. Ved saadan Lejlighed var det som al Frygt og Undseelse var strøget af hende, hun talte frit og klart, i faa velvalgte Ord forklarede hun sit Ærende og Grunden, hvòr paa hun støttede sin Bøn; hun talte ikke alene til Forstanden, men ogsaa til Hjærtet og sejrede derfor — naar det var muligt.

Saa kom der en Dag, kun to Aar efter hendes Konfirmation, da hun pludselig blev uventet forlovet. Det var en brat, en forunderlig Overgang for den unge Pige, der aldrig havde skænket Forlovelse, endnu mindre Ægteskab nogen Tanke; hun havde været aldeles uberørt af erotiske Følelser og kun levet sit eget indadvendte Liv. Kærligheden kom saa uvilkaarlig over hende, at hun selv ikke kunde fatte det — Forældrene endnu mindre.

En Morgenstund gik Elise ved Søerne langs Dosseringen, hun var paa Vej til Kursus for Privatlærerinder. Det var tidligere end nødvendig, hun gav sig Ro til at nyde den smukke Udsigt og lytte til Fuglesangen. Hun stirrede

hen over Søerne: «Hvor dejligt,» tænkte hun, «hvem der dog bode paa Landet!»

Fiskene stak Hovederne op over Vandfladen, som den Morgen var klar og stille. De aabnede Gabet for at snappe Insekter.

«Stakler,» tænkte Elise, «I ere sultne!» Hun tog sin Madkasse op og krummede Smørrebrød ud til dem, og stor var hendes Glæde hver Gang de begærlig snappede Maden og paa ny aabnede Gabet for at fordre mere.

«Det kan nok være, det smager dem,» lød pludselig en Stemme lige ved hende, og hun saa en ung Officer, som stod og betragtede hende.

Han var høj og smækker og saa naturlig og livsfrisk ud. Haaret var brunt, tykt og krøllet, Øjnene havde samme Farve; der laa et medfødt Smil i Blikket, som klædte ham godt. Panden var bred og vidnede om en god Forstand, og Trækkene om den store Mund — skønt den var halv skjult af Skæg — forraadte fast Vilje. Dragten var soigneret, og over hele hans Væsen laa der en Personlighed, man sjælden træffer hos unge Mennesker.

Først gav den uventede Tiltale et Sæt i Elise, ikke af Frygt, men af Overraskelse; men da Officeren uden videre tog et Stykke Brød ud af hendes Madkasse for ogsaa at made Fiskene,

smilte hun uvilkaarlig og fortsatte sit Arbejde, uden at svare ham eller genere sig.

«Hvilken herlig Morgen,» sagde han efter en lille Stund, og stirrede ud over Søerne, i det han skyggede med Haanden for Solen. «Hvem der kunde tage til Skoven og rigtig boltre sig i Græsset og Søluften, det maatte være herligt!»

«Hvorfor kan De da ikke gøre det?» spurgte Elise og saa ham troskyldig i Øjnene.

«Fordi jeg er Lærer paa Militærskolen, først Pligten — saa Fornøjelsen. De skal naturligvis paa Kursus?» og han saa ned paa hendes Bøger.

«Hvorfor paa Kursus?» spurgte Elise og saa skælmsk paa ham.

«Fordi de fleste unge Piger gaar paa Kursus.»

«I Skov, i Skov, i friske grønne Skov,» nynnede Lieutenanten.

Hvor Elise godt kunde lide ham og forstaa hans Længsel efter den friske grønne Skov, hun Frihedsmennesket, der elskede Naturen og Ensomheden.

«Aa, hvem der kunde gaa frem og frem, uden Tvang og Maal — kun frem, hvor Skæbnen vilde føre en hen. Kunde det ikke ogsaa more Dem?»

Hun svarede ikke, men der laa Liv og Sympathi i hendes sjælfulde Blik.

«Hvor de Øjne ere søde,» tænkte han, «paa

en Gang barnlige og alvorsfulde — som uudgrundelige.» Og han fastholdt hendes Blik.

Og hun — — —?

Elise forstod ikke, hvad der pludselig foregik med hende, hun følte sig mere og mere betagen. Det sortnede for hende paa samme Tid som en ukendt Angest fyldte hendes Hjærte.

Hun lukkede sine Øjne og hviskede som i Drømme:

«Hvorfor gjorde De det?»

Han greb hendes Haand varsom, som var den en lille ængstet Fugl.

«Jeg kunde ikke andet,» svarede han og saa bedende paa hende.

Hun stod endnu med sænket Blik, men studsede ved hans Ord; det forekom hende, hun kendte dem, men mindedes ikke, hvorfra.

«Farvel!» hviskede hun med bortvendt Ansigt og fjærnede sig langsomt.

«Farvel!» svarede han modfalden og saa efter hende; men da den sidste Flig af hendes Kjole svandt om Hjørnet, tog han sig sammen og fortsatte langsomt Vejen til Militærskolen. Han kendte ikke rigtig sig selv igen i denne tavse Morgenstund; hvor ofte havde hans Hjærte banket, naar han i Dansen svingede sin Dame og hviskede hende Komplimenter i Øret! Han var ung, kun fem og tyve Aar, og han var livs-

glad og fandt Fornøjelse i at tale med unge smukke Piger; men i Dag var det vidt forskelligt fra alle de andre Dage.

Ogsaa Elise følte sig forunderlig betagen — Solen i hans Øjne havde vakt Solen i hendes Hjærte til Live. Varm og blød af Natur, havde hun dog aldrig følt Barndommens og Ungdommens Glæde.

Isskorpen brast under hans Blik, og Vaaren med Knopper med tusende Blomster og Fuglesang aandede hende overalt i Møde, hun trak Vejret tungt og dog glad — hun følte pludselig Trang til at kaste sig om Moderens Hals, skjule sit Ansigt ved hendes Bryst og græde; — men Porten aabnede sig, og Elise gik drømmende op ad Trapperne til Kursuset.

Ja, det gaar forunderlig til i Verden, nogle Mennesker bruge Aar til at lære hinanden at kende og elske, mens andre næppe ses, før de ere lænkebundne.

Den Dag sad Elise og lyttede til Lærerens Ord uden at fatte Tanken, det sang og klang i hende, og Graaden sad paa Lur og truede hvert Øjeblik med at bryde frem.

Tredie Kapitel.

Der gik fire Dage — hun saa ham ikke. Øjet var tilsløret, og Gangen blev tungere: «Men Ridderen gik ej gennem Skoven.»

Paa den femte Dag stod hun vemodsfuld og krummede Brødet ud til Fiskene, hendes Blik søgte langt bort over Søerne, hun tænkte paa alt — og paa intet!

Fiskene snappede nu som før begærlig efter Brødet — hun saa det ikke, men vedblev tankeløs at made dem.

«Stop, stop! nu har de min Sanden faaet nok af Deres Frokost. Se, her har jeg Hvedebrød til Slughalsene. Der, tag et Stykke; De maa ikke give al Deres Mad til Fiskene, saa faar De intet selv, og De kan nok trænge til at spise, saa tynd som De er. Hvilke Slughalse, de aad gærne Giveren med til Tak for god Behandling.»

Elises Ansigt straalede af Lykke — ja, Henrykkelse: «Endelig, endelig var han da kom-

men igen. Hvor havde han været saa længe?» Hun tog Brødet og lo gennem Taarer.

Han saa kærlig paa hende, men forstod ikke Taarerne.

Hvor faa Mænd forstaar, at Kvinden har Taarer baade i Sorg og i dyb Glæde.

Taarer keder Manden, det kan jeg saa godt forstaa; Taarer trøster Kvinden, det forstaar jeg ogsaa — skønt jeg selv er fattig paa Taarer saavel i Glæde som i Sorg.

Han vedblev: «De maa spise alt, hvad De kan, De er saa tynd, Barn, det gaar ikke, en skøn Dag brækker De over, og hvad saa?»

«Brækker jeg over?» spurgte hun skælmsk og lo, «De er jo selv tynd og skal dog gaa i Krig, naar Krigstrompeten kalder.»

«Ja, det er en anden Sag, jeg er Mand, jeg har stærke Muskler. Bare vi maatte faa Krig, saa skal De se, hvor jeg slaar løs.»

«For at faa det at se, maatte jeg selv være Soldat eller Marketenderske. Men fy, De maa ikke ønske Krig, det er en Synd; sæt De selv var den første, som faldt.»

En ubemærket Skælven gik over hende, det forekom Elise, som havde hun spaat ham ondt med sine Ord.

«Naa, Herre Gud, saa faldt jeg da med Ære. Jeg er forældreløs, har ingen Søskende og — —

naa — det er da en langt skønnere Død at falde for sit Fædreland, end paa almindelig Vis udkæmpe Døden i Sengen.»

«I Dag kan jeg ikke lide Dem,» og Elise vendte sig fra ham, som vilde hun gaa.

«Stop, ikke endnu, det er for tidlig. Jeg ønsker ingen Krig, men kommer der Krig, saa gaar jeg jublende med og synger:

«Den Gang, jeg drog afsted!
Den Gang, jeg drog afsted!
Min Pige — — —.»

«Nej, jeg har ingen Pige, der vil med!» Og en mørk Sky gled over hans Pande, hans Tanke var pludselig ilet over Land og Sø — hvorhen, vidste han selv kun alt for godt.

Han saa paa sit Uhr: «Klokken er mange i Dag, vi maa begge skynde os afsted, ellers komme vi forsildig paa Post. Ræk mig Haanden til Bevis paa, at vi atter ere gode Venner, rigtig gode Venner.»

Hun rakte ham Haanden.

«Se, det kan jeg lide! Mit Navn er Lieutenant Harboe ved Artilleriet. Og nu afsted i en lynende Fart.»

«Jeg hedder Elise Tegner!» raabte hun efter ham.

«Farvel, Elise Tegner!»

«Farvel, Lieutenant Harboe!»

Og han ilede bort, svingende med Huen og nynnende:

«Roselil og hendes Moder, de sad over Bord,
De taled saa mangt et Skæmtens Ord.»

Elise vendte sig flere Gange efter ham — han saa hende ikke. Hun følte sig baade glad og bedrøvet, og undervejs gentog hun atter og atter: «Falder han i Krigen, er jeg Skyld deri; blot jeg ikke havde sagt: «Sæt, De selv var den første, som faldt».»

Fra nu af mødtes de hver Dag; der blev aldrig talt om Kærlighed, og dog elskede de begge oprigtig hinanden.

Fjerde Kapitel.

Der gik Dage, der gik Uger, der gik en hel Maaned, han saa hende ikke. Nu var det ham, der saa længselsfuldt hen over Søen og tankeløs madede Fiskene.

«Det er slet ikke morsomt at made jer Slughalse,» tænkte han, «det er kedeligt, frygtelig kedeligt,» vedblev han og kastede den sidste Bolle hél ud til Fiskene, som begærlig sloges om Byttet.

«Er hun vred paa mig?» spurgte han sig selv, da der var gaaet en Uge siden, at han havde set hende. «For en Ulykke! hvor Solen stikker i Dag, alt er saa trægt — jeg skulde vel ikke være gnaven? Hm, jeg tror det næsten. Fy for Pokker, hvor de sluge Maden, de dumme Fiske, de ligne Menneskene, utaknemmelige ere de alle til Hobe; snappe de ikke ligesaa glade

Maden af min Haand, som om det var hendes søde, bløde lille Haand, der gav dem det.»

Og nu som altid, naar han var glad eller bedrøvet, sang han sine Følelser ud i Toner. Enhver, der kendte Harboe, kunde strax paa Sangens Karakter gætte sig til Bølgegangen i hans let bevægelige Sjæl. Han sang Hauchs stemningsfulde Digt:

«Jeg mindes vel et Sted, gid jeg var der igjen,
Der Timerne saa sagtelig gled hen»,
— — —.

«Hauch har elsket, da han digtede denne Sang,» tænkte han og gik, nynnende videre.

«Hvor er nu min lille ængstelige Fugl, der ser saa mildt, skønt vemodig paa mig? Ja, der ligger altid Vemod i Baggrunden af hendes Smil; der toner en blød, en forunderlig Melodi gennem hendes Sjæl, poetisk og dyb, smilende og lokkende — fuld af Latter og Taarer, fordi Sangbunden er Vemod.»

Saa sad han paa Skolen, Spørgsmaal og Svar faldt den Dag forunderlig kejtede; han var ikke Herre over sine Tanker; thi midt i Spørgsmaalet spurgte han sig selv:

«Mon hun er syg? Ja, hun maa være syg, den lille Stakkel, ellers var hun ikke udebleven — for hun elsker mig, det véd jeg lige saa vist, som at jeg elsker hende.»

De unge Mennesker stirrede forundrede paa deres Lærer, de kendte ham slet ikke i Dag. «Han maa være syg, Stakkel,» hviskede de til hinanden, og de havde Ret: Harboe var hjærtesyg.

Femte Kapitel.

I fire Uger havde Elise forsømt sit Kursus, de tre Uger maatte hun holde Sengen. Hvor den Tid var lang — aa, saa lang, skønt hun byggede Slotte med Blomster og Solskin, og gennem al den Herlighed tittede to kærlige Øjne frem og saa hende lige ind i Sjælen.

I Dag var det den ottende Dag, hun var oppe. I Morgen skulde hun paa ny gaa paa Kursus. Hun sad ved Faderens Skrivebord for at gennemse sin sidste Stil, men Tanken var langt fra Stil og Kursus — saa vingelet en Fugl lader sig ikke binde med Bast eller Baand.

Forældrenes Kærlighed var uden Ende, enhver af dem havde plejet og vist Omhu imod hende; selv den tavse Mand undlod aldrig, naar han kom hjem fra Kontoret, at fortælle hende et og andet, han havde hørt der ude fra. Saa puslede han ved Lagnet og Trækkepuden, klappede hendes Haand og sukkede — han

savnede sin Yndling i hver en Krog; men Yndlingen mærkede det ikke, hun hørte knap Sukket — skønt det fortalte saa mangt og saa meget, hendes Tanke og Hjærte var optaget af «ham» — kun af ham, hun mægtede ikke mere. Stakkels Forældre, hvor ofte er det ikke eders Lod i Livet —!

Hvem kan fatte Kærlighedens Magt? Fra samme Øjeblik, hun lærte at elske, drog han alle hendes Tanker og Følelser i Ring, og det indre Liv, hun levede — lukkede den ydre Verden for hende.

Skønt Kærligheden havde gjort hende rig, havde den paa samme Tid gjort hende meget fattig, hendes Hjærte og Sjæl udviklede sig mere og mere, og voxede sig stor og stærk i Kærlighed til ham, men indsnævrede sig mere og mere for alle andre Interesser.

Hun rejste sig, Stilen og hun vare ikke gode Venner i Dag. Saa satte hun sig ved Instrumentet, lod Fingrene løbe tankeløst over Tangenterne, nu og da ledsagede af et dæmpet Suk.

Moderen sad i Spisestuen og lappede Linned, lidt efter lidt sank hendes trætte Hoved mod Brystet og hun sov ind.

Solen sendte sine sidste Straaler ind ad Vinduet og kastede sit rødlige Lys over Omgivelserne og over Fru Tegners graasprængte Haar. Hvor

hun saa bleg og lidende ud, man kunde næppe se Brystet bevæge sig ved Aandedrættet. Ja, hun trængte til Ro; men i samme Øjeblik fór hun op i Angest, som blev hun taget i en Forbrydelse — Tøjet skulde være færdigt, Tegner skulde have det paa i Morgen. Og Synaalen gik atter og atter ind og ud, og Fingeren fik Stik efter Stik; Øjnene vare søvndrukne — hun kæmpede efter bedste Evne for at holde dem aabne.

Elise saa intet, hun sad fremdeles ved Instrumentet og drømte, saa gled Fingrene igen over Tangenterne, hun præluderede og sang:

«Jeg mindes vel et Sted, gid jeg var der igjen,
Der Timerne saa sagtelig gled hen»,
— — —.

Det ringede beskedent paa Entrédøren, hun hørte det ikke; men Fru Tegner lagde Sytøjet til Side, hun trode, det var Lægen, han plejede at komme paa den Tid. Saa glattede hun Haaret, tog Forklædet af og lukkede op.

«Er Hr. Assistent Tegner hjemme?» spurgte en ung Officer og traadte kæk ind i Entréen.

Fru Tegner saa forundret paa ham og svarede: «Nej, men jeg er hans Hustru, kan De ikke give mig Besked?»

«Mit Navn er Lieutenant Harboe —», her standsede han pludselig og lyttede:

«Der sad vi tidt i Maanskin, bag Rosernes Hæk,
Ved Siden af den rislende Bæk,
Og vexled mangt et Ord, halv i Alvor, halv i Skjemt,
Det har nu vel længst han forglemt.»

Harboes Ansigt straalede af undertrykt Glæde og Rørelse, han holdt Vejret tilbage af Frygt for at Tonerne skulde dø hen — hvor gærne havde han ikke styrtet ind til hende og trykket hende i sine Arme!

«Samme Sang,» tænkte han, «hun synger samme Sang, som jeg har nynnet den hele Dag.»

Fru Tegner stirrede forundret paa ham, hun vidste ikke, om den uventede Gæst var klog eller gal; men ét saa hun, at han elskede Musik, naar han saaledes kunde springe over alle Dannelsens Former for at lytte til Sangen.

Da den sidste Tone var forsvundet, hørte Elise en velbekendt Stemme sige:

«Undskyld min Paatrængenhed, Fru Tegner, men jeg kunde ikke andet.» Og han vedblev med Øjnene fæstede mod Døren.

«Maa jeg gaa ind? Hun er der inde, jeg maa se hende, det er saa længe siden.»

«Stakkels ulykkelige unge Mand,» tænkte Fru Tegner, «han er sindssyg, hvad skal jeg gøre med ham?» Hun traadte imellem ham og Døren for at beskytte Datteren, men Harboe smilte,

han gættede hendes Tanker paa de angestfulde Øjne og Afspærringen af Døren.

«Vær uden Frygt, Fru Tegner, jeg er ikke undløbet fra nogen Sindssygeanstalt, om jeg end for Øjeblikket ikke er mig selv ganske mægtig. Jeg kender Frøken Elise, vi ere rigtig gode Venner.»

«Hvorfra kender De min Datter, Lieutenant Harboe?» spurgte Fru Tegner forbauset.

«Fra Dosseringen!» svarede han aabent og saa hende glad i Øjnene, vi have mødt hinanden om Morgenen, naar vi gik til vort Dagværk. Har Frøken Tegner ikke fortalt Dem, at vi made Fiskene?»

«Nej!» svarede Fru Tegner, bedrøvet over Datterens Mangel paa Fortrolighed. Dog, før hun fik sagt mere, gik han ind i Dagligstuen med udstrakte Hænder, som vilde han gribe og fastholde Elise.

Elise stod bleg og skælvende, støttende sig med begge Hænder paa Instrumentet; Øjnene vare nedslaaede, hun havde ondt ved at holde sig oprejst.

Han lod skuffet Armene synke og traadte forsigtig frem, som om han gik paa Gløder, men hun løftede Øjnene og saa angest og bedende paa ham.

«Jeg har skræmmet hende med min Fremfusen-

hed, jeg Uhyre!» tænkte han bedrøvet, «hvorfor gjorde jeg dog det?» Og han blev staaende, vendte sig saa mod Døren, som vilde han gaa.

Fru Tegner var fulgt efter ham, og ved at se sin Datters Angest, vendte hun tilbage til sin første Opfattelse, at han var sindssyg. Hun tog ham forsigtig ved Haanden, for at føre ham ind i Spisestuen.

«Kom!» sagde hun, «kom og lad os igen gaa ind i denne Stue, der kunne vi tale uforstyrret sammen. Min Datter har i længere Tid været meget syg og er endnu ikke rask.»

Hun halede forsigtig i ham, klappede ham beroligende paa Skulderen og vilde lige til at lukke Døren imellem Datteren og dem, da Harboe mildt frigjorde sig fra hendes Haand og sagde vemodig:

«Behøves ikke, Fru Tegner, jeg fejler intet her — og han pegede paa Panden —, Maskineriet er i fuld Orden. Tilgiv, at jeg har skræmmet Dem! Al den Uro, jeg har forvoldt Dem og Frøken Elise, beror ene paa en Fejltagelse fra min Side.»

En mørk Sky havde lagt sig over hans Pande, han følte sig smertelig skuffet over hendes besynderlige Modtagelse.

Havde han maaske misforstaaet hende — elskede hun ham ikke — —? Nej, de Øjne

kunde ikke lyve, hun var kun angest af Overraskelse, bange for, at han vilde omfavne hende. Han vilde gaa, men Fru Tegner holdt ham kærlig tilbage.

«Kom, sæt Dem hos mig og fortæl mig alt, hun er et underligt — et uforstaaeligt Pigebarn, der er aldeles uberegnelig. Jeg er hendes Moder, De skylder mig at fortælle mig Sandheden, da min Datter har skjult den for mig.» Og hun tilføjede med dæmpet Stemme:

«Vent blot taalmodig, hun kommer nok af sig selv, ligesom Sommerfuglen, naar Solen skinner.»

Harboe trykkede hjærtelig hendes Haand og begge lo — og Elise lo ogsaa igennem Taarer, hun havde hørt Moderens halvsagte Ord.

Han tog begge Fru Tegners Hænder imellem sine og hviskede: «Vi elske hinanden, kære Fru Tegner, jeg hende og hun mig. Hvor Elise dog ligner Dem, kære Fru Tegner.»

Han saa mod Døren, der var ingen Elise. Saa vedblev han: «Vi have nu ikke set hinanden i fire Uger, i fire lange Uger. Jeg har været angest for hende; nu kunde jeg ikke holde det længere ud, og derfor er jeg her for at spørge Dem og Deres Mand: Vil De skænke mig Elise til Hustru? det gør De nok, ikke sandt?»

«Har De sagt til Barnet, at De elsker hende?»

«Nej, det behøves ikke, vi véd begge, at vi

elske hinanden, vi bede kun om Forældrenes Samtykke for at være lykkelige. Mine Forældre efterlod mig i Arv et agtet Navn, og det haaber jeg ogsaa selv en Gang at kunne efterlade mine Børn. Og dermed er alt sagt, hvad jeg har at sige til min Anbefaling.»

Hvor Fru Tegner godt kunde lide den unge frimodige Mand, hun tvivlede intet Øjeblik paa hans Sanddruhed. Hans store tillidsfulde Øjne vare fæstede paa hende, som om det allerede var en afgjort Sag, at hun svarede ja. Saa saa hun hen mod Døren og tænkte:

«Kommer hun ikke snart!»

Det samme tænkte Harboe og saa ogsaa mod Døren.

«Der er hun og kan selv svare Dem,» hviskede Moderen.

Elise mere gled end gik frem, endelig stod hun midt i Døraabningen, blussende rød og skælvende, men med et yndigt indtagende Smil over hele Ansigtet.

Harboe vilde først i Øjeblikkets Henrykkelse styrte imod hende; dog, Erfaringen havde lært ham Forsigtighed lige over for en Mimose som Elise. Langsom nærmede han sig, greb hendes kolde Haand og førte hende hen til Moderen.

«Maa jeg have hende?» spurgte han bønlig,

jeg skal være god imod Deres lille Pige, det kan De stole paa.»

Men Elise skjulte sit Ansigt ved Moderens Bryst og hviskede:

«Tilgiv mig, Moder, at jeg tav, jeg kunde ikke andet.»

Fru Tegner trykkede et Kys paa hendes Pande: «Gud velsigne Dig, mit Barn, mit eneste Barn, bliv lykkelig!»

Hun tog kærlig Datterens Haand og gav den til Harboe, der stod glædestraalende og saa paa dem.

«Der, tag hende, Far vil sige det samme, det véd jeg, og vær begge gode imod hinanden, saa lægger Gud nok sin Velsignelse til eders Forening.»

Saa listede hun ud af Stuen for at lade de unge være ene; men da hun lukkede Døren efter sig, brast hun i Graad, hun vidste ikke selv hvorfor.

Om Aftenen da Fadéren kom hjem, blev han modtaget af Fru Tegner, der forsigtig meddelte ham den ny Begivenhed; hun maatte altid fare med Lempe, naar hun havde noget at fortælle sin Mand, han taalte ingen stærk Sindsbevægelse, hvad enten den var af glad eller sørgelig Beskaffenhed.

Men den Dag hvilede alt Arbejde, det blev

en Festdag for hele Familien. De sad alle fire lykkelige sammen og udkastede Planer for de unges Fremtid, som selv de gamle saa i Rosenskær. Paa Gammeldagsmanér kom Punschebollen paa Bordet, der blev klinket, og Tegner udbragte selv Skaalen for de forlovede, som blev humoristisk besvaret af Harboe. Det forekom dem alle, som havde de kendt hinanden hele Livet.

Da Elise den Aften gik til Sengs, følte hun, at hun havde lagt sin Fremtid i et kærligt trofast Hjærte, der næst Guds Hjælp vilde frede og beskytte hende. Og hun gav sig selv det hellige Løfte aldrig at svigte hans barnlige Tillid, men blive ham — saa vidt hun evnede — ligesaa trofast en Hustru, som hendes Moder var Faderen.

«Ham kan jeg lide,» sagde Tegner og gav sin Kone et Godnatkys — det var længe siden, han havde gjort det, ikke af Mangel paa Kærlighed, men fordi han altid var saa træt.

Maanen kastede sit blege Lys hen over Gaden og Huset, hvor Elise bode. En ensom Mand stod lige over for og stirrede op til hendes Vindue.

«God Nat, min lille Unge, min bly Viol! Gud beskytte Dig og alle dine!»

Sjette Kapitel.

Der var gaaet omtrent et halvt Aar siden Elises og Harboes Forlovelse.

En Aften kom Tegner sildigere hjem, end han plejede, Arbejdet havde været strængt og han var træt. Han gik tidlig i Seng, uden at drikke The, og faldt hurtig i Søvn.

Hvor hans Hustru glædede sig over hans milde rolige Søvn! Ellers plejede han at kaste sig i det uendelige frem og tilbage paa Lejet, før han fik Hvile. Hun listede sig lydløs i Seng, og, træt som hun var, sov ogsaa hun snart ind.

Dog, da hun vaagnede næste Morgen, fandt hun ham usædvanlig stille og bleg. Hun lod sin Haand glide kærtegnende over hans hvide Haar, men tog den hurtig tilbage. Hun bøjede sig over ham; et Smil, som gennem Taarer var om hans blege Læber, han sov sødt og trygt, som Barnet i Moders Skød.

Hun kyssede de kolde Læber og hviskede taarekvalt:

«Gud velsigne Dig, og Tak for alt! Nu skal Du sove i Fred og ikke frygte for den Dag i Morgen, ingen, ingen uden Gud skal vække Dig, Du kærlige trætte Sjæl.»

Men for første Gang i sit lange Liv følte hun, at hun nu var ene.

Børnene voxe og flyve fra Far og Mor for selv at bygge Rede — det er Naturens Gang. Men Mand og Hustru bygge sammen, til Gud skiller dem ad.

I disse Dage var Harboe Fru Tegner en trofast Støtte og en kærlig Søn, al den Tid, han havde tilovers fra sit Embede og sine Informationer, tilbragte han hos dem, lige som han ordnede alt til Begravelsen.

Elise stod ham bi, hvor hun kunde; hun var fra halvt Barn bleven en voxen Kvinde, og Sorgen over Faderens Død bidrog endnu mere til at gøre hende selvstændig. Hun hyggede om Moderen, som den dybe Sorg havde gjort til Barn igen, hun besørgede ene Huset — de havde ingen Pige —, lavede Maden og gjorde selv alle Indkøb, saa godt hun evnede, skønt hun hidtil næppe havde dyppet sine Fingre i koldt Vand.

Fru Tegner sad i sin Mands Lænestol tavs og tankeløs af Smerte, hun vidste og forstod

kun ét, at hendes trofaste Ven var død og kom aldrig mere tilbage. Saa foldede hun Hænderne og stirrede ud i Rummet. Kraften var brudt, de to hørte sammen, den ene kunde ikke undvære den anden.

Nu var der kun to Dage tilbage, til han skulde bæres ud fra det gamle Hjem, hvor de havde levet i Kærlighed i over tyve Aar. Hver Gang Uhret slog, gik der en Skælven over hende; for hver Time, der svandt, kom Skilsmissen nærmere.

Elise syde og syde for at faa Sørgedragterne færdig, hendes Øjne hvilede med Smerte paa Moderens Træk — aa, hvor det var tunge Dage!

Det var den sidste Aften. Lampen var tændt. Harboe og Elise sad hos Moderen, klappede hende som et Barn, gav hende de kæreste Navne, for at dulme hendes Sorg. Hun smilede nu og da til dem, men Smilet var, som Blikket, aandsfraværende. En Gang tog hun deres Hænder, lagde dem i hinanden og hviskede:

«Elsk hinanden, Børn, Kærlighed er Guds bedste Gave.»

Det var de sidste Ord, Elise hørte Moderen sige — ikke en Time efter fulgte hun sin Mand i Døden; hun sad stille, ganske stille i Lænestolen; hendes Hoved laa paa samme Plet, hvor

hans laa, naar han efter Middagen hvilede sig, før han atter tog fat paa sit Arbejde.

De to havde nu udkæmpet et langt Liv, men Haab, Tro og Kærlighed havde hjulpet dem over alle Skær. Nu fulgtes de trofast i Døden som i Livet; de bleve paa én Gang lagte i Jorden, og var deres Dage end fattige paa Blomster, saa voxede der nu de skjønneste Blomster paa deres Grav, fredet af Datterens Taknemmelighed.

Syvende Kapitel.

Det var Søndag. Kirkeklokkerne ringede til Højmesse, og gamle og unge strømmede fra alle Sider hen for at høre Guds Ord.

Skoven stod i Løvspring; Græsset bugnede af Bellis, Valmuer og Smørblomster. Fuglene sang om Kap med de glade unge Mennesker, der jublede af Glæde og Livslyst; de skulde tilbringe Fridagen i Skoven, vælte sig i blomsterduftende Græs, slaa med Svipstokken til højre og venstre, saa Blomster og Løv fløj til alle Sider. Det var den bugnende Livskraft, der maatte have Luft, for ikke at sprænge sit Fængsel. Hatten i Haanden eller paa Stokken, Hovedet badet i frisk Sommerluft, alle syngende baade dem, der kunde — og dem, der ikke kunde, snart en Fædrelandssang — saa en Kærligheds-Romance. Naturen aandede Kærlighed, og Kærlighedstrangen sprang som et Kildevæld i deres Hjærte, de vare unge og forhaabningsfulde.

Og Skoven gav Genlyd af de glade Stemmer. Hjærtet bankede af Ungdom og Overmod, de følte sig rigere end Krøsos og mere uovervindelige end Herkules, de drømte ikke om, at de en Gang blive gamle og tilovers.

O, lad de unge glæde sig!
Saa hurtig flygter Ungdomstiden,
Og hver uskyldig Glæde siden
Staar som en Blomst paa Minder rig,
Der luner Vint'rens kolde Dage
Og tryller Vaarens Lyst tilbage.
O, lad de unge glæde sig!

Blandt alle disse glade Mennesker, var der et Par, som, skønt de ikke sang eller svingede med Hatten, dog vare de lykkeligste iblandt dem; det var Harboe og Elise.

Tre Aar vare gaaede siden deres Forlovelse. I Dag var det to og et halvt Aar siden, at Elise forlod sit Barndomshjem for at leje sig et lille Værelse hos en fremmed Familie.

Harboe skaffede hende Timer i Musik, Fransk og Dansk; hun var meget begavet og flittig, fik derfor god Betaling, saa hun ikke alene tjente sit Ophold, hun var jo tarvelig vant — men fik endogsaa lidt tilovers til at lægge hen til Brylluppet.

Harboe fik saaledes ikke Lov til at yde hende blot den mindste pekuniære Hjælp, da

Pengene efter Forældrene vare slupne op, skilte hun sig ved mangt og meget af sine Ejendele for at leve indtil hun fik Informationer, uden at fortælle ham det, og, skønt hendes Stolthed krænkede ham dybt, forhøjede det dog hans Agtelse for hans Forlovede.

I Dag var det Elises enogtyveaarige Fødselsdag, de kom fra Forældrenes Grav, som de havde smykket med Blomster. I Skoven skulde de højtideligholde Festdagen.

«Elise, min Unge!» hviskede Harboe og bøjede sig kærlig imod hende, — jeg har et Forslag at gøre Dig paa din Fødselsdag, og jeg haaber, Du vil synes om det og sige ja til min Bøn.»

Hun saa ængstelig spørgende paa ham.

«Ser Du, Elise, — — hvorfor ser Du saa ængstelig paa mig, Barn, dit Øje ligner en anskudt Hinds? Er Du angest for mig, din bedste Ven?»

«Nej, Adolf, det er jeg ikke; Du véd det godt, jeg kan ikke gøre for, at der nu og da kommer flyvende Angest over mig — jeg véd selv ikke hvorfra, det er Natur hos mig, og som jeg ikke er Herre over. Jeg véd, at alt hvad der kommer fra Dig, kan kun blive mig til Velsignelse. Sig mig, Du kære, hvad det er

Du vil foreslaa mig, jeg tror næsten, jeg har gættet det.»

«Nu skal Du høre, min lille frygtsomme Fugl. Vi skrive i Dag den fire og tyvende Juni. Hvad siger Du til, om vi begyndte at se paa Lejlighed til Oktober Flyttedag? Svar udbedes først, naar jeg har forklaret Dig mine Grunde. Kom, sæt Dig her paa Bænken ved Siden af mig, her under det herlige Bøgetræ; der kunne vi tale uforstyrrede med hinanden om vor Fremtid; det er dog paa Tide, efter tre Aars Forlovelse, at vi tænke paa at bygge os en fælles Rede.»

«Men, Adolf, husker Du, at jeg intet ejer uden mine Informationer. Den lille Kapital, jeg havde samlet, maatte jeg forleden Dag give til en husvild Familie, der ellers skulde paa Fattiggaarden.»

«Det er ogsaa nok, naar vi lægge begge vore Indtægter sammen, min lille ædelmodige Pige. Nu skal Du høre, hvorledes jeg har tænkt mig det. Udstyr behøve vi ikke, vi have nok i dit og mit Møblement. Du har jo en Del Dækketøj og Linned; kunde dine Forældre nøjes med det, kan vi ogsaa; der faar vi altsaa ingen Udgifter. Min Gage er femten Hundrede Kroner, og den stiger til syttende Hundrede Kroner, og mine Informationer udgør i Gennemsnit tre à fire Hundrede Kroner. Du fortjener vel henved otte

Hundrede, det udgør omtrent to Tusende og sex Hundrede og halvtreds Kroner aarlig. Hvad siger Du til det, min Pige?»

Elises Øjne bleve store, hun stirrede med den største Forbavselse paa ham. «Over sex og tyve Hundrede Kroner, Adolf?» og hun slog Hænderne sammen, «det er jo næsten tre Tusende, vi blive rige Mennesker. Det skulde Far og Mor blot vide.»

Harboe smilte over hendes Naivitet i Pengesager og vedblev:

«Om vi end ikke blive rige, saa kunde vi dog med Fornuft og Sparsommelighed slaa os igennem. Du maa huske, min Uniform koster ikke saa lidt om Aaret, og dito Enkekassen, men vi ere begge ordentlige af Natur og tarvelig vante — det hjælper betydelig. Og ser Du, lille Elise, Fornuften siger os, at det er langt lettere at føre én end to Husholdninger.»

«Husholdninger, Adolf, vi ere jo begge i Kost, kalder Du det for to Husholdninger?» Og hun lo hjærtelig.

«Ja vist, det ere vi, men vi maa da begge betale Kost og Logi, foruden Vask, Lys og Brændsel — skulde jeg mene. Og Du lille Stakkel, har just ikke haft det for godt.»

«De kunne ikke give mig det bedre, Adolf, de ere meget fattige. Du maa huske, at jeg kun

giver fyrretyve Kroner om Maaneden for alt, undtagen Vask.»

«Ja, og saa læser Du Lektier med Smaapigerne, spiller med alle Rollingerne og det om Aftenen, naar Du udslidt vender hjem og trænger til Hvile. — Naa, — hvem er det saa, der hjælper Fru Larsen at stoppe Strømper og lappe Børnenes Tøj?»

Elise drog et dybt Suk, hun vidste nok, hvorfor hun hjalp Fru Larsen at stoppe, det var ikke af Opofrelse, men af Samvittighedsnag; hun kunde aldrig tilgive sig selv, at hun lod sin anstrængte Moder stoppe og lappe Husets Tøj, uden at række sin Haand ud til Hjælp, ja, det var ikke sjælden, at Moderen stoppede og lappede ogsaa for hende, uden at hun — forkælet som hun var — følte Skam eller Sorg derover. Hun vilde have givet Aar af sit Liv for at have gjort det, men nu var det — for sildig.

Og derfor hjalp hun Fru Larsen, hvor hun kunde; hun havde en Følelse af, at hendes Skyld mod Moderen derved blev mindre.

«Du har næppe et Øjeblik tilovers for din egen stakkels Ven,» vedblev Harboe. «Imedens bliver Du blegere og tyndere, hvis det overhovedet er muligt. Nej, det er paa høj Tid, at der sker en Forandring, Du kærlige Sjæl, som

altid tænker paa andre og glemmer dit eget Jeg — og for den Sags Skyld da ogsaa mit!»

Hun rødmede — hun vidste kun alt for godt, hvor ofte hun havde glemt andre for sit eget Jeg.

«Fy, Adolf, Du er uartig, og det paa min Fødselsdag.»

Harboe lagde Armen om hendes Liv og drog hende til sig:

«Tilgiv, lille Tyran, det vidste jeg ikke. —» Og han lo. — «Naar vi to bo sammen, har ingen undtagen jeg, din Ægtemand, noget at forbyde eller befale Dig, saa skal Du have det rigtig godt, jeg fede Dig som en Gris; men saa maa Du til Gengæld altid være lydig og opmærksom imod mig, ellers — — —.»

«Ellers — — —?» spurgte hun skalkagtig, i det hun paa militær Vis lagde Fingeren til Panden.

«Ellers kysser jeg Dig, som jeg nu gør,» og han fik expederet det, før hun fik Tid til at gøre Modstand.

Elise rødmede lige op til Haarrødderne og hun saa sig ængstelig om, for om nogen havde set det.

«Vær rolig, ingen har overværet denne forfærdelige Scene imellem et Par forlovede. «Æren frelst — alt frelst!» Tænk Dig, tænk Dig lille

Pus, os to i én Dagligstue, ved samme Ovn og samme Lampe; vi skilles ikke mere.»

«Nej, Bjørn, min store Bjørn, vi blive altid sammen. Dog, jeg har ogsaa en Betingelse at møde op med. Vi blive kun sammen, saa længe Du holder Dig paa dit eget Gebét; skulde Du en smuk Dag glemme det og træde ind paa mit, saa — — —.»

«Saa — — —?» spurgte han og saa hende henrykt i Øjnene.

«Viser jeg Dig tilbage, for, er Du Mand — saa er jeg Kone i Huset.»

«Se, se, saa det er Madammen!»

«Ja, det er hun, og skulde Du nu og da glemme det, lille Fatter — skal jeg nok sørge for at minde Dig derom.»

«Og paa hvilken Maade, om jeg tør spørge?»

«Først med Spøg, saa med Alvor, og batter det ikke — — —.»

«Hvad behager, gaar Du videre — —?»

«Saa paa moderne Vis, Hr. Lieutenant —!»

«Dog vel aldrig med Dynamit?»

«Nej, saa farlige Vaaben agter jeg ikke at bruge; sæt jeg sprang i Luften med Dig, saa vare vi jo alligevel sammen. Nej, jeg har en anden Maade at liste mig fra Dig, dersom Du drister Dig for langt ind paa mine Enemærker.»

«Se mig til det lille Uhyre! Ud med Sproget,

eller jeg tager et Kys; der kommer netop nogle unge Herrer, det vil more dem at se derpaa.»

«Adolf, Du vover ikke — —!»

«Ja, saa ud med Bekendelsen, hvad agter Du i tredie Indsats at gøre ved mig?»

«Jeg passer Snittet, naar Du er ude og løber fra Dig!»

«Ene?»

«Ganske ene, Du bliver pænt hjemme og passer Huset.»

«Og Rollingerne?»

«Fy, Adolf, nu er Du igen uartig.»

«Nej, det er Dig, der er uartig, rigtig vanartig — at kunne tænke Dig et Liv uden mig, selv om jeg var nok saa grusom imod Dig. At lade mig ene tilbage i vor nydelige lille Rede. Aa, jeg føler — — jeg besvimer paa Damemanér, giv mig Hofmandsdraaber. Jeg ene ved Lampen, ene i vor lille Rede, jeg ulyksalige Mand!»

«Naturligvis! hvor skulde Du ellers være? Med mindre Du foretrækker at rejse, saa er jeg villig til at blive.»

«Stop, stop, Du tyranniske Madam! Du var i Stand til at rejse med Iltog; men tag Dig iagt, jeg følger efter med Extratog og henter Dig tilbage. Og for at Du ikke ved given Lej-

lighed skal gøre det om igen, binder jeg Dig fast.»

«Hvortil, om jeg maa spørge?»

«Til mit Hjærte!» «Mein Liebchen, was willst Du denn mehr?»

Hun løftede pludselig Hovedet, og han mødte et straalende Blik og rødmende Kinder.

«Sig mig, at Du glæder Dig til altid, altid at være sammen med din Bjørn?» hviskede han kærlig.

«Det gør jeg, Adolf,» svarede hun rørt. «Jeg ser allerede i Tanken vor hyggelige Dagligstue — det er Skumring — begge sidde vi ved Kakkelovnsflammen, Du med din Pibe, jeg med mit Strikketøj, for jeg maa vel strikke dine Sokker, som Moder strikkede Faders?»

«Det maa Du! Og naar vi tænde Lampen, læser jeg højt for Dig.»

«Men først i Skumringstiden, Adolf, den er den bedste af hele Dagen.»

«Ja, for det er Hviletiden eller Dovnetiden, hvad Du vil kalde den. Hvor vi skulle have det velsignet sammen!»

Elise var ikke mere den blege Pige med sænket Blik og hviskende Stemme, hun saa glad, ungdomsfrisk og frejdig paa Livet, skønt Undseelse og Vemod nu og da gæstede hende, som

i gamle Dage. Det var hendes anden Natur, som hun sagde, den blev hun aldrig kvit.

«Naar begynde vi saa at se paa Lejlighed?» spurgte han.

«I Morgen, om Du vil!»

«Godt, i Morgen Eftermiddag, før faar ingen af os Tid for Informationerne. Véd Du, hvor vi saa ende, min lille Unge? Paa Langelinie, hvor vi drikke os en udmærket Kop The. Det er vor sidste Udskejelse. Hvad siger Du til det Forslag, lille Lisken?»

«Hvor dejligt, Adolf! og, før jeg gaar ud, laaner jeg Berlingske og opskriver de Lejligheder, der passer for os.»

«Det gør Du, lille Moppe. Men nu er jeg sulten og Du vel ogsaa, hvad om vi skyndte os hen til Restaurationen for at spise Frokost? Saadanne smaa Ture ville vi ofte gøre, naar jeg først bliver Kaptejn.»

«Ja, Du, det gør vi. Du bliver nok tidlig General?»

«Tror Du det, lille Generalinde med Strudsfjeder i Hatten og paa Kappen.»

«Paa Kappen, Adolf, nej fy! Kappernes Tid er skrinlagt; om jeg saa er isgraa, gaar jeg ikke med Kappe.»

«Godt Ord igen, lille Hex; hvad siger Du til en smuk Coiffure med hvide Strudsfjedre, den

er klædelig? Hvad om vi strax bestilte den for at have den parat til Generalsepauletterne?»

Saaledes smaasnakkende gik de Arm i Arm videre, indtil de naade Restaurationen.

Grenene viftede og Sommerfuglene fløj to og to fra Busk til Busk, men Bierne kyssede Blomsterne og summede: «Sommeren er kort — Vinteren lang.» Og summende og brummende fløj de videre for at samle Honning til Kuben. Haren løb let og lydløs gennem Krattet, medens Hjorten og Hinden — opskræmte af de unges glade Latter — flygtede ind i Tykningen af Skoven.

Harboe hviskede til Elise:

«Til Middag trakterer jeg med en Flaske Vin, for at drikke min Kærestes Skaal og Lejemaal paa vort nærforestaaende Bryllup.»

Ottende Kapitel.

Ja, der var hyggeligt, skønt Møbler fra to Hjem, passede de udmærket sammen, god Smag havde ordnet alt. Værelserne vare smaa, men der var højt til Loftet og fri Udsigt over Kongens Have. Elises Fortepiano stod paa skraa i det ene Hjørne, hans Skrivebord i det andet. Sofaen var rullet midt hen paa Gulvet, omgiven paa de tre Sider af smukke, høje Planter, som dannede Baggrund. Hist og her magelige Lænestole, der indbød — med deres udstrakte Arme — til Hvile. Men i Kakkelovnskrogen stod Elises Forældres gammeldags Lænestol, den skulde være Husfaderens Ejendom, naar han om Aftenen kom træt hjem.

Det var Dagen efter deres Bryllup. De stode ved Vinduet, hans Arm om hendes Liv, hendes Hoved paa hans Skulder. Træerne i Kongens Have straalede i Efteraarets rige Farvepragt, de viftede med deres Grene «Godmorgen!» til Brude-

parret, og Solen oplyste den smukke Scene for inden og for uden, som vilde den sige: «Gud velsigne Eder!»

De stode tause og stirrede ud, hvad tænkte de paa? Var det paa Far eller Mor, der sov under Rosentræerne paa Kirkegaarden, ønskede de, at de kunde se deres Børns Lykke?

Harboes Moder døde i samme Time, han blev født, og Faderen var en stræng Mand baade mod sine Soldater og imod sit eneste Barn; han straffede aldrig uden Grund, men manglede Ord til at udtale fortjent Ros. Derfor vandt han alles Agtelse, men kun faa Hjærter.

Det blev Aften, Fuglene søgte Reden, Arbejderne gik hjem efter en stræng Dags Gerning, nogle til Hygge og Hvile — andre til Fattigdom og Sorg. Men den syge, der af Smerte vred sig paa Lejet, saa med Angest Natten i Møde — hvor mange, mange Timer vilde snige sig hen, før Dagen atter brød frem.

Amplen var tændt over Blomsterbordet og kastede et rødligt Skær over hver enkelt Blomst, som om det kunde forhøje deres Skønhed. Maanen tittede ind ad Vinduet.

Han sad i Bedstemoders Stol og røg sin Pibe — hvor den smagte ham! — Hun havde stoppet og tændt den til ham.

Hun sad ved Pianoet og sang Heibergs bekendte:

«Der vanker en Ridder mellem grønne Træ'r,
Roser og yndelige Blommer,
Der synger en Drossel, han staar den saa nær,
Med Kvidren den hilser Skærsommer.»

Harboe listede sig bag hendes Stol og fortsatte:

«Nu aabner en Jomfru Vinduet mod de Træ'r,
Roser og yndelige Blommer,
Som Fuglen hun synger, han staar hende nær,
Da føler hans Barm, det er Sommer.»

Niende Kapitel.

Vuggen gik, og Elises Øjne straalede af Livsglæde og Lykke ved at se paa den lille Skabning, der laa med lukkede Øjne og Fingeren i Munden.

Entrédøren gik — hun kendte Taget og Smækket, naar den blev lukket. Harboe traadte ind i Dagligstuen.

«Goddag, Far, gaa endelig sagte, at Du ikke vækker vor lille Pige, hun er netop nu faldet i Søvn. Men, Adolf — —! hvad er der i Vejen, er Du syg, min stakkels Ven?»

Og Elise stod ved hans Side og saa ham angest ind i det blege Ansigt.

«Vær rolig, Elise, jeg er ikke syg, jeg har kun en ubehagelig Nyhed at meddele Dig.»

«Ubehagelig! hvad er det, Adolf, fortæl alt, skjul intet for mig.»

«Vort Regiment skal forflyttes til Aalborg — af hvilken Grund véd jeg ikke — jeg tror,

at Generalen er kommen paa Kant med Ministeren, nok er det, bort skulle vi og det allerede om en Maaned. Vi skulle forlade vort hyggelige Hjem, aa, Elise — og netop til Aalborg.»

«Stakkels Adolf, hvor det gør mig ondt!»

«Naa, en Militær maa altid være marschfærdig, han har kun at adlyde,» svarede Harboe og løftede Hovedet kæk, for i samme Øjeblik atter at lade det synke, i det han næppe hørlig tilføjede:

«Opbrud og ingen Informationer —. Forstaar Du, Elise? vi skulle rejse og miste omtrent Halvdelen af vore Indtægter, og netop nu, hvor vi saa meget trænge til dem for at hygge om vor lille Skat.»

Elise saa vemodig paa ham, den Tanke var aldrig faldet hende ind, at Regimentet kunde blive forflyttet, og skønt Harboe i Almindelighed — lad Hjærtet og Fornuften tage hinanden paa Raad, havde han ved denne Lejlighed, hvor Kærligheden stod ved Roret, givet Fornuften Løbepas, og nu kom Følgerne som Tyve ved Nattetid.

Et lille svagt Skrig lød fra Vuggen, det kom lige til Pas, de styrtede begge der hen, og to blaa Øjne mødte Forældrenes taarefulde Blik, for en Stund glemte de Sorgen for en lille buttet Haand, der blev strakt ud imod dem.

Harboe greb den henrykt og sagde med Barnestemme:

«Hvordan har Fars lille Pus det? Skal Far ta' lille Stump paa Armen?» Og han løftede hende varsom op af Vuggen og kyssede hende.

Elises Øjne fulgte ham med Glæde, hun var aldrig gladere, end naar Harboe beskæftigede sig med Barnet.

«Ja, ja!» hviskede han vemodig, «Du er vor søde lille Pige, vor Rigdom, vort alt.»

«Bjørn, kære store Bjørn, Du maa ikke være saa bedrøvet, vi ville kæmpe sammen, vi to, og naar Kærlighed løfter Vaabnet — synker Fjenden i Knæ. Jeg skal være flittig og sparsommelig, Du skal blive tilfreds med mig. Husker Du, hvad Moder altid sagde til Fader, naar han sad bøjet over sit Arbejde og ofte ikke vidste, hvorfra han den næste Dag skulde skaffe Penge?»

«Sørg bare ikke, det har ingen Nød.»

«Gi'r Gud os Livet, saa gi'r han nok Brød.»

«Du har Ret, min gudsfrygtige lille Kone, vi ville give os Gud i Vold, og saa kommer Resten af sig selv. Hvem kan vide, om vi ikke ogsaa i Aalborg faar Informationer.»

«Basse, søde lille bitte Basse! Fars egen Pige. Véd Du, Elise, hvad der gør mig mest ondt, det er, at Du fra nu af maa indskrænke din Godgørenhed, det vil blive en daglig Sorg

for Dig, dog Nød bryder alle Love — selv Hjærtets.»

Og han holdt Barnet hen til Elise: «Kys stakkels Mor.»

Anna kyssede i Luften, Forældrene lo, og Harboe svingede Barnet rundt, løftede hende højere og højere mod Loftet, til hun sad paa hans Hoved. Saaledes løb han Gulvet rundt med hende, fulgt af Elises ængstelige Blik og udstrakte Hænder, for at hun i paakommende Uheld kunde gribe hende.

Saa begyndte Anna at græde, strakte Armene imod Moderen, hvor hun endelig havnede i en sikker Favn.

Men Harboe forstod ikke, hvor Elise kunde være angest, naar Barnet var hos ham; hun vidste saa godt, at han ikke for en Verden vilde krumme et Haar paa sin Yndlings Hoved. Saa surmulede han lidt og trommede med Fingrene paa Ruden, en Vane han havde, naar han var fornærmet, eller hans Sind var uroligt.

Elise kendte den Vise saa godt, hun rakte den lille hen imod ham og sagde: «Kys og klap Far, han trænger til sin lille Piges Kærtegn.»

Men den lille Pige var uvillig, hun havde endnu ikke glemt Luftspringene, og truttede Munden ud ligesom Fatter gjorde — hvor de lignede hinanden.

Han vendte pludselig fornærmet Ryggen til, og Ungen gjorde det samme.

«Naa, Elise, tag og giv Anna noget at spise, saa skal jeg visse hende i Søvn, medens Du besørger Maden. Jeg længes efter Ro. Vi have meget at tale med hinanden om. Fra nu af bygger jeg ikke mere Korthuse, der en skøn Dag ramler sammen.»

Elise saa forundret paa ham, men Barnet fik Mad, og Harboe lullede det i Søvn. Det gjorde han saa tit, naar Elise havde travlt; de hjalp hinanden, hvor de kunde, uden at tænke paa, hvis Arbejde det var. Ja, de vare gode Venner!

Men alt som Vuggen gik, gik ogsaa hans Tanker — ikke fremad, men tilbage — hele Tiden tilbage til Dage, han trode, han havde glemt — i det mindste skudt til Side som en svunden Tid, men som nu var vaagnet med fuld Kraft og Bevidsthed. Han kendte Elise for godt til ikke at føle, at hvad han havde betragtet som en Ungdoms Daarskab, han efter bedste Evne havde gjort god igen, eller, rettere, søgt at mildne og forsone —, vilde hun betragte som Synd og sørge dybt over — maaske aldrig tilgive, i ethvert Tilfælde aldrig glemme.

«Blot jeg havde taget Mod til mig og fortalt hende alt, det var min Pligt; men hun var den Gang saa godt som et Barn, om ikke i Aar,

saa i Udvikling — hun havde ikke forstaaet mig. Og senere — senere glemte jeg det i min Lykke, jeg glemte alt i min Kærlighed. Men nu er Tiden — eller rettere Nemesis kommen, nu maa hun vide alt, at ikke andre tjenstvillige Aander fortæller hende det, hvad jeg selv og kun jeg bør sige hende.»

Saa kom Aftenen. «I Aften vil jeg fortælle hende alt,» tænkte han.

Begge sad i Sofaen — ingen Pibe — intet Strikketøj, der var saa mangt og meget, de skulde tale om. Rejsen var nær — Tiden kort.

Bekendelsen laa hele Tiden paa Lur for at finde et passende Øjeblik; dog, Øjeblikket kom ikke, der var altid saa meget i Vejen — han kunde dog ikke afbryde hende midt i en Sætning, nej, det kunde han ikke, han maatte vente. Og han ventede.

Hans famlende Ord og Ulyst til at tale, fremkaldte Elises Forlegenhed; hun følte, der var noget, som tyngede ham, noget han vilde have frem, men ligesom manglede Ord for — og derfor vedblev hun at tale, saa godt hun kunde, men det gik kun trøvt. Endelig sagde hun:

«Naa, Adolf, vær nu Mand, tro mig, det vil nok gaa, naar vi med ærlig Vilje kæmper os frem.»

«Du er en stor Sangviniker, Elise. Men, at

det netop skulde være Aalborg!» De sidste Ord faldt ham ubevidst fra Læberne.

«Men Adolf! Aalborg er din Fødeby!»

«Ja vist, ja vist er den det, men derfor behøver jeg ikke at elske Byen!» Hans Stemme var irriteret — Øjeblikket var der, men han lod som han ikke mærkede det.

Elise forstod ham ikke — hun forstod ham overhovedet slet ikke i Aften, hun havde glædet sig til, at de skulde sidde og tale om Fremtiden. Hvor han var underlig!

«I Aalborg ligger dine Forældre begravede; længes Du ikke efter at gense deres Grav?» spurgte hun.

«Der er hun igen med sit Aalborg,» tænkte han, «mon hun skulde vide noget? Nej, hun er for ærlig og aaben en Natur; vidste hun det, saa talte hun.» Og han svarede:

«Længes og længes er to vidt forskellige Ting. Se ikke saa forundret paa mig, Barn, Du forstaar mig ikke i Aften.»

«Nej, jeg forstaar Dig ikke i Aften!» hviskede Elise.

«Der er, som jeg nylig sagde — saa mangt og saa meget, der kan være os mere eller mindre ubehageligt. Dog, lad os afbryde det Æmne! Tænd Amplen» — bad han pludselig venlig — «eller rettere Lampen, Elise, saa stopper jeg mig

en Pibe.» Han rejste sig for at gøre det, men Piben var stoppet.

«Naa, den er som sædvanlig stoppet, ser jeg. Du er altfor god imod mig, Elise, jeg fortjener det ikke — lille Mor, til vort søde Barn. Gud give, jeg kunde gøre Dig saa lykkelig, som jeg af Hjærtet ønsker.»

Og den kække Officer, Elises store Bjørn, med det store Skæg, der saa ofte slog paa Sværdhæftet af sin Sabel for at vise sin Kamplyst, stod nu med bøjet Hoved og taarekvalt Stemme lige over for sin Hustru, som om han kunde være hende selv. Hendes Omhu — aldrig svigtende Kærlighed rørte ham dybt.

Elise følte sig ogsaa bevæget — hun var ikke vant til at se ham saaledes, han, der saa ofte lo af hendes Tilbøjelighed til at blive rørt, som han kaldte det.

«Hvor mange Aar tror Du, Adolf, der vil gaa hen, før Du bliver Kaptajn?»

«Jeg kan ikke sige Dig det saa nøje, Du; den første, som falder for Aldersgrænsen er Oberst T., han har ingen Udsigt til at blive General, med mindre der sker Dødsfald eller vi faar Krig. Vor General har kun to Aar tilbage, Skade det ikke er tyve, han er en udmærket dygtig Officer og et herligt Menneske. Naa,

rejse maa og skulle vi, der er intet andet end at lyde.»

«Jeg kan ikke forstaa, Adolf, hvorfor Du saa nødig vil til Aalborg, der, hvor Du har alle dine Barndoms Minder.»

Harboe slap pludselig sin Pibe — den faldt paa Gulvet.

«Hvad véd Du om mine Minder fra Aalborg?» spurgte han opfarende.

Elise, der havde bøjet sig ned for at tage Piben op, da den laa lige ved hendes Fod — rejste sig pludselig og mødte hans udfordrende Blik. Som en skræmt Fugl flygtede hun hen til det yderste Hjørne af Sofaen.

Han saa hendes Angest, tog sig sammen og sagde blidt:

«Kom Elise, sæt Dig hen til mig, hvorfor rykker Du saa langt fra mig?»

Men Elise saa frygtsomt paa ham og svarede ikke. Hun havde aldrig set ham lunefuld eller opfarende før i Dag — og det uden Grund. Men saa mindedes hun pludselig Forflyttelsen — ja, saaledes var det — Stakkel, hun maatte bære over med ham, nu trængte han til Kærlighed og den skulde han altid finde hos hende.

Imens sad han og ærgrede sig over hendes Tavshed — han havde jo intet gjort hende. «Herre Gud, hvor hun dog er pirrelig,» tænkte

han. «Hvorfor flytter hun fra mig? hun véd intet — har altsaa ingen Grund, jeg har hverken skændt paa hende eller saaret hende.»

Det faldt ham aldrig ind, at Tonen, hvori han talte — og ikke Ordene — havde saaret hende.

Elise vilde netop til at indtage sin forrige Plads, da hun læste Misfornøjelse i hans Træk og hørte Tappenstregen blive trommet paa Bordet. Sky blev hun siddende, uden at sige et Ord.

«Harboe, Du er et Afskum,» sagde han pludselig til sig selv, «Du er en Bjørn; fy, for en Ulykke, Du maa skamme Dig. Elise, min kære Elise, har den store Bjørn saaret sin lille Kone? Tilgiv mig, den uventede Forflyttelse har gjort mig nervøs, jeg vil ikke gøre min egen Pige Fortræd.» Han drog hende forsigtig nærmere til sig.

«Bryd Dig aldrig om det, Adolf, jeg blev lidt forskrækket — Du véd, det er min Natur, jeg er jo aldrig vant til at se Dig opfarende over ingen Ting. Dog, nu er det gaaet over, ganske over.» Og hun tvang sig til at smile, men Sol bag Sky giver ingen Varme.

De faldt i Tanker, det forekom dem begge som en fremmed Aand fyldte Rummet. Saaledes sad de en Stund. Harboes Pibe udsendte den ene Røgsøjle efter den anden, han, den maade-

holdende Mand, der ellers røg næppe synlig, og Elise strikkede ivrig paa Strømpen, som skulde den være færdig endnu i Aften.

Endelig rejste hun sig langsomt, gik hen til Vuggen og stirrede paa det sovende Barn, glattede Folderne paa Lagnerne og satte sig atter ved Siden af Harboe, flittig strikkende paa Strømpen.

Et taknemmeligt Smil oplyste hans Træk, varsom rakte han Haanden ud imod hende, hun modtog den, klappede den og lagde den tilbage paa hans Knæ.

«Véd Du, hvad jeg har tænkt paa, Adolf; er det ikke muligt, at Du kan faa en af dine Kammerater til at bytte med Dig, Du kender jo flere, som ere ugifte?»

«Blot jeg kunde. Men hvem tror Du, er saa gal, at han vil bytte København med Aalborg? Jeg kender ingen anden end min lille Kone, var hun Officer, byttede hun strax for at hjælpe andre — selv om hun derved bragte det største Offer.»

«Husker Du Onkel Hans,» vedblev Elise, «jeg har fortalt Dig om ham, han levede her et alt for selskabeligt Liv, som var lige ved at ruinere ham, men manglede Mod til at trække sig tilbage. Saa tog han den resolute Beslutning at søge bort — og det lykkedes ham.»

«Ja, for han havde Gæld!»

«Ja, af dem er der desto værre vist mange; forsøg det, hører Du?»

«Er det ikke mærkeligt, Elise, at her næsten aldrig dør nogen Officer, det giver Avancement?»

«Fy, Adolf, det ønsker Du ikke, vel? Du er for retskaffen til at tænke saaledes.»

«Nej, min lille kære Kone, Ordene kom kun — ganske uvilkaarlig fra mine Læber. Hvor ofte sige vi ikke et og andet i Kaadhed, som intet har med vort Hjærte at gøre.»

«Du har Ret, Du vilde ikke for en Verden højne Dig paa andres Fald. Men dine Ord minde mig vemodig om Tante Hanne, hendes Mand var med i Krigen 1864. Moder hørte hende sige, da Listen over de faldne kom, hvor iblandt der var otte Officerer:

«Gud ske Lov! nu bliver der Avancement.» Dagen efter modtog hun Budskabet, at hendes Mand var iblandt de faldne.»

«Det var fortjent, hun fik kun sin retfærdige Straf. Naa, hvem kan vide, jeg bliver maaske den første i vor Armè, der faar Forfald. Kom, sæt Dig tæt hen til mig, min Unge; Du véd, jeg holder af at have Dig hos mig, Du er min lille Skytsengel. Endnu tættere — lige som før jeg skræmmede Dig. Læg dit Strikketøj — vil

Du? Tak! Nu ville vi tale fornuftig sammen, som det sig hør og bør adstadige Forældre!»

Og nu begyndte for Alvor Plan paa Plan at hobe sig til Bjærge i deres let bevægelige Fantasier og endte som sædvanlig med at give Information.

«Vi mangle kun ét,» sagde Harboe, den ædruelige, «og det er en Bagatel.»

«En Bagatel, hvilken, Adolf?»

«Elever, Du!»

Begge lo. Saaledes sad de og talte til langt ud paa Natten, de glemte baade The og Aftensmad.

Tiende Kapitel.

«Bjørn, kære Bjørn, vær god og giv mig nogle Penge!»

«Hvortil, Elise?» og en mørk Sky gled over hans Pande, «jeg véd ikke, vi mangle noget, som er uundværligt. Du véd, Elise, at under vore nuværende Forhold faar vi Brug for hver Øre.»

«Det véd jeg, Adolf, men Anna mangler Tøj, som hun ikke kan undvære; jeg maa mindst have ti Kroner, min stakkels Ven, jeg har knapt Skifte til hende.»

«Knapt Skifte,» hvad vil det sige, Elise? hun fik et helt Udstyr af alle brugelige Genstande, det sagde Du jo selv, hun kan da umuligt have opbrugt dem, hele Stumpen er kun ét Aar gammel, og Du syde Tøjet med de fornuftige Ord: «Til at voxe i!»

Elise saa højst ulykkelig ud — hun lignede ganske den gamle — eller rettere den unge Elise fra Barndomshjemmet.

«Ser Du, Adolf,» stammede hun, «Skomagerens hernede fik forleden Dag Tvillinger uden at eje et Stykke Barnetøj, for Børnene kom altfor tidlig, og Penge havde de ikke, de Stakler, saa maatte lille Anna dele med dem. Var det ikke rigtig, Adolf?»

«Trom trommerum trom trom,» lød det paa Ruden.

«Du véd, Elise, at vi ere sidst paa Maaneden, jeg ejer ikke mere end højst nødvendigt til de løbende Udgifter. Gæld gør jeg ikke — det har jeg endnu aldrig gjort.» Og han slog paa ny en Trommehvirvel paa Ruden. «Ja, Elise, Du giver altid mere bort, end vi have Raad til. Husk, hvad Voltaire sagde til Frederik den Store: «Man skal være retfærdig, før man er ædelmodig.»

Elise hang med Hovedet og hviskede: «Jeg kunde ikke andet.»

Harboe gik utaalmodig op og ned ad Gulvet, pludselig vendte han sig imod hende og sagde:

«Det gør mig ondt, Elise, at skulle sige Dig, at det ikke kan vedblive i Fremtiden, Du giver i Flæng, uden først at overveje, om vi kunne undvære det, eller at undersøge, om der er virkelig Trang til Stede. Forleden Dag gav Du min Frakke bort til en fremmed Mand ved Døren, uden en Gang at spørge mig, skønt Du

véd, at jeg skal have den paa, naar jeg kommer hjem; jeg har ikke Raad til at gaa hjemme i Uniform, og jeg ejer ingen anden. Jeg tav, det gør mig saa ondt at volde Dig Sorg. Men snart mangler jeg en Vest, saa et Par Benklæder, Linned osv., osv., skønt jeg bogstavelig talt — ikke kan undvære noget af det — ikke at tale om dit eget Tøj. Saaledes gaar det med alt.»

Han gik atter rastløs op og ned ad Gulvet. Hvor det pinte ham at maatte tale til hende i saa haardt et Sprog, men Nød bryder alle Love, ellers vedblev hun paa samme Vis — og det gjorde hun vel endda.

«Elise, det gør mig ondt at skænde paa Dig, men Du tvinger mig dertil, Barn, jeg bliver træt af bestandig — naar jeg tror alt er i Orden — atter og atter at maatte anskaffe nyt; tænker Du aldrig paa, at din Godgørenhed gaar ud over mig?»

Han talte sig hæftigere og hæftigere, fordi hun stod tavs og krænket, skønt det var hende, og ikke ham, der havde Uret. Hvor hun irriterede ham!

«Tal dog, Elise, tal, Du staar som en Skolepige, der har faaet en Anmærkning; Du glemmer, at Du ikke mere er et Barn, men Hustru og Moder, der bærer Ansvar.» Og hans Stemme blev mildere, da han tilføjede: «Tilgiv mig, at

jeg taler uforbeholden med Dig, men vi maa en Gang komme til Forstaaelse. Ikke sandt, min lille Hustru?»

Elise stod med skælvende Læber og foldede Hænderne; der laa som et Islag over hendes Træk og Holdning. Hun var baade angest og vred, og derfor frygtede hun for at tale.

Harboe forstod hende, men han var ogsaa vred.

«Hendes Barnagtighed eller rettere Stridighed,» tænkte han, «gaar over Grænsen, hun har Ordet i sin Magt, men tier altid dér, hvor hun burde tale.»

«Er Du stum, Elise?» spurgte han.

Hun maalte ham fra Isse til Fod og forlod langsom Værelset.

Naa, for en Hvirvel paa Ruden! Mærkeligt, at den ikke gik i Stykker. Han greb sin Hue og knaldede Entrédøren i efter sig. Dog næppe var han kommen udenfor, før han igen aabnede den for at lukke den sagte i. Hans Vej gik til Kongens Have; der udkæmpede han sin Kamp imellem Vrede og Kærlighed.

«Hvor den Dør smækkede haardt i,» tænkte han og forsøgte at indbilde sig, at det var et Tilfælde. «Det er ogsaa for galt, jeg bliver til sidst en gældbunden Mand, for hendes Ødselheds Skyld — — Ødselhed — — hvad er det, jeg

siger? hun ødsel — — nej, nu gaar jeg for vidt, hun er en sparsommelig lille Kone; gaar hun ikke selv hver Dag og gør sit Indkøb paa Torvet, blot for at spare nogle Øre. Er det ikke hendes Orden, Flid og Smag, der gør vort Hjem saa hyggeligt og kært. Og Anna, vor lille Kæledægge, hvor kærlig passer hun ikke hende! Stopper hun ikke hver Dag min Pibe og lægger den paa Bordet ved Siden af min Lænestol — det gode Barn. Selv har hun aldrig Brug for noget — alt er godt nok, naar det er til hende; det er kun imod andre hun er ødsel. Hvor jeg elsker hende!

Men sikker kan hun være, den smaa; hvem skulde tro det, naar man ser paa hendes milde Øjne? Med hvilket knusende Blik af Haan maalte hun mig, før hun stolt forlod Værelset! . . . Hun irriterer mig med sin foragtelige Tavshed, der intet Steds har hjemme, eller med sine Taarer; kan hun dog ikke lade være med at græde, jeg hader Taarer.»

Saa sparkede han til nogle Stene, der laa hans Fod i Vejen og skridtede op ad Gangen, som vilde han maale dens Længde, mens han tænkte:

«Blot jeg var Velhaver, hvor hun skulde faa Lov til at øse ud med begge sine velsignede Hænder, og jeg vilde hjælpe hende — jeg er

ikke karrig, men fornuftig, det burde hun indse, og ikke maale mig med Foragt, som om jeg var en Gnier.»

Elise sad ved Vuggen, Anna sov og smilte i Søvne.

«Hvor han talte haardt, han véd, hvortil jeg bruger Pengene . . . Aa, hvor tungt, at han ikke kan sætte sig i mit Sted . . . Mændene blive aldrig udsatte for saa haard en Prøve, som vi Kvinder, deres Hjærte er anderledes end vort, hvem kan sige nej til en udstrakt bedende Haand, naar man selv har Husly, Føde og Klæder — naar ens eget Barn sover i en lun og blød Vugge? — jeg kan det ikke. To nøgne smaa Børn . . . Nej . . . hvor det dog er tungt at leve!»

Hun skjulte sit Ansigt ved Barnets Bryst og græd. Saaledes sad hun en Stund, saa rejste hun sig, gik hen til Vinduet, støttede sin Pande mod Ruden og stirrede ud; men Tanken fulgte ikke Blikket — hun saa intet, hun følte kun en ulidelig aandelig Smerte.

Hun gik til hans Skrivebord og saa paa hans Portræt:

«Hvor har Du Hjærte og Mod til at lukke min Haand for Barmhjærtighed, Du, der er god og kærlig?» spurgte hun højt og trykkede hans Billede mod sine Læber.

Harboe traadte ind i det samme, han hørte hendes Ord — men hun hørte ikke ham — for han listede sig paa Fodspidsen, den tapre Soldat!

Elises Ord kom som Sol efter en Regnvejrsdag, han bøjede sig kærlig imod hende for at give hende et Kys, skønt hun atter dømte ham uretfærdig.

Men for første Gang vendte hun sit Hoved bort for at undgaa hans Kærtegn.

«Hvorfor gjorde Du det, Elise?» spurgte han bebrejdende.

«Jeg kunde ikke andet.»

«Godt, som Du behager, jeg skal ikke genere Dig. Men kan Du ikke for Fremtiden skaane mig for at høre det evindelige «Jeg kunde ikke andet.» Det bliver trættende i Længden, og passer bedre for et viljeløst Barn, end for en Hustru og Moder.»

Han forlod hurtigt Værelset, uden at sige Farvel, men denne Gang lukkede han Døren efter sig; dog, næppe havde han naat Trappen, før han tog to Trin ad Gangen og styrede hurtig Vejen ned mod Kongens Nytorv. Det bruste og kogte i ham, han nynnede — det trode han i det mindste — en Krigssang — han maatte have Luft, for ikke at kvæles af Krænkelse og Harme. Men Folk, der gik forbi

ham, saa forundret paa den unge Officer, fordi han sang saa højt.

«Det skal vare længe, før jeg kysser hende igen; hun skal først kysse mig, eller ogsaa — aldrig! Nu gaar jeg ud, en lang, en rigtig lang Tur; jeg kommer ikke hjem før — til Teen.»

Ellevte Kapitel.

Barnet var faldet i Søvn uden Moderens Sang — og dog sov det roligt!

Elise stod ved Vinduet, Maanen tittede nu og da frem imellem de rastløse Skyer, hendes Tanker var som Skyerne, uden Rist eller Ro; hun genkaldte sig atter og atter hans Ord.

«Var det ikke Moder, min elskede Moder, som ogsaa en Gang sagde til mig, at jeg talte som et viljeløst Barn . . .? Ja, Mor, det sagde Du, og Du havde altid Ret. Min Gud, hjælp mig, jeg kan ikke selv! Har jeg hidtil gjort Uret imod dem alle, saa tilgiv mig min Synd, jeg kunde ikke — — —! Jo — jeg kan, jeg skal kunne gøre Regnskab for mine Handlinger, for jeg er Hustru og Moder; man skal være «retfærdig før man er ædelmodig», det kommer kun an paa at have Hjærtet paa rette Sted — det har jeg hidtil ikke haft. Men det er saa

svært altid at holde Vægtskaalen i Haanden; der staar jo selv i Skriften, at vi ikke skal lade den venstre Haand vide, hvad den højre gør . . . «Har Du aldrig tænkt paa, at det gaar ud over mig?» . . . var det ikke saaledes, han sagde —? Og Moder . . . hvad var det Moder sagde —? «Se paa din Faders bøjede Ryg, kan det Syn ikke røre dit Hjærte, endnu mere end fremmed Nød . . . han er din Fader» . . . Ja, saaledes sagde Moder, min egen Moder, der gav mig sit eneste Tørklæde, fordi jeg havde givet mit til andre; stakkels Moder!»

Hun vred sine Hænder af Smerte, idet hun gik op og ned ad Gulvet. Hvor hun ønskede, at hun kunde gøre det alt godt igen! . . . «Stakkels Adolf, hvor jeg ogsaa har været ubarmhjærtig imod Dig, min egen trofaste Ven! Fra nu af lover jeg — saa sandt Gud vil hjælpe mig, at jeg først vil overveje og undersøge før jeg handler!»

Det var den første alvorlige Kamp, Elise udkæmpede i sit Hjærte, men fra denne Time af kom hun Skridt for Skridt Sejren nærmere, skønt hun nu og da følte, at Fornuften ofte lagde et Islag over hendes Hjærte.

Tolvte Kapitel.

Middagen kom, men Harboe kom ikke. Elise ventede en Time, hun ventede to — saa lod hun Maden tage af Bordet og stirrede ud ad Vinduet.

«Hvor er han nu — — var det, fordi han er vred, at han ikke kom hjem til rette Tid — han lader jo aldrig vente paa sig. — Tænk, om han er syg — maaske kommet til Ulykke, og vi skiltes som Uvenner . . . Nej, det nænte Gud ikke; han kommer nok, den kære, kære Adolf, og saa vil jeg aaben og ærlig bekende min Uret for ham og love Bod og Bedring.»

Barnet græd, hun vuggede og sang:

«Herre Gud løse vel vor Angest
og Sorgen af vort Bryst,
i hvem som haver en lønlig Sorg,
hans Hjærte det er vel tørst.
Herre Gud løse vel vor Angest!»*

---

* «Det tvungne Samtykke.»

Han stod bag Stolen og lyttede til, det forekom ham, som var det ene ham, der havde Uret, skønt hun var Skyldneren. Hvor Sangen rørte ham. Hun hørte ikke Døren gaa, men følte hans Nærhed, saa tog hun hans Arm og lagde den om sin Hals — det havde hun aldrig gjort før — og hun hviskede ham saa mangt og meget i Øret om sin hidtil ubevidste Skyld og om Tilgivelse.

«I Aften vil jeg fortælle hende alt,» tænkte han og lagde sin Kind til hendes, men kyssede hende ikke.

Hun rødmede som en ung Pige — hun forstod ham — saa overvandt hun endelig Undseelsen og gav ham Kysset.

Hvor Maden smagte dem! de vare pludselig begge blevne sultne, de spiste og smaalo, men Alvor var med til Bords; thi begge havde i Dag aflagt et højtideligt Løfte.

Lille Anna gryntede. «Hvilket Vidunderbarn,» tænkte de begge, «kun et Aar og kan allerede synge, hvorledes vil hun blive som voxen?»

Saa slog Vidunderbarnet Far i Ansigtet, fordi han tog et Stykke Legetøj fra det. Men Far lo — Mor lo med, de fandt hende dejlig — henrivende, og Far kyssede den revsende Haand og fik ogsaa Mor til at kysse den.

«Gud velsigne Dig, Barn!» sagde Harboe, og Elise gentog sagte den samme Bøn og lagde Anna ned i Vuggen.

«Hvor I Kvinder dog ere lykkelige,» sagde Harboe, da de sade i Sofaen ved Siden af hinanden — «I kende ikke til al den Brydning og Kamp, vi Mænd saa ofte maa gennemgaa, før vi naa Ankerplads. Den ene Dag gaar for Eder som den anden uden stor Afvexling, men ogsaa uden Anger.»

«Det vil jeg ikke underskrive, Adolf; hvor findes der et Hjærte uden Kamp og uden Anger? Hvor tit angrer jeg ikke min Opførsel imod mine trofaste kærlige Forældre! Jeg var saa vant til deres Omsorg og Ofre — at jeg næppe følte dem — endnu mindre takkede dem derfor. Og det blev værre, da jeg lærte Dig at kende, Du drog alle mine Tanker, min Længsel og Kærlighed til Dig, og de to gamle bleve glemte. Først da Moder døde, følte jeg Anger, men da var det for sildig.»

«Naa, saaledes vil det vel ogsaa gaa os en Gang,» svarede Harboe vemodig, «det er Verdens Gang.»

«Det vil i ethvert Tilfælde være fortjent. Men hvor I Mænd dog lidt forstaar os Kvinder. Du siger, at vi ikke kende til Brydning; tror Du da, at vor Sjæl og Hjærte er uden Bølgegang og

Kamp? Hvor tit har jeg ikke, naar jeg stirrede over Søerne — der hvor vi to mødtes — ønsket, at en Hvirvelstorm pludselig maatte komme og gøre Oprør i det stille, glatte, altid uforanderlige Vand; der var Liv i mit Indre, men, hvor jeg saa hen — var alt stillestaaende. Har Du læst Erik Bøghs: «Vaaren er kommen»? Det var efter Vaaren i mit Hjærte, jeg længtes, og derfor sang og klang det atter og atter i mig:

. . . .

«Jeg maa ud, jeg maa frem, uden Ro uden Rast,
Kun en Snegl til sit Hus er grot fast.
Jeg maa tumle mig lidt paa den brusende Strøm,
Med dens Magt vil jeg prove en Dyst;
Nu er Tiden ej mere til Dvale og Drøm,
Der er vaagnet en Vaar i mit Bryst!»

«Vil Du tro, Adolf, at denne livsfyldige Vaarsang ligesom smeltede Islaget, der hidtil laa tungt og aandeløs over mig? Jeg følte, at der imellem Havet og Himlen fandtes saa meget stort og mægtigt, som jeg længtes efter — men aldrig vilde naa. Jeg sad som Fuglen i Bur og baskede med Vingerne mod Jærnstængerne, Solen skinnede paa mine Fjer for at varme mig — stakkels Forældre — men Taarerne listede sig én for én ned ad Kinden — jeg kunde ikke gøre for det!»

Harboe lyttede forbavset til hendes Ord,

aldrig havde han set hende saa smuk — paa en Gang begejstret og dybt bevæget —. Ja, det sang og klang i hende — der var et sprudlende Kildevæld i hendes Sjæl, skønt tilsyneladende alt laa stille og tyst, som i Drømme. Dog, hvem kan se, at der under den spejlklare Sø er Kamp og Død!

Han greb hendes Haand og sagde mildt:

«Saa hændte det sig en dejlig Morgenstund, at Ridderen kom og sprængte Jomfruburet — ikke sandt? Du blev fri og bundet i samme Stund. Nu drømmer Du ikke mere om at flyve ud, for selv at se det store og mægtige imellem Jord og Himlen, nu nøjes Du beskeden med din Mandsling og vor lille Skat — vi ere nok til din Stordaad og dit Kongerige.»

«Ja, Adolf! for Du bragte mig Vaar og Kamp. Fra nu af vil jeg kæmpe, alt hvad jeg evner, for at blive en god Hustru og Moder.»

Men Harboe fandt igen ikke det rette Øjeblik til at skrifte, han saa kun Elise — og ingen anden end Elise.

Trettende Kapitel.

Gardinerne vare tagne ned, hele Hjemmet vidnede om Opbrud. Det var Søndag. Harboe var ude, og Pigen kørte Anna omkring i Kongens Have.

Elise følte pludselig Trang til ogsaa at gaa en Tur; hvad om hun gik Harboe i Møde, han var ude for at tage Afsked med en Kammerat, der bode paa Strandpromenaden. Ja, hun vilde gaa ad Langelinie for at vente ham der, han gik jo altid den Vej.

Det var koldt, Efteraar med Løvfald og Østenvind, hist og her nøgne Stammer — ikke et Blad, ikke et eneste Blad paa de store Træer, skønt de bar saa mange tusende Blade. Hvor fløj de hen —?

Elise gik hurtig, Luften gjorde hende godt, Tankerne spredtes og Øjnene saa overalt efter ham. Hun naade Langelinie, træt satte hun

sig paa en Bænk, hun vidste, at den maatte han komme forbi.

Paa Bænken sad en ældre sørgeklædt Borgerkone, og ved Siden af hende legede en Dreng, han var vel omtrent en otte Aar gammel, smuk og velvoxen.

«Hvad hedder den lille Dreng og for hvem bærer han Sorg?» spurgte Elise deltagende.

«For sin Mor,» svarede Konen, «jeg er hans Mormor. Stakkels Dreng, han kom i Gaar med Dampskibet hertil. Nu har han ingen uden mig og Vorherre.»

«Lever da ikke hans Far, siden han skal være hos Dem?»

«Jo, det gør han nok, men Faren er gift med en Dame, min Datter var kun Tjenestepige.»

«Kun Tjenestepige,» gentog Elise langsomt.

«Ja, min Datter tjente hos hans Far, som bode i Aalborg.»

«I Aalborg?»

«Ja, i Aalborg, de vare begge unge og smukke. Dog, det maa man sige om ham, han er et bravt Menneske; den Gang hans Far døde — han var ogsaa Militær —, saa efterlod han ham en lille Kapital, som han da strax udsatte for ham her, ja, saamænd gjorde han saa; Renten af den fik min Datter til Sønnens Opdragelse, og nu, da hun er død, tilfalder den mig saalænge

han er i mit Hus; naar han bliver stor, skal han have dem til at komme i Vej for; saa vi har intet at klage over. Fy, Adolf, vil Du lade være at kaste med Sten; sæt Du træffer nogen af de Forbigaaende, hvad saa? Lad Stenene ligge, hører Du!»

I samme Nu, hun nævnte Navnet Adolf, fór en Gysen igennem Elise, hun mindedes pludselig Harboes Ærgrelse, fordi han skulde til Aalborg, og senere hans Forlegenhed og Harme hver Gang hun nævnte Byens Navn. Skulde det være . . . Nej, det var umuligt; hun skammede sig over den Uret, hun tilføjede ham ved blot for et Øjeblik at kunne tiltro ham det.

«Her skal Damen se, det er en smuk Knøs, han ligner Faren op ad Dage, det sagde da ogsaa altid hans stakkels Mor. Kom, Adolf, kan Du række Damen Haanden og sige Goddag.»

Adolf rakte Haanden til Elise og saa paa hende med sit aabne frejdige Blik.

«Hvor han ligner ham,» tænkte Elise smertefuld — «der er ingen Tvivl — ingen, slet ingen Tvivl — det er Adolfs Søn. — Nu forstaar jeg alt — —»

En Skælven af Smerte rystede hende, men hun tog sig med Magt sammen, at ikke Konen skulde mærke noget.

«Hvorfor, aa, hvorfor har han ikke ærlig og

aabent fortalt mig det, vi lovede hinanden fuld Fortrolighed — han har svigtet sit Løfte. Stakkels Adolf — derfor var han saa uforstaaelig, derfor blev han vred, naar jeg talte om Aalborg. Dog — maaske tager jeg fejl — jeg har ingen Ret til at dømme uden Overbevisning.»

I al den Tid holdt hun Barnet i Haanden, og hendes Øje hvilede kærlig paa ham. «Hvad hedder Drengens Far?» spurgte hun Bedstemoderen næppe hørlig. «Gud give, det ikke er hans,» tilføjede hun i Tanken.

«Han hedder . . . ja, hvad er det nu han hedder . . . Fruen skal vide, jeg har aldrig været i Aalborg og har derfor ikke set ham; men han er Officer, det véd jeg, lige som hans Far. Jette vilde aldrig tale om ham — ikke en Gang til Barnet.»

Elise, der ikke havde sluppet Drengens Haand, lagde pludselig sin Arm om hans Hals og kyssede ham paa Panden. Og Adolf saa taknemmelig paa hende. — «De Øjne . . . nej, det var umuligt andet . . . saaledes kan kun en Søn ligne sin Fader . . .» Hvad skulde hun gøre . . . hun vidste det ikke . . . hun tænkte og tænkte, til Tankerne hvirvledes sammen . . . til sidst kunde hun ikke tænke mere.

Hun frøs, Hænderne vare stive af Kulde, men Hjærtet var varmt, det bankede den stakkels

Dreng i Møde; han var jo Harboes Søn og lignede ham som den ene Draabe Vand ligner den anden.

Adolf stod lænet til hendes Knæ og blev ved at stirre hende i Øjnene — han elskede Solskin. Pludselig lagde han sine Arme om hendes Hals og kyssede hende.

«Fy, Adolf, det maa Du ikke,» sagde Bedstemoderen bestyrtet. «De maa undskylde ham, Frue, han er saadan et underligt Barn, men et godt og et klogt Barn er han, det véd Gud han er, han skal ligne sin Far op ad Dage.»

Elise hørte intet af, hvad Bedstemoderen sagde, hun følte sig dybt rørt; hun tog ham i Favn og trykkede ham kærlig op til sig, og han lo til hende, som havde han kendt hende alle Dage.

I samme Øjeblik, som Drengen kyssede Elise, gik Harboe ubemærket forbi dem. Han frøs, det var Paalandsvind, han havde knappet Uniformsfrakken helt op til Halsen, trykket Huen fast ned over Panden og saa hverken til højre eller venstre, men ilede rask fremad for hurtig at naa hjem til Elise.

«I Aften,» tænkte han, «i Aften maa og skal jeg fortælle hende alt —, hendes Kærlighed er saa stor, den kan tilgive alt — — selv min Tavshed.»

Elise kunde ikke tage Blikket fra Drengen, han lignede jo ogsaa hendes lille Pige; var han ikke Broder til Anna? —

«Stakkels Adolf, hvad har han ikke maattet lide ved at bære paa saa stor en Hemmelighed for mig.»

Fjortende Kapitel.

Harboe sad med lille Anna paa Skødet: «Er Mor borte,» sagde han med Barnestemme til den lille — «stygge Mor! Mor gal ha Dada, det gal Mor ha! Mor la'r Far vente paa Maden . . . lille Barn vente ogsaa paa Maden.»

Saa gav han Pigen Ordre til at have Bordet dækket og Teen færdig til Fruen kom.

Gadelygterne bleve tændte, Folk stimlede frem og tilbage, overalt rastløst, hvor hun saa hen, og rastløst som Skyerne jog hendes Tanker.

Nu stod hun ved Gadedøren. «Mon han er kommen hjem?» tænkte hun. Saa tog hun Mod til sig og løb op; gaa langsomt, det kunde hun ikke.

«Naa, Anna! nu har vi tændt Lampen til Mor kommer, og Teen er færdig, vi har ikke glemt Mor, har vi vel?»

Det ringede svagt paa Døren, baade Pigen

og Harboe, med Barnet paa Armen, gik ud for at modtage hende. Døren til Dagligstuen stod aaben, og til Trods for Uhyggen i det opbrudte Hjem, lyste Lampen venlig ud til dem og Tebordet vinkede: «Kom og sid ned.»

«Goddag, lille Mor,» sagde Harboe og lod Anna kysse Elise, «vi kunne slet ikke undvære Dig, ikke sandt, lille Stump? Du har gæsset efter Mor, skønt Du havde Far. Men hvor har Du været saa længe, Elise, fortæl os, hvor Du har været.»

Anna strakte Armene efter Moderen, Elise tog den lille og trykkede hende fast til sig, men talte ikke et Ord; først da hun kom ind til Lyset, saa Harboe med Angest paa hende; det forekom ham, hun havde forandret sig paa de faa Timer, han ikke havde set hende — ja, saaledes syntes det, i det mindste for hans Øjne.

Endelig sagde Elise: «Har Far og Du længtes efter mig, det var smukt af Eder.» Men Ordene kom med Besvær. Hun rakte Barnet hen imod ham. «Der, Adolf, tag Anna, medens jeg skiller mig ved Overtøjet. Jeg er træt, meget træt.»

«Det kan man se, Du er anstrængt, Du har arbejdet for meget, min lille stakkels Kone, saadan en tynd Spadserestok taaler ikke strængt Arbejde. Men hvor var Du henne, Elise?»

Og hun fortalte ham det, medens Harboe

skænkede Teen og hyggede om hende; han vilde saa gærne lokke Smilet frem, men skydækt var Himlen — han kæmpede forgæves — hun gjorde det samme. Den Aften maatte Pigen visse Anna i Søvn.

De sad tavse, længtes kun efter at komme til Ro . . . Han grublede over, hvad der fejlede hende.

Harboe satte Skamlen under hendes Fødder, hyllede hende ind i et Shawl, klappede hende kærlig og tændte sin Pibe.

Elise drog et dybt Suk. «Tak,» sagde hun — «det er koldt i Aften, jeg fryser.»

«Du sukker saa dybt, min Pige, fejler Du noget, sig mig, kan jeg hjælpe Dig, saa véd Du, Du har ingen bedre Ven end din Mand.»

«Adolf, Du véd ikke —. Nej, Du kan ikke hjælpe mig. Jeg er ikke rigtig vel, men bryd Dig ikke om mig, i Morgen . . . ja, i Morgen er alt overstaaet, saa er jeg igen den gamle som før. I Aften maa Du have lidt Overbærelse med mig. Har Du intet at fortælle mig — slet intet at fortælle mig?»

Han saa ængstelig paa hende . . . ja, hun var syg, hans lille Kone var syg, og netop nu, da de skulde rejse. Skulde han vove at fortælle hende det . . . hun bad jo selv om, han vilde fortælle hende noget.

«Ja, Elise, jeg har en lille Historie at fortælle Dig, som, hvor hverdagslig den end er, dog har bragt Sorg og Anger over et Menneske, der uden den havde været et af de lykkeligste under Solen.»

«Nu kommer det,» tænkte Elise, og en sagte Skælven gik over hende — «Gud være lovet! nu kommer det.» Og hun flyttede sig nærmere til ham, som vilde hun give ham Mod til at begynde sin Historie.

Og han begyndte med frygtsom Stemme, indhyllet i en Sky af Røg — han glemte, at hans Kone ikke kunde taale den stærke skarpe Taage — han var død for alt — uden for sin Livshistorie.

«En af mine Skolekammerater, som bode i Aalborg, blev i sin pure Ungdom forelsket eller rettere bedaaret af en Kvinde, der var sex Aar ældre end han. Hun tjente hos hans Fader, var ualmindelig smuk og indtagende, men var sig alle disse Fortrin fuldt bevidst. Og da han aldrig før havde følt for nogen Kvinde, trode han, at han elskede hende.»

Han tav en Stund, som manglede han Ord eller Mod til at gaa videre.

«Elskede han hende da ikke, Adolf?»

«Han var kun atten Aar gammel, han kendte endnu ikke sig selv.»

«Og hun — —?»

«Hun bedaarede ham — — som hun allerede havde bedaaret mange. Saa kom Dagen, da han skulde vende tilbage til Officers-Skolen i København. Han rejste!»

«Og hun?»

«Hun tog sig det desto værre meget nær . . . for hun elskede ham til Trods for alt, hvad man sagde om hende. Hendes Taarer pinte ham — skønt det den Gang allerede var gaaet op for ham, at Fortryllelsen var hævet.»

Begge tav en Stund. Harboe vandrede rastløst op og ned ad Gulvet, det var ham umuligt at sidde. Endelig fortsatte han:

«Naa, Historien er snart ude. En Dag bragte Postbudet ham et Brev, Udskriften var skrevet med Blyant, men han kendte strax Haanden.»

«Det var hendes,» hviskede Elise, næppe hørlig.

«Ja, det var hendes, hun fortalte ham, at han var Far til en Søn.»

Harboe standsede lige ved sin Hustru og lagde Haanden tungt paa hendes Skulder.

«Elise, Du aner ikke, hvor ulykkelig han blev ved denne uventede Efterretning. Og . . . ja, hvad skal jeg tilføje . . .»

«At han ægtede sit Barns Moder, ikke sandt, min Ven?»

Harboe svarede heftig: «Det kunde han ikke — det var umuligt, han elskede hende ikke, og hun havde en Fortid — —.»

«En Fortid — — hvad mener Du med det? Var han ikke hendes Fortid?»

«En Del af den, men ikke mere, hans Livsforhold forbød ham at ægte hende, ikke fordi hun hørte til Arbejdsklassen, men fordi hun — Stakkel — forinden hun lærte ham at kende, havde tabt sine Medmenneskers Agtelse.»

«Var han uvidende om hendes Fortid, Adolf?»

Harboe stod ved Vinduet — fortvivlet over alle hendes nærgaaende Spørgsmaal, vidste hun maaske — — —?

En Trommehvirvel lød fra Vinduet, den skurrede i Elises Øre som en Dissonants. Hun rejste sig og lagde Haanden paa hans Arm, som vilde hun standse hans Fingres hurtige Bevægelse, og spurgte ham — betonende hvert Ord:

«Hvad blev der af det stakkels faderløse Barn, som maatte sone Forældrenes Brøde — Adolf?»

«Det skal jeg sige Dig, Elise, Drengen blev hos Moderen, som fra den Tid opførte sig agtværdigt — hun elskede sit Barn over alt, og den

lille uvelkomne Dreng blev ubevidst hendes gode Aand.»

Han trak Vejret dybt, som havde han kastet en Byrde fra sig, og dog havde han endnu det værste tilbage — at nævne sin Hustru Faderens Navn. Men Elise kom ham uformodet til Hjælp, idet hun spurgte:

«Og Faderen?»

«Nu maa det frem, det bærer eller brister.»

Og han tog sig sammen og vilde lige til at navngive sig som Faderen, da han pludselig mindedes, at Historien havde en Fortsættelse, der vilde kaste et mildere Lys over Elises strænge Dom.

«Ja, ser Du, Faderen til den lille Dreng, blev samme Aar selv faderløs, men Arven han fik, satte han ud for Sønnen og Renten er tilstrækkelig til Barnets Pleje og Opdragelse. Fra den Dag, han havde ordnet det hele, tog han Afsked med dem og har ikke senere set dem eller hørt fra dem!»

«Stakkels Barn! stakkels Moder — og Fader.»

«O, Elise, Du skulde blot vide hvem . . .»

«Ikke mere, min Ven, ikke mere i Aften, jeg er træt — jeg trænger til Hvile.» Og hun rejste sig for at gaa.

«Et Øjeblik, kun et lille Øjeblik endnu — og Du er fri!»

«Ikke et eneste Øjeblik, Adolf, jeg kan ikke. Godnat, Gud være med Dig.»

«Elise!»

«Godnat, Adolf, Godnat!»

Og Døren lukkede sig langsomt efter hende. Han var ene.

«Skulde hun — —? Hun er saa forandret . . . Men hvem . . . Nej, hun véd intet, det er hendes varme, retskafne Hjærte, der har Interesse og Medlidenhed med alle som lider — det gaar hende nær at høre andres Sorg. Blot, blot jeg havde faat sagt Navnet, saa havde det nu været overstaaet!»

Han stod og pressede Panden mod Ruden. De ærværdige Træer i Kongens Have bøjede ydmyg deres stolte Kroner for Nordvestvinden, som ubarmhjærtig løsnede de gule Blade og førte dem i Hvirveldans gennem Luften. Flammen i Lygterne viftede hid og did og truede hvert Øjeblik med at slukkes. Men Fodgængerne ilede hjem, med Kraven op om Ørene og Hatten trykket fast ned over Panden. Klokken slog tolv.

Harboe listede sig sagte ind i Soveværelset for ej at vække sin Hustru, men den Nat fik han ikke Blund i Øjnene.

Femtende Kapitel.

«Kære Adolf, jeg har taget en lille Dreng hjem med mig,» sagde Elise den næste Dag, da hun kom fra Torvet, hvor hun havde gjort Indkøb. Hendes Kinder blussede, og Øjnene straalede af Glæde, hun lagde sin Haand paa hans Skulder og saa bedende paa ham. «Du ønskede jo, at vor lille Pige havde været en Dreng, giver Du mig Lov til at beholde ham, saa har vi baade en Datter og en Søn. Hvad siger Du til det, Adolf?»

Hun saa ham undselig i Øjnene.

«Jeg forstaar Dig ikke, Elise, hvad vil det sige, at vi nu baade har en Søn og en Datter, Du har dog vel aldrig — —?»

«Jo, kære Adolf, se ikke saa vred paa mig, hør først mit Skriftemaal og døm saa.»

«Aa, Elise, Du gør mig fortvivlet, Barn,

Du véd, hvor lidt vi have at leve af, og dog tænker Du altid først paa andre, før paa din Mand. Jeg trode saa sikkert, at Du siden vor sidste Samtale havde forbedret Dig.»

Han rejste sig utaalmodig, rystede hendes Haand af sig og saa alvorlig bebrejdende paa hende.

Elise fik Taarer i Øjnene og sagde ganske sagte, idet hun stirrede ned for sig:

«Barnet er moderløs, Adolf, dens Far har aldrig vedkendt sig det.»

Han gjorde først et Skridt tilbage, hendes Ord overraskede ham — var det en Bebrejdelse til ham — skulde hun alligevel kende hans Historie —?

Hun rødmede, som gættede hun hans Tanke, men hendes Øjne hvilede bedende paa ham.

«Hun véd intet,» tænkte han, «gid jeg i Gaar havde faaet Lov til at tale.»

«Det er en slet Far, der ikke sørger for sit Barn,» sagde han irriteret, «og saa oven i Købet et uægte Barn. Nej, Elise, det gaar jeg ikke ind paa, for jeg hverken kan eller vil det. I Morgen kommer Du maaske med en lille forældreløs Pige — og saa fremdeles.»

«Nej, Adolf, nu gør Du mig Uret, jeg lover Dig, at jeg aldrig oftere skal bringe Børn med

hjem. Vær for denne ene Gang ædelmodig, min Ven, og giv det forladte Barn Husly?»

«Gid jeg var Krøsus, hvor Du da skulde faa Lov til at lade dit Hjærte raade.»

Han tog hende kærlig i Favn: «Naa, i Guds Navn da, faar vi Brødet til os — saa bliver der vel ogsaa lidt til den hjemløse Stakkel.

Elise straalede af undertrykt Glæde, hun forlod hurtig Stuen og kom straks efter igen ind med Barnet ved Haanden.

Harboe saa paa den smukke Dreng, rakte Haanden ud imod ham og spurgte:

«Hvad hedder Du, min Dreng?»

«Jeg hedder Adolf Hansen,» svarede Drengen og klyngede sig op til Elise.

«Adolf Hansen!» gentog Harboe langsomt og saa ængstelig paa Elise, idet hans Haand strøg kærtegnende over Barnets Hoved. «Hvad hed din Moder — stakkels Dreng?»

«Moder er begravet og ligger paa Kirkegaarden i Aalborg. Hun hed Jomfru Hansen.»

Harboe blev ligbleg, han saa paa Elise, der stod med nedslaaede Øjne og foldede Hænderne. Pludselig tog han Barnet i Favn, slap det igen og greb Elises Hænder. Han bøjede sig over dem for at kysse dem — de bleve vaade af Taarer.

Hun lagde sin Arm om hans Hals, sit Hoved ved hans Bryst. Saaledes stod de en Stund. Da hviskede han dybt bevæget:

«Og det har Du gjort, Elise —»

«Jeg kunde ikke andet.»